

**STRATEGIA
ROZWOJU MIASTA
I GMINY KAŃCZUGA
NA LATA 2021-2030**

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

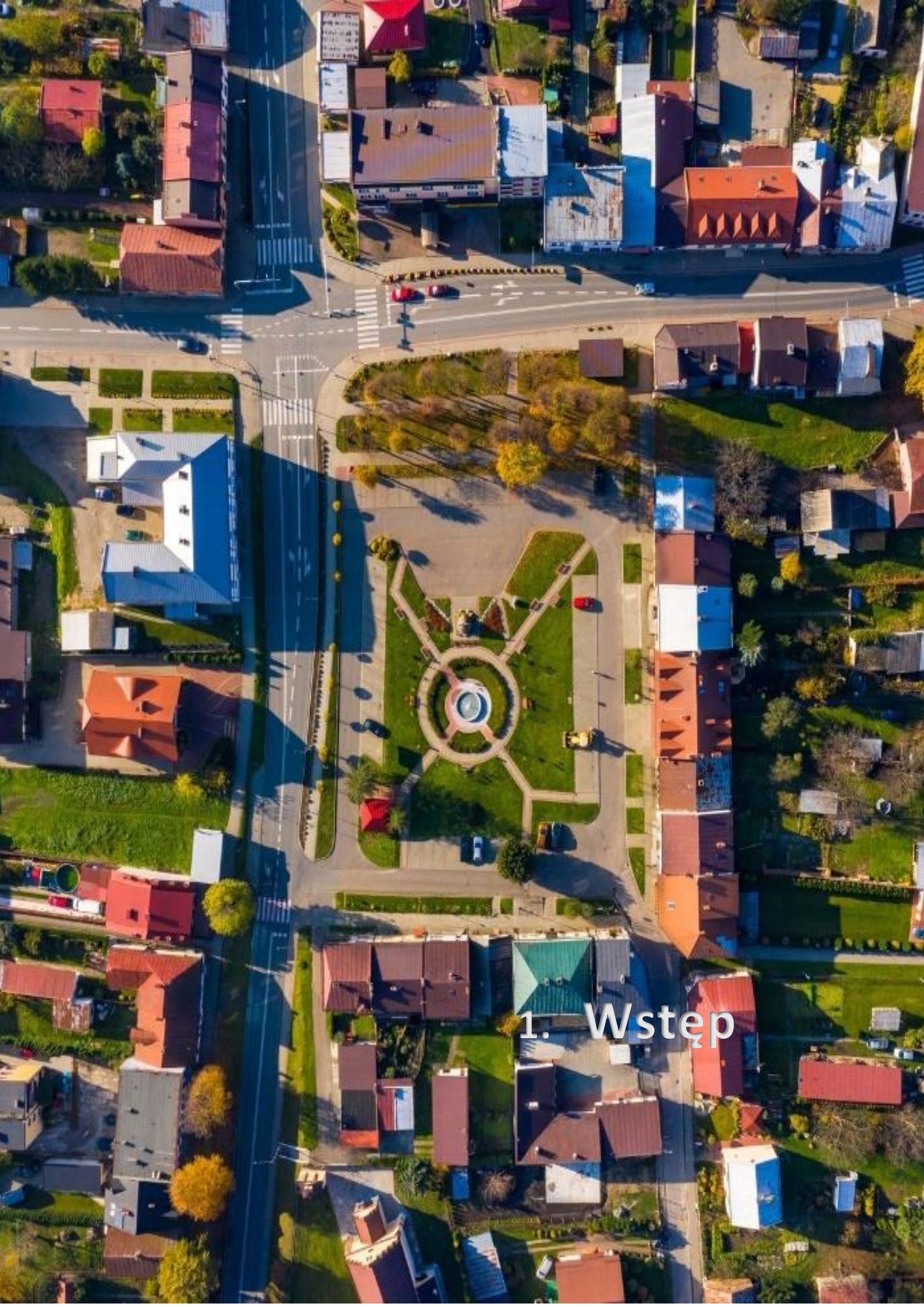
SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
2. Proces opracowania Strategii	7
3. Diagnoza Miasta i Gminy Kańczuga	10
3.1. Ogólna charakterystyka obszaru gminy	11
3.2. Demografia.....	13
3.3. Rynek pracy i bezrobocie	21
3.4. Gospodarka i rolnictwo	24
3.5. Pomoc społeczna.....	32
3.6. Oświata, sport i kultura.....	36
3.7. Dziedzictwo kulturowe i walory turystyczno-przyrodnicze	40
3.8. Turystyka i rekreacja	50
3.9. Zagrożenia wywołane czynnikami naturalnymi	50
3.10. Ochrona zdrowia	55
3.11. Bezpieczeństwo publiczne	56
3.12. Komunikacja i transport.....	58
3.13. Gospodarka mieszkaniowa i budownictwo	60
3.14. Infrastruktura techniczna.....	64
3.15. Gospodarka finansowa.....	72
3.16. Planowanie przestrzenne.....	75
4. Gmina w oczach mieszkańców	79
86	
5. Wnioski z diagnozy - analiza SWOT	86
6. Analiza trendów – najważniejsze problemy	92
7. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030 oraz kierunki interwencji rozwoju gminy	94
7.1. Logika części programowej strategii	95
7.2. Cele Strategii	95
8. Wieloletni Plan Inwestycyjny	103
9. Część planistyczna	109
9.1 Priorytetowe obszary rozwoju	110
9.2. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy	111
9.3 Wizja rozwoju.....	118
9.4 Misja rozwoju	119

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

9.5	Ustalania i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	120
9.6	Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań..	122 139
10.	System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	139
10.1	Odpowiedzialność za realizację strategii	140
10.2	System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii.....	142
10.3	Instrumenty realizacji	146
10.4	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	146
10.5	Informowanie lokalnej społeczności	147
11.	Ramy finansowe oraz źródła finansowania	148
12.	Spis tabel.....	150
13.	Spis map.....	152
14.	Spis Wykresów.....	153

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Szanowni Państwo, Drodzy Mieszkańcy Miasta i Gminy Kańczuga, nowa Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na 2021 – 2030 jest efektem wspólnych prac, zarówno pracowników urzędu i jednostek podległych, ekspertów zewnętrznych, a przede wszystkim Państwa – aktywnych mieszkańców, którzy poświęcili swój czas, by wspólnie odpowiedzieć na nurtujące nas pytania i przedstawić swoją wizję Miasta i Gminy Kańczuga za lat 10, wesprzeć nas w próbie odpowiedzi na pytanie: w jakim miejscu chcemy być, mieszkać, żyć, odpoczywać, czego oczekujemy i pragniemy dla siebie, dla naszych dzieci, rodziców, przyjaciół?

Efektom tej wspólnej refleksji jest niniejsza Strategia i zawarte w niej cele, które nakreśliliśmy, a także obszary, w których razem chcemy działać i zmieniać naszą gminę. Podsumowując efekty kilkumiesięcznych prac, patrzę w przyszłość z optymizmem i dostrzegam Kańczugę, która jest ponadlokalnym liderem współpracy oraz gminą, która podejmuje i podejmować będzie liczne inicjatywy, a także wprowadzać innowacyjne pomysły służące poprawie życia mieszkańców.

Chcemy budować dobre relacje sąsiedzkie z gminami ościennymi, których potrzeby i oczekiwania należy rozumieć, ale równocześnie podejmować działania oparte na obopólnych korzyściach. To, co szczególnie dla nas istotne i co można uznać za kluczowy czynnik sukcesu, to współpraca i relacje partnerskie z gminami sąsiednimi. Już dzisiaj bardzo mocno na siebie oddziałujemy, mamy liczne powiązania funkcjonalne. Wykorzystanie potencjału tej współpracy w znaczący sposób przyspieszy rozwój Miasta i Gminy Kańczuga.

Po przejściu procesu tworzenia Strategii widzę, że jesteśmy dumni z naszej gminy i 14 sołectw oraz miasta, które ją tworzą. Jesteśmy społecznością, która ma swoje tradycje, a lokalne różnice stanowią o naszej sile, jako wspólnoty samorządowej. Bo Mieszkańcy są nie tylko celem Strategii, ale równocześnie siłą te rozwiązania wprowadzającą.

Wybiegając w przyszłość, widzimy Miasto i Gminę Kańczuga, jako miejsce przyjazne mieszkańcom, małą Ojczyznę, z którą się identyfikują, gminę w ludzkiej skali, w której usługi są łatwo dostępne, znalezienie pracy nie stanowi problemu, sieć dobrze zorganizowanych szkół zapewnia wysoki poziom nauczania i każde dziecko ma zapewnione miejsce w przedszkolu oraz żłobku. Liczne atrakcje zapewniają możliwość spędzania wolnego czasu, a dobrze zorganizowana i sprawnie działająca komunikacja zbiorowa zapewniająca szybkie, komfortowe i bezpiecznie przemieszczanie się, sprawia, że posiadanie samochodu staje się niekoniecznym luksusem. Powietrze, którym oddychamy jest czyste, nie obawiamy się wyjścia na spacer w zimowe popołudnie, nie sprawdzamy przed wyjściem, jaka jest jakość powietrza, bo zawsze jest co najmniej dobra.

Zależy nam bardzo, by przyciągać do gminy inwestorów, którzy z troską podchodzą do ochrony środowiska, a swoje firmy chcą rozwijać w sposób zrównoważony. Takich

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

przedsiębiorców i inwestorów będziemy wspierać, wspólnie z nimi planować i budować rozwój gospodarczy naszej gminy.

Szanowni Mieszkańcy

To jest nasza wspólna wizja, nasza odpowiedź na pytanie, jakie Miasto i Gminę Kańczugę chcemy. To wskazanie dalekosiężnego kierunku rozwoju, swego rodzaju "latarnia morska", która wyznaczać będzie kierunek.

Życzę sobie i Państwu, aby to nasze wspólne marzenie opisane w „Strategii 2030” jak najszybciej się ziściło.

Andrzej Żygadło

Burmistrz Miasta i Gminy Kańczuga

2. Proces opracowania Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Suwerennie działające samorządy lokalne, w szczególności gminy, kształtują podstawy rozwoju zarządzania w sektorze publicznym, wchodząc w bezpośrednie relacje ze zmieniającymi się zjawiskami społeczno-gospodarczymi. Samodzielna realizacja zadań użyteczności publicznej motywuje samorządy lokalne w dążeniu do optymalizacji zarządzania ograniczonymi zasobami (rzecзовymi, finansowymi itd.) w zaspokajaniu narastających i zmieniających się potrzeb publicznych. Wyzwania rozwojowe, przed jakimi stają gminy związane są z procesami globalizacji i integracji.

Strategia rozwoju gminy stanowi jedno z podstawowych narzędzi współczesnego zarządzania gminą, które pozwala na sprawne kierowanie polityką jej rozwoju. Jako dokument przedstawia wyzwania, jakie stoją przed wspólnotą lokalną, a także wskazuje przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, pozwalające osiągnąć cele rozwojowe gminy. Ponadto, prezentuje szereg wyborów strategicznych polityki rozwoju gminy, które stanowią punkt odniesienia do konstruowania wszystkich polityk, programów i projektów realizacyjnych w gminie. Takie podejście do planowania jest ważne, ponieważ umożliwia określenie dokąd zmierzamy, co przekłada się na racjonalne gospodarowanie dostępnymi środkami. W efekcie realizacji działań określonych w strategii rozwoju, gmina powinna lepiej wykorzystywać posiadane potencjały: gospodarcze, społeczne i instytucjonalne w celu zapewniania jej rozwoju i poprawy warunków życia mieszkańców. Nie bez znaczenia również jest likwidowanie największych barier rozwojowych gminy wiążących się z odrabianiu zaległości w infrastrukturze i zmniejszaniu różnic między regionami. Bez wątplenia, w ramach działań podejmowanych przez władze gminy w oparciu o strategię rozwoju ważne są strategiczne inwestycje celu publicznego oddziałujące na przestrzeń, w szczególności w obszarach strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030 (dalej „Strategia”) została przygotowana w oparciu o wiedzę i doświadczenie kapitału ludzkiego stanowiącego ważny endogeniczny zasób gminy. Warto podkreślić kluczową rolę mieszkańców w ramach przeprowadzonej konsultacji społecznej, umożliwiając ocenę jakości życia w gminie, jak również analizę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w gminie. Należy zauważyć, że partycypacja społeczna ma istotne znaczenie w podejmowaniu przez władze gminy decyzji dotyczących lokalnej wspólnoty mieszkańców. W sporządzeniu Strategii ważny udział również odegrały władze gminy oraz pracownicy gminnych jednostek organizacyjnych, zakładu budżetowego.

Podstawą sporządzenia Strategii są wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej Miasta i Gminy Kańczuga, przygotowanej w oparciu o analizę stanu gminy, a także analizy porównawczej gminy z innymi gminami województwa podkarpackiego oraz konsultacji społecznej w zakresie oceny jakości warunków życia w gminie. Wskutek analiz, konsultacji, jak i spotkań z władzami gminy zostały sformułowane wizja, misja i obszary działalności Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Ponadto, w ramach strategii rozwoju gminy, zostały określone:

- istotne kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane ich rezultaty, w tym w wymiarze przestrzennym, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji, określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań, a także obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentu wykonawczego
- ramy finansowe i źródła finansowania

Wyznaczone cele strategiczne zostały poddane weryfikacji ze względu na ich spójność z zapisami krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR 2030) oraz Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. W celu zapewnienia oceny stopnia wdrażania zamierzeń władz gminy określonych w Strategii został określony system monitorowania i ewaluacji działań strategicznych. Podstawą systemu monitorowania jest analiza wskaźnikowa wybranych parametrów oceny stopnia realizacji celów strategicznych.

3. Diagnoza Miasta i Gminy Kańczuga

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

3.1. Ogólna charakterystyka obszaru gminy

Gmina Kańczuga jest gminą miejsko-wiejską, położoną w środkowej części województwa podkarpackiego, w powiecie przeworskim. Obszar gminy zajmuje powierzchnię 105 km², co stanowi 15,02 % powierzchni powiatu przeworskiego.

Gmina Kańczuga graniczy od północy z gminami Gać i Przeworsk (powiat przeworski), od zachodu z gminami Jawornik (powiat przeworski) i Markowa (powiat łańcucki), od południa z gminą Dubiecko (powiat przemyski), natomiast od wschodu z gminami Zarzecze (powiat przeworski) i Pruchnik (powiat jarosławski). Położenie gminy odzwierciedlają poniższe mapy.

Mapa 1 Położenie gminy Kańczuga na tle województwa podkarpackiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.org

Mapa 2 Położenie gminy Kańczuga na tle powiatu przeworskiego

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem administracyjnym, gminę tworzy miasto Kańczuga oraz 14 sołectw, obejmujących 14 miejscowości, charakteryzujących się dużą różnorodnością pod względem powierzchni terytorialnej oraz gęstości zaludnienia. Sołectwa te tworzą:

- 1) Bóbrka Kańczucka,
- 2) Chodakówka,
- 3) Krzczowice,
- 4) Lipnik,
- 5) Łopuszka Mała,
- 6) Łopuszka Wielka,
- 7) Medynia Kańczucka,
- 8) Niżatyce,
- 9) Pantalowice,
- 10) Rączyna,
- 11) Siedlecza,
- 12) Sietesz,
- 13) Wola Rzeplińska,
- 14) Żuklin.

Centrum gminy i siedzibą samorządu jest miasto Kańczuga spełniające wiele funkcji m. in. administracyjną, usługową i przemysłową dla okolicznych miejscowości. Miasto położone jest w centralnej części gminy, 12 km od Przeworska – siedziby powiatu oraz 34 km od Rzeszowa - siedziby władz wojewódzkich.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Przez obszar gminy przebiegają odcinki dróg wojewódzkich o nr 881 oraz 835 o łącznej długości 19,762 km, lecz podstawą komunikacji i połączeń są drogi powiatowe i gminne. Potrzeby mieszkańców gminy w zakresie komunikacji zbiorowej zabezpieczają przewoźnicy prywatni. Połączenie autobusowe z Kańczugą posiadają prawie wszystkie miejscowości gminy. Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe transportowe oraz pasażerskie, przebiega natomiast trasa kolei wąskotorowej relacji Przeworsk – Dynów.

Na terenie gminy Kańczuga rozwinął się średniozaawansowany przemysł. Na jej obszarze funkcjonują jednak głównie małe firmy rodzinne, zajmujące się działalnością budowlaną oraz usługową i handlową oraz zaopatrujące mieszkańców w produkty codziennego użytku m.in. w produkty spożywcze. Rozwój i konkurencyjność gminy opiera się na położeniu w atrakcyjnym turystycznie regionie.

Gmina Kańczuga leży na Pogórzu Rzeszowsko – Dynowskim, a pograniczu Podkarpacia i Niziny Sandomierskiej. Region ten charakteryzuje się pofałdowaniem terenu z niewielkimi wzniesieniami. Północna i środkowa część gminy Kańczuga charakteryzuje się małym urozmaiceniem terenu. Występują tu przede wszystkim płytkie zagłębienia oraz wąwozy. Na obszarze tym dominuje rzeźba falista o niewielkich spadkach. Południowa część gminy leży na Pogórzu Dynowskim, posiada rzeźbę wzgórzową i znaczne pochylenie terenu. Teren charakteryzuje się wierzchami pogórzy fiszowych, z dużą ilością głębokich dolin.

Przez obszar gminy przepływa rzeka Mlecza, która stanowi prawobrzeżny dopływ Wisłoka. Rzeka Mlecza płynie przez całą gminę z południowego – z zachodu na północny-wschód. Rzeka Mlecza składa się z dwu dopływów: Mlecza Zachodnia i Mlecza Wschodnia.

Gmina Kańczuga należy do pasa klimatów typu podgórskiego. Jest to klimat zaliczany do dzielnic klimatycznej sandomiersko – rzeszowskiej. Jego charakterystycznymi cechami są dość wysokie dobowe amplitudy temperatury powietrza szczególnie na stokach o ekspozycji dosłonecznionej i niskie amplitudy na zboczach i stokach zacienionych. Według obserwacji stacji meteorologicznej w Przeworsku, teren ten charakteryzuje się wiatrami zachodnimi i południowo – zachodnimi wiejącymi wiosną i latem, a jesienią i zimą wschodnimi i północno – wschodnimi. Średnia roczna temperatura wynosi 7,8°C. Liczba pogodnych dni wynosi przeciętnie 63 dni, a pochmurnych to 115 dni. Czas wegetacji to 200-215 dni. Opady na terenie gminy Kańczuga sięgają nawet 780 mm.

3.2. Demografia

Jednym z głównych czynników, kształtujących procesy rozwojowe oraz mającym zasadniczy wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą w gminie są jej mieszkańcy. Potencjał demograficzny gminy Kańczuga to według danych GUS na koniec 2020 roku 12 285 osób, co stanowi 15,75 % ludności powiatu przeworskiego. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 117 osób/km².

Pod względem powierzchni, gmina Kańczuga jest trzecią największą jednostką terytorialną spośród dziewięciu gmin powiatu przeworskiego, zajmuje również trzecie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

miejsce pod względem liczby mieszkańców zaraz po gminach miejskiej Przeworsk oraz gminie wiejskiej Przeworsk, a także szóste miejsce w powiecie pod względem gęstości zaludnienia.

Poniższa tabela oraz wykres przedstawiają stan ludności oraz powierzchnię gminy Kańczuga na tle pozostałych gmin powiatu przeworskiego w latach 2019-2020.

Tabela 1 Ludność, średnia gęstość zaludnienia oraz powierzchnia gmin powiatu przeworskiego

Jednostka terytorialna	Ludność					Powierzchnia w km ²
	2019		2020		Wzrost/spadek (%)	
	ogółem	osób / km ²	ogółem	osób / km ²		
Gmina Przeworsk – gmina miejska	15 291	691	15 105	683	-1,2	22,00
Gmin Adamówka	4 057	30	4 025	30	-0,8	134,00
Gmina Gać	4 627	129	4 576	127	-1,10	36,00
Gmina Jawornik Polski	4 456	71	4 406	70	-1,12	63,00
Gmina Kańczuga	12 307	117	12 285	117	-0,18	105,00
Gmina Przeworsk - gmina wiejska	14 863	164	14 851	164	-0,08	91,00
Gmina Sieniawa	7 041	55	7 022	55	-0,27	128,00
Gmina Tryńcza	8 491	121	8 498	121	+0,08	70,00
Gmina Zarzecze	7 229	147	7 211	147	-0,25	49,00
Razem powiat przeworski	78 362	112	77 979	112	-0,49	698

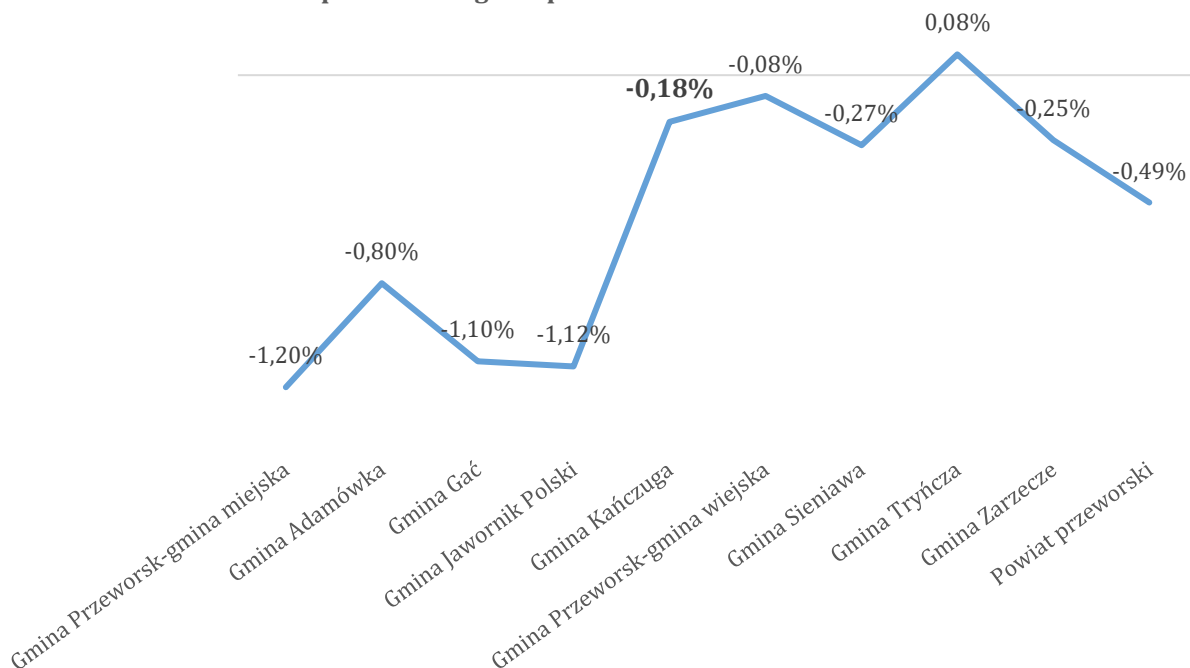
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Wykres 1 Zmiany w liczbie ludności w poszczególnych gminach powiatu przeworskiego na przestrzeni lat 2019-2020 (w %)

Wzrost/spadek liczby ludności w poszczególnych gminach powiatu przeworskiego na przestrzeni lat 2019-2020

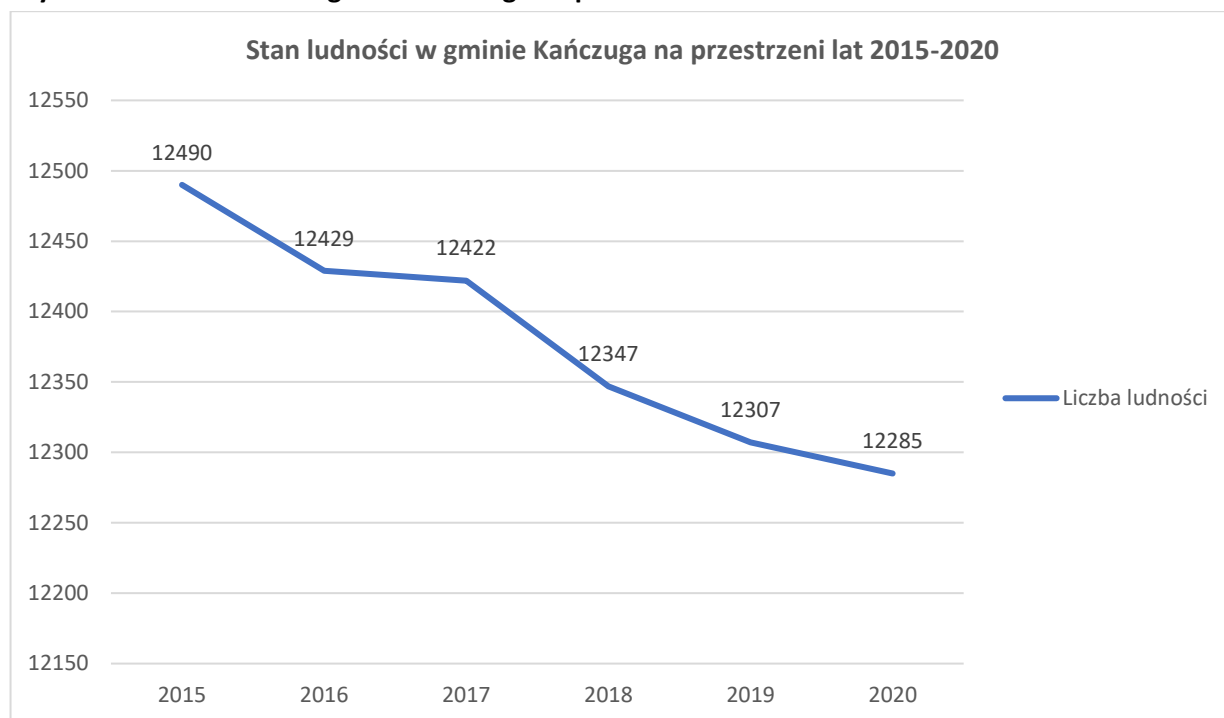
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na przestrzeni ostatnich lat, można zauważyć tendencję spadkową, jeśli chodzi o liczbę mieszkańców. Jedyną gminą, w której wystąpił wzrost liczby ludności w latach 2019-2020 jest gmina Tryńcza. Jak wynika z przedstawionych danych, największy spadek liczby ludności można odnotować w gminie miejskiej Przeworsk, gdzie liczba ta w 2020 roku w porównaniu do roku poprzedniego, była mniejsza o 1,20 %, tj. o 186 mieszkańców.

Jeśli chodzi o problem zmniejszającej się liczby mieszkańców, proces ten w gminie Kańczuga przebiega już od kilku lat - od 2015 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 205. Sytuacja ta została przedstawiona na poniższym wykresie.

Wykres 2 Stan ludności w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na terenie gminy Kańczuga wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców wyniósł w 2020 roku wartość: -4,56 ulegając w porównaniu do 2019 roku obniżeniu o 2,61. Przyczyną tego jest spadek liczby urodzeń przy równoczesnym wzroście liczby zgonów. Liczbę urodzeń oraz zgonów w gminie na przestrzeni lat 2015-2020 przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 2 Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020

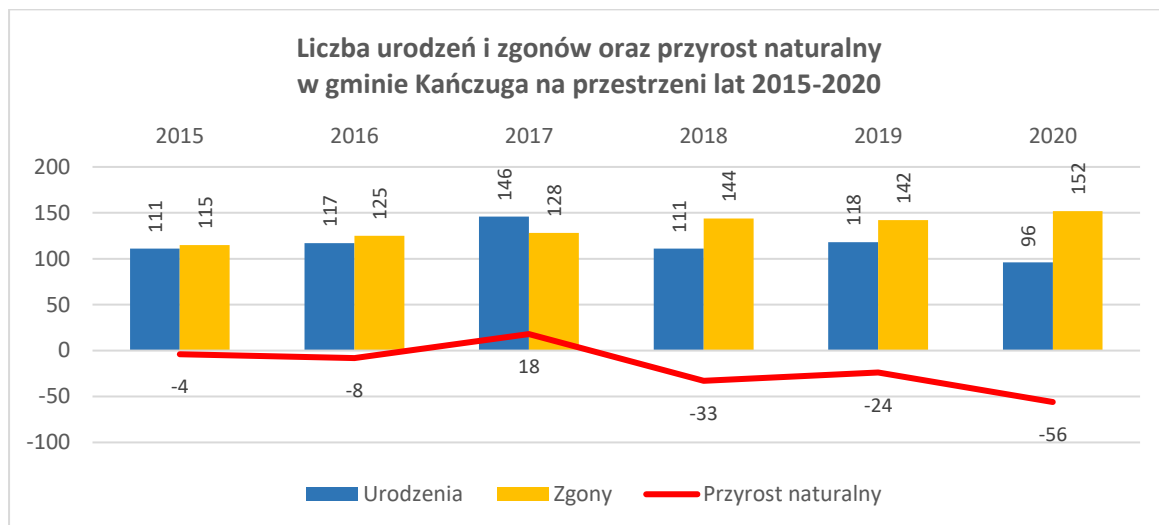
Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia	111	117	146	111	118	96
Zgony	115	125	128	144	142	152
Przyrost naturalny	-4	-8	+18	-33	-24	-56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

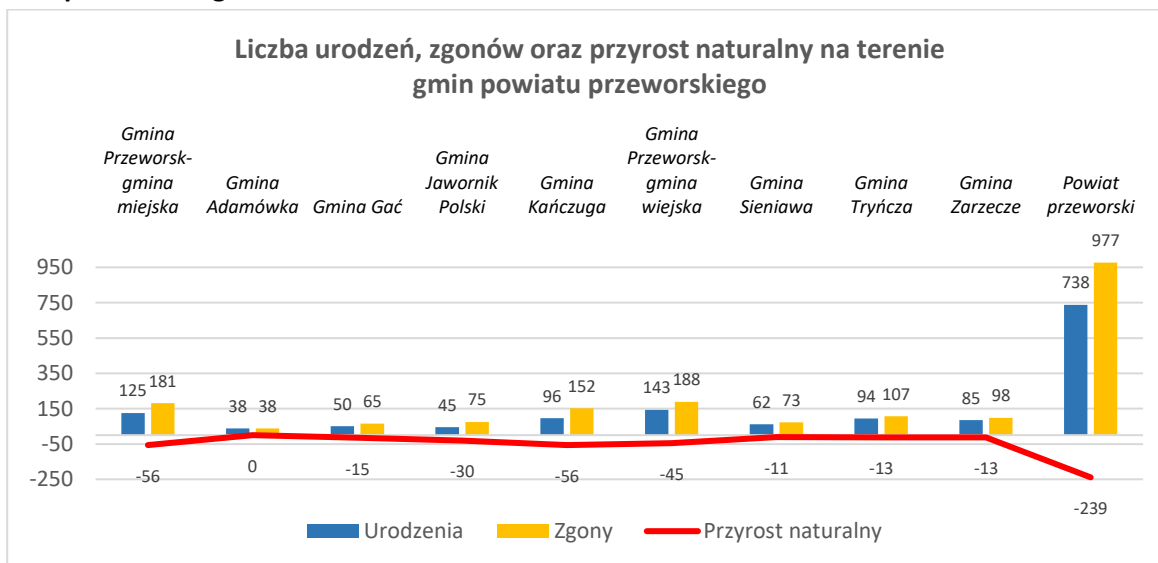
Wykres 3 Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Powyższe dane pokazują, że z problemem ujemnego przyrostu naturalnego gmina Kańczuga ma do czynienia od 2018 roku, a szczególnie różnica między urodzeniami a zgonami wyraźna była w 2020 r., gdzie przyrost naturalny wyniósł aż -56, a przyczyniły się do tego zarówno rekordowo niska liczba urodzin, jak i rekordowo wysoka liczba zgonów. Sytuacja ta występuje jednak na obszarze całego powiatu przeworskiego, a z problemem ujemnego przyrostu naturalnego zetknęły się również inne gminy z tego terenu, z wyjątkiem gminy Adamówka. Liczbę urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w 2020 r. na tle pozostałych gmin powiatu przeworskiego, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny na terenie gmin powiatu przeworskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Na tle pozostałych gmin powiatu przeworskiego, gmina Kańczuga wraz z miastem Przeworsk według danych z 2020 roku posiadała najmniejszą wartość przyrostu naturalnego, która wyniosła -56. Na głębszą analizę kwestii przyrostu naturalnego na tle pozostałych gmin może pozwolić porównanie przyrostu naturalnego na przestrzeni lat 2015-2020, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Przyrost naturalny na terenie gmin powiatu przeworskiego na przestrzeni lat 2015-2020

Jednostka terytorialna	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Przeworsk-gmina miejska	17	0	14	-25	-56
Gmina Adamówka	-10	-9	-3	10	0
Gmina Gać	0	14	-12	28	-15
Gmina Jawornik Polski	-8	-7	-1	-17	-30
Gmina Kańczuga	-8	18	-33	-24	-56
Gmina Przeworsk-gmina wiejska	-25	32	9	10	-45
Gmina Sieniawa	16	10	25	12	-11
Gmina Tryńcza	6	-6	20	17	-13
Gmina Zarzecze	24	16	23	-4	-13
Powiat przeworski	12	68	42	7	-239

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Powyższy wykres wskazuje, że na przestrzeni lat 2015-2020, gmina Kańczuga osiągała jedne z najmniejszych wskaźników przyrostu naturalnego spośród pozostałych gmin powiatu przeworskiego, co stanowi bardzo istotny problem, jeśli chodzi o sytuację demograficzną. Problem ujemnego przyrostu naturalnego szczególnie pogłębiony został w 2020 roku, wówczas niemal w każdej gminie odnotowano rekordowo niskie wartości, wskutek drastycznego wzrostu liczby zgonów. Przyczynę takiego stanu rzeczy można powiązać z wystąpieniem na terenie kraju stanu zagrożenia epidemiologicznego oraz wirusa COVID-19.

W 2020 roku, według danych GUS zarejestrowano 123 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 128 wymeldowań. W tym samym roku, z zagranicy zameldowały się 3 osoby, natomiast za granicę wymeldowały się 2 osoby, w wyniku czego saldo migracji

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

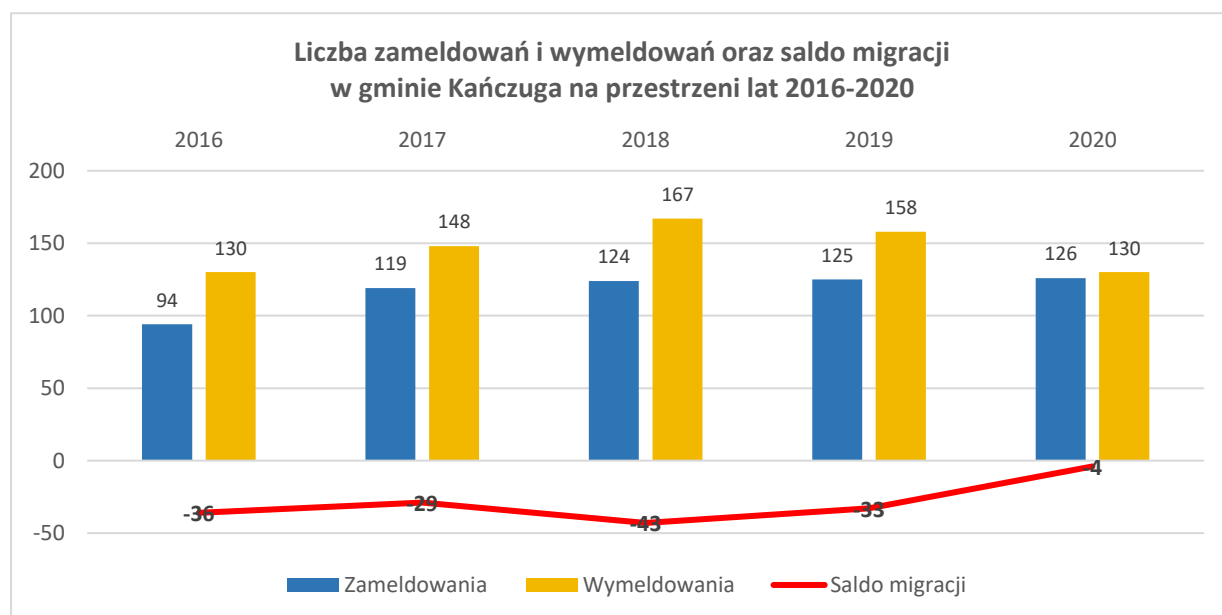
wyniosło dla gminy Kańczuga -4. Liczbę zameldowań i wymeldowań ogółem oraz saldo migracji na przestrzeni lat 2015-2020 przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 4 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	0	94	119	124	125	126
Wymeldowania	0	130	148	167	158	130
Saldo migracji	0	-36	-29	-43	-33	-4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Wykres 5 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że oprócz pogłębiającego się ujemnego przyrostu naturalnego, gmina Kańczuga zmagą się przede wszystkim z problemem ujemnego salda migracji. Ma to ogromny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą oraz potencjał demograficzny gminy, a skutkiem jest zmniejszająca się z roku na rok liczba mieszkańców gminy. Dane GUS dotyczące zmieniającego stanu ludności gminy Kańczuga w podziale na płeć na przestrzeni lat 2015-2020, przedstawia poniższa tabela.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 5 Stan ludności w podziale na płeć w latach 2015-2020

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności	12 490	12 429	12 422	12 347	12 307	12 285
w tym kobiety	6 331	6 275	6 280	6 220	6 215	6 233
w tym mężczyźni	6 159	6 154	6 142	6 127	6 092	6 052

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

W latach 2015-2020, w oparciu o dane GUS, liczba mieszkańców gminy Kańczuga zmniejszyła się o 205 mieszkańców, tj. o -1,64 %, w tym liczba kobiet zmniejszyła się o 98 (-1,55%), a liczba mężczyzn o 107 (-1,74 %). Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest jak już wcześniej wspomniano, zarówno ujemny przyrost naturalny jak i ujemne saldo migracji.

Wśród mieszkańców gminy Kańczuga, najliczniej reprezentowaną grupą wiekową są osoby w wieku 0-19 lat, których liczba na koniec 2020 roku wyniosła 2 454 osób, co stanowiło 19,98 % ogółu ludności gminy. Kolejne miejsca w strukturze wiekowej mieszkańców gminy zajmują grupy wiekowe: powyżej 65 lat (17,37 % ogółu) oraz 30-39 lat (15,44 % ogółu). Szczegółowe dane w tej kwestii przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Struktura wiekowa mieszkańców w 2020 roku

Przedziały wiekowe	Ogółem		w tym kobiety		w tym mężczyźni	
	Ilość mieszkańców	% ogółu mieszkańców	Ilość kobiet	% ogółu kobiet	Ilość mężczyzn	% ogółu mężczyzn
0 – 19	2454	19,98	1193	19,14	1261	20,84
20 – 24	748	6,08	369	5,92	379	6,26
25 – 29	940	7,65	473	7,59	467	7,72
30 – 39	1897	15,44	875	14,04	1022	16,89
40 – 49	1762	14,34	877	14,07	885	14,62
50 – 59	1506	12,26	758	12,16	748	12,36
60 – 64	844	6,88	410	6,58	434	7,17
65 i więcej	2134	17,37	1278	20,50	856	14,14
Razem	12 285	100,00	6233	100,00	6 052	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

3.3. Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy

Analizując ekonomiczną strukturę wiekową mieszkańców gminy Kańczuga, można zauważyć spadek na koniec 2020 roku w odniesieniu do 2015 roku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym – grupa mieszkańców w wieku do lat 17 zmniejszyła się o 122 osoby. Najliczniejszą grupę stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym (61,29 % populacji), jednak ich ilość zmniejszyła się w ciągu pięciu lat o 282 osób. Struktura wiekowa mieszkańców gminy odzwierciedla ogólną sytuację występującą na terenie powiatu przeworskiego - postępuje spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się obecnej tendencji tak na terenie gminy jak i powiatu niekorzystnie rokuje na przyszłość i w perspektywie kilkunastu lat będzie skutkować postępującym starzeniem się społeczeństwa.

Strukturę społeczeństwa gminy Kańczuga według ekonomicznych grup wiekowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Struktura ludności gminy Kańczuga wg ekonomicznych grup wiekowych

Grupa ludności	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Ilość osób	2 334	2 212	7 811	7 529	2 345	2 544
Udział % w ludności ogółem	18,69	18,00	62,54	61,29	18,77	20,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Analizując dane dotyczące liczby osób pracujących z terenu gminy Kańczuga można zauważyć, postępujący w ostatnich latach wzrost tej liczby. Ma to w szczególności związek z rozwojem przedsiębiorczości oraz aktywizacją osób bezrobotnych.

Tabela 8 Pracujący na terenie gminy Kańczuga w latach 2015 - 2020

Lata	Ogółem	w tym kobiety	w tym mężczyźni	Pracujący na 1000 ludności
2015	1 541	611	930	123
2016	1 594	655	939	128
2017	1 585	627	958	128
2018	1 597	672	925	129

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

2019	1 598	672	926	130
2020	1 641	668	973	134

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Bezrobocie

Duży wpływ na sytuację społeczną na terenie gminy Kańczuga ma również zjawisko bezrobocia. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec 2020 roku według danych GUS wyniósł na terenie gminy Kańczuga 9,5 %, notując spadek w porównaniu 2015 rokiem o 1,8 %. Porównując te dane z danymi innych gmin powiatu przeworskiego, zauważyć można, że w gminie Kańczuga oraz gminie Tryńcza, udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest najwyższy.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych wśród mieszkańców gminy Kańczuga na tle pozostałych gmin oraz powiatu przeworskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Udział zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kańczuga w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu przeworskiego według płci w %

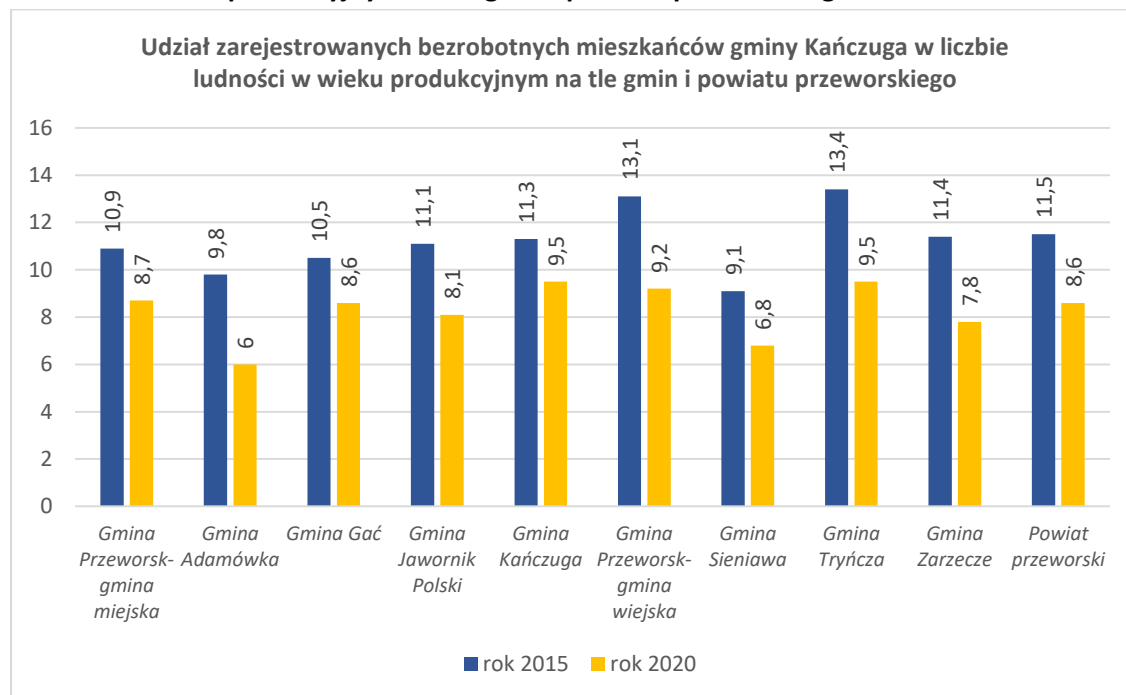
Jednostka terytorialna	ogółem		kobiety		mężczyźni	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Gmina Kańczuga	11,3	9,5	12,6	11,1	10,2	8,2
Powiat przeworski	11,5	8,6	12,7	10,4	10,3	7,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Wykres 6 Udział zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kańczuga w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle gmin i powiatu przeworskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Według danych GUS, na koniec 2020 roku zarejestrowanych było 719 bezrobotnych mieszkańców gminy Kańczuga, w tym 387 kobiet (53,82 %). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych aż 444 mieszkańców (61,75 %) to osoby długotrwale bezrobotne. Liczbę osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2015-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kańczuga w latach 2015 - 2020

Lata	Bezrobotni ogółem	W tym kobiety	W tym do 30 roku życia	W tym powyżej 50 roku życia	Osoby długotrwale bezrobotne
2015	885	457	338	168	599
2016	853	442	293	160	528
2017	786	417	264	142	497
2018	734	415	237	151	444
2019	655	358	197	147	400
2020	719	387	217	163	444

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Według stanu na koniec 2020, na terenie gminy najwięcej bezrobotnych było w wieku od 31 do 50 lat - 339 osoby, tj. 47,15 % ogółu bezrobotnych, natomiast bezrobotni w wieku do 30 lat, stanowili 30,18 % ogółu.

3.4. Gospodarka i rolnictwo

Gospodarka

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się pozytywne zjawisko rozwoju przedsiębiorczości, a co za tym idzie wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Kańczuga na koniec 2020 roku działało 690 podmiotów gospodarki narodowej, co klasuje ją na 3 miejscu w powiecie przeworskim. Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie gmin powiatu przeworskiego w roku 2015 i 2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie gmin powiatu przeworskiego

Jednostka terytorialna	Ogółem*		Sektor publiczny		Sektor prywatny	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Gmina Przeworsk – gmina miejska	1 506	1 589	59	56	1 441	1 504
Gmina Adamówka	210	250	8	7	199	240
Gmina Gać	197	231	19	13	177	217
Gmina Jawornik Polski	247	283	16	13	230	266
Gmina Kańczuga	613	690	37	25	576	662
Gmina Przeworsk – gmina wiejska	701	822	29	11	671	807
Gmina Sieniawa	377	444	20	16	357	424
Gmina Tryńcza	408	521	20	16	382	498
Gmina Zarzecze	349	408	24	21	325	386
Powiat przeworski	4 608	5 238	232	178	4 358	5 004

* W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy dotyczy głównie sektora prywatnego, w którym ilość podmiotów w latach 2015 – 2020 wzrosła o 86 i wyniosła na koniec 2020 roku 662, z czego 220 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (171 w 2015 roku).

Tabela 12 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie gminy Kańczuga

Rodzaje podmiotów		2015	2020
Sektor publiczny	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	32	20
	Pozostałe formy prawne	5	5
Sektor prywatny	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	471	538
	Spółki handlowe	27	33
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6	4
	Spółdzielnie	4	3
	Fundacje	2	1
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	29	30
	Pozostałe formy prawne	37	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Analiza struktury działających podmiotów w okresie od 2015 do 2020 roku pokazuje, że największy wzrost ilości działających firm wystąpił w sekcji F (na koniec 2020 roku funkcjonowało 116 podmiotów, podczas gdy w 2015 roku ich liczba wynosiła 80 – wzrost o 45,00 % w porównaniu do 2015 roku), oraz C (wzrost o 25,00 % w porównaniu do 2015 roku), natomiast spadek w sekcji H (o 10,53 %).

Tabela 13 Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD oraz sektorów własnościowych zarejestrowane na terenie gminy Kańczuga

Sekcja PKD	Wyszczególnienie	Ogółem*		Sektor publiczny		Sektor prywatny	
		2015	2020	2015	2020	2015	2020
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	9	1	1	6	7
B	Górnictwo i wydobywanie	1	0	-	-	1	0
C	Przetwórstwo przemysłowe	68	85	-	-	65	85

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	8	-	-	2	7
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	1	1	1	1
F	Budownictwo	80	116	-	-	80	116
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	191	185	-	-	191	184
H	Transport i gospodarka magazynowa	57	51	-	-	57	51
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	16	-	-	15	16
J	Informacja i komunikacja	6	14	-	-	6	14
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12	10	-	-	12	10
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	5	-	-	3	5
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26	38	1	1	25	37
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5	4	-	-	5	4
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15	14	2	2	13	12
P	Edukacja	35	21	27	14	8	7
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31	33	3	3	28	30

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	16	2	2	12	13
S, T	Pozostała działalność usługowa; Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	46	62	-	-	46	62
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	-	-	-	-	-
Razem		613	690	37	25	576	662

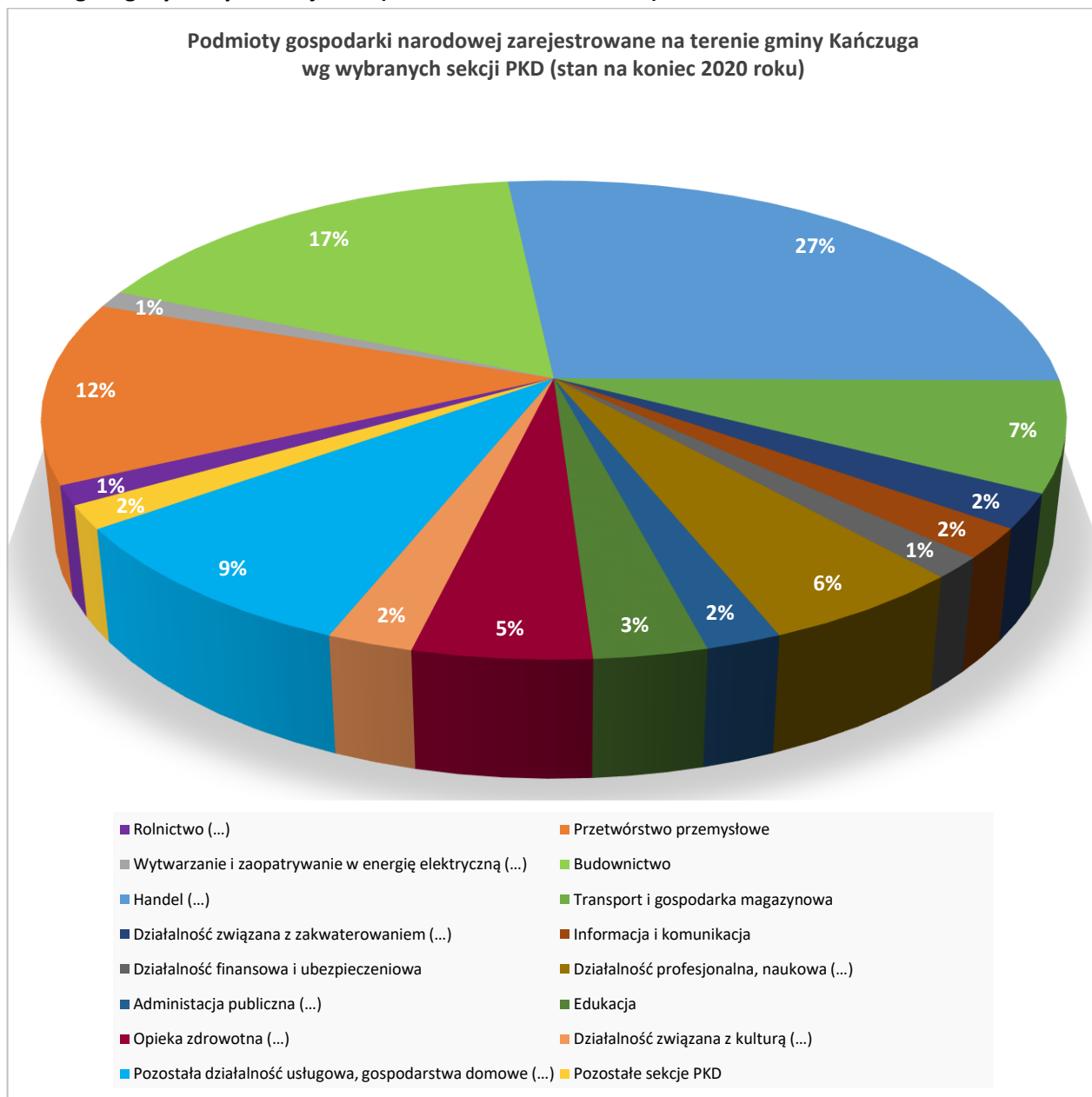
* W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na terenie Miasta i Gminy Kańczuga na koniec 2020 roku najczęściej podmiotów zajmowało się handlem hurtowym i detalicznym, w tym naprawą pojazdów samochodowych (26,62 %), budownictwem (16,81 %) oraz pozostałą działalnością usługową (8,98%).

Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie miasta i gminy Kańczuga wg wybranych sekcji PKD (stan na koniec 2020 roku)

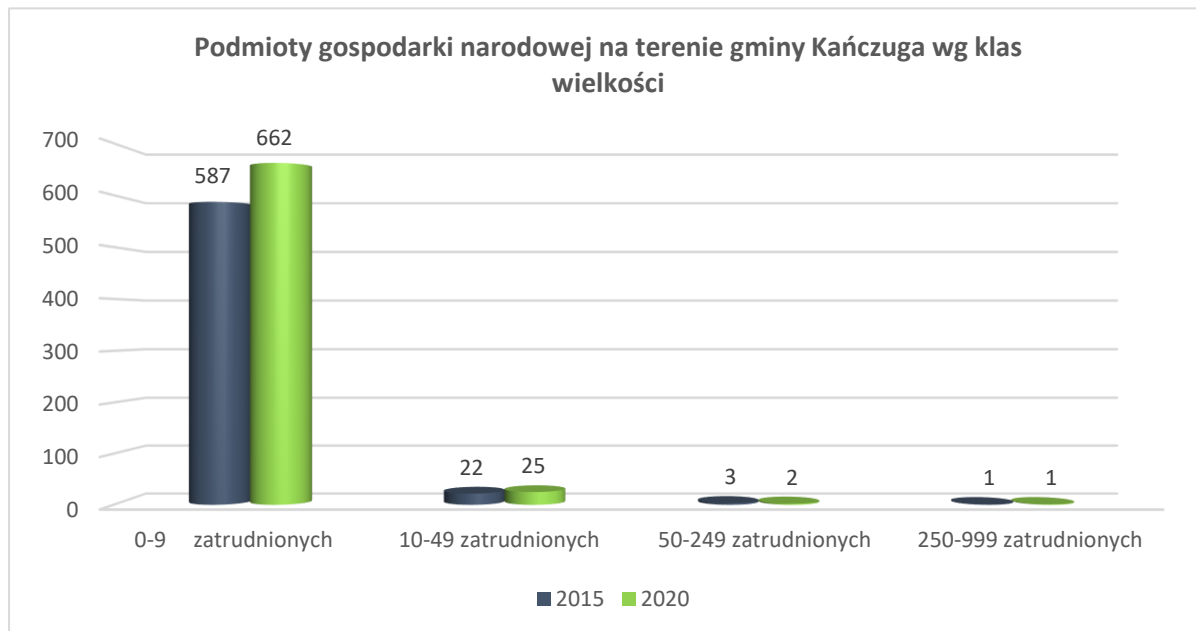

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Najwięcej podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy Kańczuga stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, których ilość zwiększyła się w porównaniu do danych z 2015 roku o 75. Natomiast ilość małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 osób oraz średnich przedsiębiorstw w analizowanym okresie wzrosła o 3 przedsiębiorstwa. Na terenie miasta i gminy Kańczuga działa 2 przedsiębiorstwa średnie oraz jedno przedsiębiorstwo, które zatrudnia ponad 250 osób.

Wykres 8 Podmioty gospodarki narodowej na terenie miasta i gminy Kańczuga wg klas wielkości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

W okresie ostatnich pięciu lat w gminie Kańczuga zwiększyła się ilość podmiotów gospodarki narodowej przypadająca na 10 tysięcy mieszkańców natomiast liczba nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON na 10 tysięcy ludności pozostała bez zmian. Korzystną wartość posiada również wskaźnik dotyczący jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców - ich ilość w 2020 roku była mniejsza o 15 w porównaniu do 2015 roku.

Tabela 14 Wskaźniki dla obszaru gminy Kańczuga za lata 2015 i 2020

Wskaźnik	2015	2020
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	491	562
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	45	45
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	33	18
Podmioty wpisane do rejestru na 1 tys. ludności	49	56
Podmioty na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	78,5	91,6
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 tys. ludności	38	44

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	6,03	7,15
---	------	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na terenie gminy Kańczuga funkcjonuje 25 organizacji pozarządowych wpisanych do Rejestru stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego:

- 1) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Metalowcy” w AXTONE Spółka Akcyjna w Kańczudze;
- 2) Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji, Wypoczynku i Sportu w Gminie Kańczuga – EWIS;
- 3) „Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Zespołu Szkół w Kańczudze”;
- 4) Stowarzyszenie Kultury i Rozwoju Pantalowic;
- 5) Stowarzyszenie „Nasza Kańczuga”;
- 6) Koło Gospodyń Wiejskich w Bóbrce Kańczuckiej;
- 7) Fundacja Ave Maria;
- 8) Związek Zawodow „AXTONE” Spółka Akcyjna w Kańczudze;
- 9) Związek Zawodowy S.K.S. PIPES w Kańczudze;
- 10) Ludowy Klub Sportowy w Kańczudze;
- 11) Ludowy Klub Sportowy „CRESOVIA” w Krzczowicach;
- 12) Ludowy Klub Sportowy „SOBOL” w Niżatycach;
- 13) Ochotnicza Straż Pożarna w Łopuszce Wielkiej;
- 14) Ochotnicza Straż Pożarna w Chodakówce;
- 15) Ochotnicza Straż Pożarna w Lipniku;
- 16) Ochotnicza Straż Pożarna w Pantalowicach;
- 17) Ochotnicza Straż Pożarna w Bóbrce Kańczudzkiej;
- 18) Ochotnicza Straż Pożarna w Sieteszy;
- 19) Ochotnicza Straż Pożarna w Kańczudze;
- 20) Ochotnicza Straż Pożarna w Łopuszce Małej;
- 21) Ochotnicza Straż Pożarna w Żuklinie;
- 22) Ochotnicza Straż Pożarna w Siedleczce;
- 23) Ochotnicza Straż Pożarna w Niżatycach;
- 24) Ochotnicza Straż Pożarna w Krzczowicach;
- 25) Ochotnicza Straż Pożarna w Rączynie.

Ponad połowę z funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych stanowią ochotnicze straże pożarne, które oprócz prowadzenia działalności przeciwpożarowej i ratowniczej, prowadzą również działalność kulturalną i oświatową. Kluby sportowe realizują cele z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu i promocji gminy Kańczuga, z kolei pozostałe stowarzyszenia skupiają się na wspieraniu rozwoju gminy, integracji jej mieszkańców, wspieraniu i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz prowadzeniu szerokiej działalności kulturowej na terenie gminy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Rolnictwo

W strukturze użytkowania ziemi, w gminie Kańczuga przeważają grunty orne, które stanowią 82,86 % powierzchni. Drugą najczęściej spotykaną formą są pastwiska trwałe, stanowiące 10,38 % powierzchni.

W granicach administracyjnych gminy Kańczuga, wg danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze, znajduje się 87 gospodarstw rolnych, w większości zakwalifikowanych, jako gospodarstwa indywidualne.

Tabela 15 Rodzaje użytków rolnych i gruntów leśnych na terenie gminy Kańczuga (2020 rok)

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Grunty orne	6 494,1716
Sady ogółem	0,1000
Łąki trwałe	459,2078
Pastwiska trwałe	813,4436
Pozostałe użytki rolne	15,3533
Nie użytki	0,3784
Lasy i grunty leśne	54,6640

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze

Strukturę agrarną gospodarstw na terenie gminy Kańczuga charakteryzuje znaczne rozdrobnienie, co może stanowić jednak pewien atut dla rozwoju produkcji ponadstandardowej, ekologicznej, opartej na tradycyjnych rozwiązaniach.

Tabela 16 Rodzaje gospodarstw na terenie gminy Kańczuga (2020 rok)

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw rolnych	Powierzchnia [ha]
Gospodarstwa ogółem	87	220,7748
Do 1 ha włącznie	40	22,5692
1 – 5 ha	43	104,3565
5 – 10 ha	1	7,55
10 ha i więcej	3	86,2991

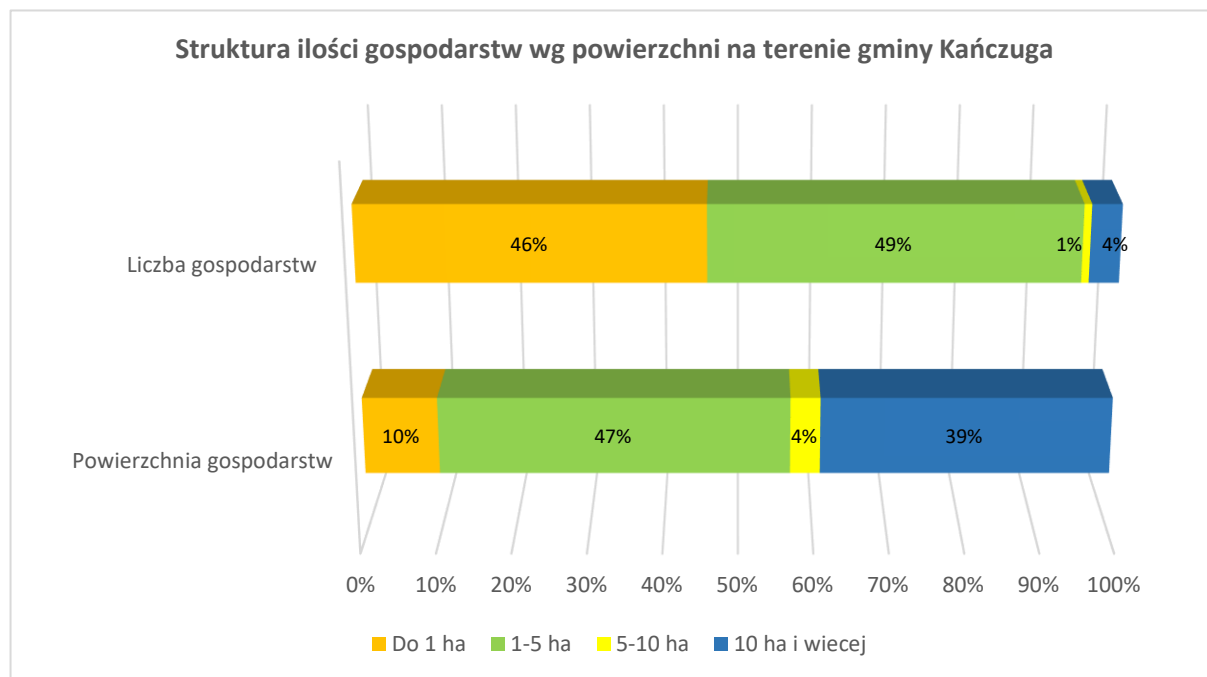
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Gospodarstwa do 5 ha stanowią 95,40 % ogólnej liczby gospodarstw, zajmując jednocześnie 57,49 % całościowej powierzchni gruntów, natomiast gospodarstwa o powierzchni ponad 10 ha stanowią 3,44 ogólnej liczby i zajmują 39,00 % gruntów ogółem.

Wykres 9 Struktura ilości gospodarstw wg powierzchni na terenie gminy Kańczuga

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze

3.5. Pomoc społeczna

Działania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kańczuga realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Kańczudze. Głównym celem działań Ośrodka jest udzielanie wsparcia osobom i rodzinom, które we własnym zakresie nie są w stanie zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych. Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia tych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ośrodek realizuje swoje zadania na podstawie ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.), a także na podstawie innych ustaw tj.:

- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- świadczeniach rodzinnych,
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
- pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- Karcie Dużej Rodziny,
- ochronie zdrowia psychicznego,
- zatrudnieniu socjalnym.

Realizuje również zadania wynikające z przepisów prawa z zakresu osłony socjalnej i polityki społecznej, w tym prorodzinnej.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Kańczudze udziela wsparcia w różnych formach, m. in. w formie wypłat zasiłków celowych, okresowych, stałych, skierowania do ośrodków wsparcia, opłacania składek na ubezpieczenia zdrowotne, zawarcia kontraktów socjalnych, dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach, pracy socjalnej. Ponadto, wypłaca stypendia szkole i zasiłki szkole w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym. Kierowane są również wnioski do sądu o wgląd w sytuację dzieci oraz wnioski do Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie leczeniem osób uzależnionych od alkoholu.

Dane dotyczące beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, a także udzielanych świadczeń na rzecz rodziny na przestrzeni lat 2016-2020, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17 Dane dotyczące beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej oraz udzielanych świadczeń na rzecz rodziny w gminie Kańczuga w latach 2016-2020

ROK	2016	2017	2018	2019	2020
BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ					
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	399	346	269	257	381
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	1 172	929	727	644	821
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	939	748	588	522	668
ŚWIADCZENIA NA RZECZ RODZINY					
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	591	557	516	477	424
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	1 100	1078	999	950	843

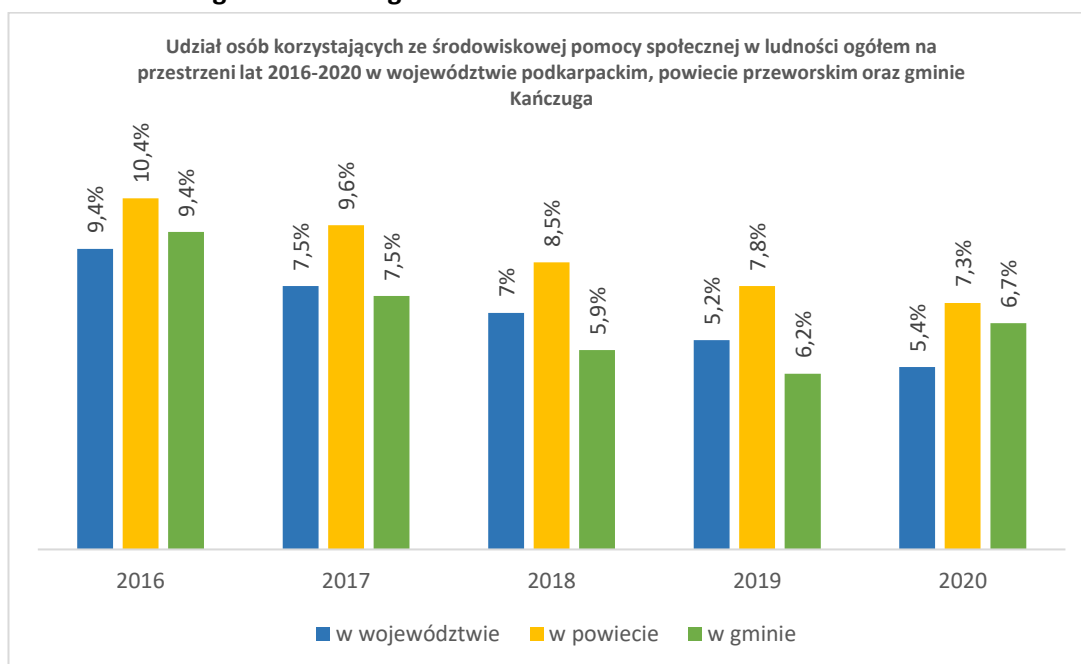
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	994	967	910	859	762
Udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w %	42,7 %	42,1 %	40,0 %	38,4 %	34,4 %
Kwota świadczeń rodzinnych w tys. zł	4 113	4 683	4 356	4 532	4 763
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł	2 182	2 254	2 018	1 912	1 740

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Jak wynika z powyższej tabeli, na przestrzeni lat 2016-2020, zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o 18 rodzin (spadek o 5,00 %), w tym liczba osób korzystających z pomocy o 351 osób (spadek o 29,65 %). Jednak pomimo spadku w liczbie gospodarstw oraz liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2019, w roku 2020 ponownie nastąpił wzrost. Jest to zjawisko odmienne od sytuacji występującej ogólnie w powiecie przeworskim, gdzie z roku na rok liczba gospodarstw oraz osób, którym udzielono pomocy spadała. Fakt ten odzwierciedla poniższy wykres, przedstawiający udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w gminie Kańczuga, powiecie przeworskim oraz w województwie podkarpackim.

Wykres 10 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na przestrzeni lat 2015-2019 w województwie podkarpackim, powiecie przeworskim oraz gminie Kańczuga

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na terenie Gminy Kańczuga od roku 2008 funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Łopuszce Wielkiej, jako placówka dziennego pobytu, który obejmuje swoją działalnością osoby niepełnosprawne umysłowo, ruchowo i z zaburzeniami psychicznymi. Głównym celem ośrodka jest rehabilitacja i usamodzielnienie uczestników, a przede wszystkim poprawa ich funkcjonowania w społeczeństwie. Uczestnicy Domu mają zapewnioną: rehabilitację społeczną i zawodową w ramach terapii zajęciowej, rehabilitację ruchową, niezbędną opiekę medyczną, integrację ze środowiskiem, dostęp do kultury, rekreacji i oświaty, terapię psychologiczną, konsultacje z psychiatrą, prace socjalną, co najmniej jeden posiłek oraz dowóz na zajęcia i z powrotem do miejsca zamieszkania.

Oprócz tego, na terenie gminy funkcjonują również 2 świetlice opiekuńcze w Kańczudze i Łopuszce Wielkiej. Świetlice powołane zostały uchwałą Rady Miejskiej w Kańczudze na potrzeby dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych patologią, szczególnie z problemem alkoholowym. Środki finansowe pochodzą w całości ze środków, jakimi dysponuje Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pozyskiwane są one z koncesji na sprzedaż alkoholu w gminie Kańczudze. Organem prowadzącym świetlicę jest Burmistrz Miasta i Gminy Kańczuga. Celem działania świetlicy jest zapewnienie opieki wychowawczej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, zapobieganie sieroctwu, niedostosowaniu społecznemu wychowanków we współpracy z ich rodzinami, instytucjami i osobami działającymi na rzecz dzieci, jak również przez pracę pedagogiczną z ich rodzicami oraz eliminowanie zaburzeń zachowania. Do świetlicy przyjmuje się wychowanków na ich prośbę (za zgodą rodziców), na prośbę rodziców, na wniosek pedagoga szkolnego za zgodą rodziców. Wychowankami są dzieci z terenu Miasta i Gminy Kańczuga za zgodą organu prowadzącego. Placówki przyjmują dzieci i młodzież szkolną (ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych). Praca z wychowankami i rodziną opiera się na zasadzie dobrowolności.

W odpowiedzi na zdiagnozowane zjawiska i problemy społeczne, Urząd Miasta i Gminy w Kańczudze wspólnie z podlegającymi mu jednostkami opracował Miejsko-Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2016-2022. Wyznaczono w niej następujące priorytety, na których koncentrowane będą działania samorządu Miasta i Gminy do roku 2022:

- Zintegrowany system pomocy społecznej;
- Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny;
- Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu;
- Tworzenie godnych warunków mieszkalnictwa;
- Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego.

3.6. Oświata, sport i kultura

Oświata

Reforma systemu oświaty realizowana w Polsce od dnia 1 września 2017 roku przywróciła dwustopniowy system szkolnictwa. Okres nauki w szkole podstawowej został wydłużony z 6 do 8 lat, a następnym etapem edukacji stało się do wyboru 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnia szkoła branżowa I stopnia i 2-letnia szkoła branżowa II stopnia.

Od roku szkolnego 2017/2018 nie przeprowadzało się rekrutacji do klas pierwszych dotychczasowego gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej (przekształconej w szkołę branżową I stopnia). Dzień 31 sierpnia 2019 był ostatnim dniem funkcjonowania tych szkół w ustroju szkolnym.

Na terenie gminy Kańczuga funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa im. Króla Jana III Sobieskiego w Kańczudze;
2. Szkoła Podstawowa im. Poległych w Strajku w Krzczowicach w 1936 r. w Krzczowicach;
3. Szkoła Podstawowa im. Jana Kantego w Łopuszce Wielkiej;
4. Szkoła Podstawowa im. Jana Kantego w Pantalowicach;
5. Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Rączynie;
6. Szkoła Podstawowa im. Jana i Marii Jędrzejowskich w Siedleczce;
7. Szkoła Podstawowa im. Św. Jadwigi Królowej w Sieteszy;
8. Zespół Szkół w Kańczudze;
9. Miejsko – Gminne Przedszkole w Kańczudze;
10. Szkoła Muzyczna I stopnia w Kańczudze.

W Kańczudze funkcjonuje również Miejsko-Gminne Przedszkole wraz z oddziałami w miejscowościach Łopuszka Wielka, Sietesz, Siedleczka, Rączyna, Pantalowice oraz Krzczowice. Przedszkole zapewnia także opiekę nad dziećmi w wieku do 3 lat, pełniąc funkcję żłobka w mieście Kańczuga. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2020 roku, opieką w żłobku objętych było 27 dzieci, co stanowiło zaledwie 8,4 % ogólnej liczby dzieci do lat 3 z terenu gminy. Wskazuje to na konieczność podjęcia działań przez samorząd, w celu poszerzenia oferty i objęcia opieką większą liczbę dzieci.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze na dzień 30 września 2020 roku do placówek oświatowych prowadzonych przez jednostkę samorządu gminnego uczęszczało 1599 dzieci i uczniów, tj. o 28 mniej niż w 2019 roku. Przyczynę tego można upatrywać przede wszystkim w spadającej liczbie dzieci, a wzrostem liczby osób starszych na terenie gminy, co stanowi poważny problem, jeśli chodzi o uwarunkowania demograficzne.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 18 Liczba dzieci i uczniów w placówkach oświatowych na terenie gminy Kańczuga

Placówka	Liczba dzieci i uczniów	
	2019	2020
Przedszkola	401	404
Szkoły podstawowe	933	349
Szkoła muzyczna	146	128
Szkoły ponadpodstawowe	147	141
Razem	1627	1022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze

W zakresie kształcenia ponadpodstawowego, młodzież korzysta głównie z oferty Zespołu Szkół znajdującego się w Kańczudze oraz placówek w oddalonym o 11 km Przeworsku.

Sport

Sport na terenie gminy Kańczuga odgrywa ważną rolę, a działalność w sferze sportu i rekreacji prowadzona jest przez szkoły podstawowe oraz kluby sportowe. Zakres tej działalności jest bardzo szeroki i skierowany do różnych grup wiekowych oraz różnych środowisk.

Tabela 19 Szczegółowe dane dotyczące klubów sportowych w gminie Kańczuga

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2020
Kluby sportowe			
Kluby	sztuka	8	8
Sekcje sportowe	sztuka	9	13
Członkowie	osoba	196	326
Trenerzy	osoba	3	6
Instruktorzy	osoba	3	7
Inne osoby prowadzące zajęcia	osoba	3	3
Ćwiczący			
ogółem	osoba	192	323

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

mężczyźni	osoba	159	267
kobiety	osoba	33	56
Ćwiczący do lat 18			
ogółem	osoba	92	222
chłopcy	osoba	68	176
dziewczęta	osoba	24	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Powyższe dane wskazują, że na przestrzeni lat 2016-2020 zdecydowanie zwiększyła się liczba ćwiczących (o 68 % w stosunku do 2016 roku), w tym liczba ćwiczących do lat 18 (wzrost do 2016 roku 141 %).

Podstawową jednostką organizacyjną realizującą cele i zadania w zakresie kultury fizycznej są kluby sportowe, działające w formie stowarzyszeń. Gmina Kańczuga w 2020 roku powołała nową jednostkę budżetową pn. Kańczucki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kańczudze (KOSIR), która jest odpowiedzialna za koordynowanie działań sportowych na terenie Miasta i Gminy i współdziałanie z Stowarzyszeniami KF i Szkołami w zakresie popularyzacji sportu i rekreacji. KOSIR tworzy warunki techniczne do zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji. Dodatkowo ponosi całość nakładów na utrzymanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Miasta i Gminy w zakresie powierzonych mu obiektów sportowych (Stadion Kańczuga – 2 kluby sportowe, Hala sportowa w Kańczudze – 6 klubów sportowych, stadion Sietesz – 2 kluby sportowe) i rekreacyjnych (zalew Łopuszka Mała, place zabaw)..

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze, na koniec 2020 roku na terenie gminy aktywnie działało 8 klubów sportowych, promując zdrowy tryb życia i proponując mieszkańcom udział w treningach i zawodach sportowych w piłce nożnej:

1. Miejski Klub Sportowy w Kańczudze,
2. Kańczucka Akademia Piłkarska „Kamaxik”,
3. Ludowy Klub Sportowy „Cresovia” w Krzczowicach,
4. Komunalny Klub Sportowy „ALABASTER” w Łopuszcze Wielkiej,
5. Ludowy Klub Sportowy „SOBOL” w Niżatycach,
6. Ludowy Klub Sportowy „SOKÓŁ” w Sieteszy,
7. Ludowy Klub Sportowy Kańczuga,
8. Uczniowski Klub Sportowy „Feniks” przy Szkole Podstawowej Krzczowice.

Dzięki corocznym dotacjom kluby mogą funkcjonować i realizować swoje cele w zakresie upowszechniania sportu, poprzez organizację zawodów, rozgrywek, imprez sportowych, w tym rozwijania bazy sportowej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Gmina Kańczuga posiada wiele obiektów i miejsc do uprawiania sportu oraz służących rekreacji i wypoczynkowi o zróżnicowanym standardzie technicznym. Na terenie gminy znajdują się sale gimnastyczne, zlokalizowane przy szkołach podstawowych w miejscowościach oraz funkcjonują licznie usytuowane boiska zewnętrzne do uprawiania szeroko pojętej kultury fizycznej.

Kultura

Kultura jest czynnikiem wpływającym na zwiększenie poziomu życia mieszkańców (poprawa zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy), poszanowaniu i ochronie dziedzictwa kulturowego, promocji gminy w regionie, kraju i w świecie.

Na terenie Miasta i Gminy Kańczuga znajdują się obiekty, które zapewniają swoim mieszkańcom i wszystkim zainteresowanym kontakt z kulturą. Infrastrukturę kulturalną w Gminie Kańczuga tworzą następujące obiekty:

- Dom Kultury w Łopuszce Wielkiej;
- Dom Kultury w Rączynie;
- Dom Kultury w Pantalowicach;
- Dom Ludowy w Siedleczce;
- Dom Ludowy w Niżatycach;
- Dom Ludowy w Łopuszce Małej;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Kańczuga z Filiami Bibliotecznymi w Sieteszy, Krzeczowicach, Siedleczce, Rączynie oraz w Pantalowicach.

W ramach działalności kulturalnej organizowane są różnego rodzaju imprezy i wydarzenia kulturalne. Im większa liczba imprez lub wydarzeń kulturalnych na terenie gminy tym większa możliwość integracji mieszkańców analizowanego obszaru. Na terenie gminy Kańczuga prowadzone są kulturalne imprezy cykliczne:

- Dożynki Miejsko – Gminne;
- Dni Kańczugi;
- Dzień Dziecka;
- Kiermasz Wielkanocny;
- Koncert Orkiestr Dętych;
- Regionalny Przegląd Kapel Ludowych i Zespołów Śpiewaczych;

Ośrodek Kultury Miasta i Gminy w Kańczudze prowadzi działalność rozwijającą i zaspokajającą potrzeby kulturowe mieszkańców oraz promocję kultury w Gminie Kańczuga. Placówka specjalizuje się w działalności artystycznej, edukacji kulturowej, edukacji pozaszkolnej dzieci i młodzieży oraz działalności rekreacyjnej i turystycznej. Przy Ośrodku prowadzony jest Chór, Zespół Pieśni i Tańca „Sieteszanie”, Orkiestry Dęte w Kańczudze, Łopuszce Wielkiej i Sieteszy, Zespoły wokalne i Śpiewacze (Krzeczowiczanki,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Kapela Kańczucka, Młodzieżowy Zespół Wokalno-Instrumentalny, Zespół Ala Babki, Ala Dziadki. W każdej miejscowości działa Dom Ludowy oraz Dom Kultury.

Pozostałe placówki również zajmują się upowszechnianiem kultury, jako czynnika wpływającego na zwiększanie poziomu życia mieszkańców, poszanowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego oraz czynnika promującego Gminę w regionie.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Kańczuga wraz z Filiami Bibliotecznymi w Sieteszy, Krzeczowicach, Siedlecze, Rączynie oraz w Pantalowicach jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Kańczuga. Biblioteka służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Tabela 20 Szczegółowe dane dotyczące czytelnictwa w Mieście i Gminie Kańczuga w roku 2015 oraz 2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2020
Biblioteki i filie ogółem	ob.	7	6
Pracownicy	osoba	11	9
Księgozbiór	wolumin	55 259	51 390
Wypożyczenia księgozbioru	wolumin	16 245	18 199
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	1369	1164
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	osoba	109	95
Wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika	wolumin	11,9	15,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL oraz danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudzie

Czytelnictwo jest najbardziej powszechną formą uczestnictwa w kulturze, a korzystanie z oferty biblioteki w dalszym ciągu pozostaje popularne. W 2020 r. spadła liczba czytelników w porównaniu do roku 2015 (spadek o 205 osób) lecz liczba wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika wzrosła o 3,7.

W bibliotece znajduje się 15 komputerów, z których 9 dostępnych jest dla czytelników i ma dostęp do Internetu.

3.7. Dziedzictwo kulturowe i walory turystyczno-przyrodnicze

Obszar gminy Kańczuga jest postrzegany głównie jako kraina rolniczo - przemysłowa oraz rejon o atrakcyjnych walorach rekreacyjnych. Gmina Kańczuga posiada niezwykle malownicze widoki, niewielkie wzniesienia, kompleksy leśne, bogactwo flory, fauny, zielonych przestrzeni,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

ciszy i spokoju, tworzy urokliwe miejsce odpoczynku. Atrakcyjność terenu pod względem turystycznym podnoszą doliny rzeki Mleczyki, rezerwat „Husówka” we wsi Lipnik, gdzie wytyczono ścieżkę przyrodniczo – edukacyjną, pozostałości parków podworskich w Lipniku, Żuklinie, Sieteszy, Łopuszce Małej i w Krzczowicach, park krajobrazowy i akwen wodny w Łopuszce Małej z boiskami, plażą i polem namiotowym, gdzie dobrze prosperuje baza gastronomiczna „RANCZO” oferująca zdrową żywność na bazie produktów regionalnych. Przez teren Gminy przebiega linia kolejki wąskotorowej „Pogórze” obsługująca grupy turystyczno – wycieczkowe.

Na terenie gminy występują również liczne obiekty zabytkowe, stanowiące jej dziedzictwo kulturowe. Wykaz zabytków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21 Wykaz zabytków nieruchomości Miasta i Gminy Kańczuga według Rejestru zabytków województwa podkarpackiego roku przedstawia się następująco:

L.p.	Miejscowość	Nr ewid. dz.	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu
1	Kańczuga	1781/2	Kościół rzymsko-katolicki p.w. św. Michała Archanioła	A - 304	27 listopada 1952
2	Żuklin	851	Zespół dworski	A – 22/57	27 listopada 1952
3	Chodakówka	398, 400/1-2, 401-406	Stanowisko 1 – grodzisko	A – 77/467	14 lipca 1969
4	Kańczuga		Komplet: ornat, welum, manipularz, stula, palka, pocz. XVII w., czerwony aksamit, satyna, haft wczesny barok; ławki – 1670, drewno, barok	Dawniej B-94, B-95 Obecnie B-671	13 lipca 1971
5	Pantalowice	847	Park – pozostałości po dworze z parkiem	Dawniej A-904 Obecnie A - 1704	29 kwietnia 1975
6	Krzcwowie	1028/1, 1031, 1032, 1028/2, 1053	Zespół dworsko parkowy	Dawniej A – 913 Obecnie A - 1703	29 kwietnia 1975

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

7	Sietesz	1302/2	Zespół dworsko parkowy	A – 924	31 maja 1975
8	Łopuszka Mała	173/1	Zespół dworski (dwór oraz park w danych granicach z alejami, stawami i droga dojazdową do dworu wraz z działkami 117, 236, 238, 147, 237/1, 237/2, 237/3, 239	Dawniej A – 172 Obecnie A - 1630	14 styczeń 1987
9	Kańczuga	1720	Cerkiew greko-kat. p.w. Opieki NMP, dzwonnica	A – 625	18 styczeń 1984
10	Krzeczowice	555	Cerkiew greko-katolicka p.w. św. Mikołaja, wraz z drzewostanem	A – 228	23 czerwiec 1987
11	Lipnik	117	Zespół dworski	A – 257	30 września 1987
12	Siedlecza	331/332	Cmentarz żydowski	Dawniej A – 350 Obecnie A-1528	05 luty 1990
13	Kańczuga	1391	Cmentarz rzymsko - katolicki	A – 358	04 czerwca 1990
14	Kańczuga, Krzeczowice, Żuklin, Łopuszka Mała, Siedlecza, Łopuszka Wielka, Medynia Kańczucka	1093, 1835/1, 1835/2 – Kańczuga, 281 – Krzeczowice, 1068 – Żuklin, 86, 402 – Łopuszka Mała, 5 – Łopuszka Wielka, 2168 – Siedlecza, 77 –	Kolejka wąskotorowa Przeworsk Dynów – obejmująca trasę wraz z towarzyszącymi obiektami i taborem, urządzeniami technicznymi i inżynieryjnymi oraz zielenią, strefa ochronna pas o szer. 5 m. po obu stronach toru. Krzeczowice – stacja, zieleń, urządzenia, Kańczuga – stacja, wieża cieśnięć, magazyn,	A – 463	30 września 1991

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

		Medynia Kańczucka	zieleń, urządzenia techniczne, Łopuszka – zieleń, urządzenia techniczne,		
15	Kańczuga	1720	Wystrój sztukatorski i malarski dawnej cerkwi pod wezwaniem NMP Łaskawej	Dawniej B-187 Obecnie B - 452	05 czerwca 1995
16	Łopuszka Wielka	167	Kaplica grobowa rodziny Scipio del Campo	A – 848	28 luty 1997
17	Kańczuga		Wyposażenie kościoła parafialnego pw Michała Archanioła w Kańczudze	B-51	06 luty 2002
18	Sietesz	1322	Kościół rzymsko-katolicki pw. Św. Antoniego Padewskiego	A – 416	21 maja 2010
19	Kańczuga	1781/2	Prospekt organowy, balustrada chóru z Kościoła p.w. Św. Michała Archanioła	B – 395	24 luty 2011
20	Lipnik	324/5	Aleja lipowa rosnąca wzdłuż drogi dojazdowej do zespołu dworsko – parkowego w Lipniku,	A - 517	23 marca 2011
21	Kańczuga	1781/9	Plebania rzymskokatolicka	A-726	19 stycznia 2012
22	Pantalowice	392	Wyposażenie kościoła parafialnego p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Pantalowicach	B – 492	10 luty 2012
23	Kańczuga	1694	Kamienica Rynek 21	A - 1097	25 luty 2013
24	Kańczuga	1781/2	Wyposażenie kościoła parafialnego p.w. św. Michała Archanioła	B- 629	26 września 2013

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

25	Krzeczowice	1113/1	Aleja klonowa przy drodze dojazdowej z Urzejowic do zespołu parkowo – dworskiego w Krzeczowicach	A - 1269	12 sierpnia 2014
26	Pantalowice	392	Rzeźba Św. Michała Archanioła	B-705	25 luty 2015
27	Kańczuga	1781/2	Wystrój malarski prezbiterium kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Kańczudze	B-708	27 luty 2015
28	Sietesz	1083	Kaplica grobowa Łastowieckich, położona na terenie cmentarza w Sieteszy	A - 1389	26 luty 2016
29	Niżatyce	503	Kaplica grobowa rodziny Kellermanów z drzewostanem	A-1405	10 czerwca 2016
30	Kańczuga	1396	Kaplica pw. Św. Barbary w Kańczudze	A-1414	5 sierpnia 2016
31	Kańczuga		Księgozbiór Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Michała w Kańczudze	B-808	15 listopada 2016
32	Kańczuga	1396	Ołtarz z kaplicy Św. Barbary zlokalizowanej na działce nr ewid. gr. 1396 przy ul. Św. Barbary w Kańczudze	B-990	25 lutego 2021
33	Kańczuga	1852	Aleja jesionowa położona na części działki nr 1852, Kańczuga, ul. Piłsudskiego	A-1705	29 stycznia 2021

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Kańczudze

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Zdjęcie 1 Kościół Parafialny rzymsko-katolicki p.w. Św. Michała Archanioła

Źródło: www.wikipedia.org

Zdjęcie 2 Cerkiew greko-katolicka p.w. Św. Mikołaja w Krzczowicach

Źródło: www.wikipedia.org

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Zdjęcie 3 Dwór murowany w Lipniku

Źródło: www.wikipedia.org

Zdjęcie 4 Zespół dworsko-parkowy w Łopuszce Małej

Źródło: www.wikipedia.org

Zdjęcie 5 Zespół dworsko-parkowy w Łopuszce Małej

Źródło: www.wikipedia.org

Zdjęcie 6 Zespół dworsko-parkowy w Żuklinie

Źródło: www.wikipedia.org

Na terenie administracyjnym Gminy Kańczuga w roku 1995 utworzony został rezerwat „Husówka” w celu zachowania jedynej w Polsce naturalnego stanowiska kłokoczki południowej (*Staphylea pinnata*). Powierzchnia rezerwatu wynosi 71,96 ha.

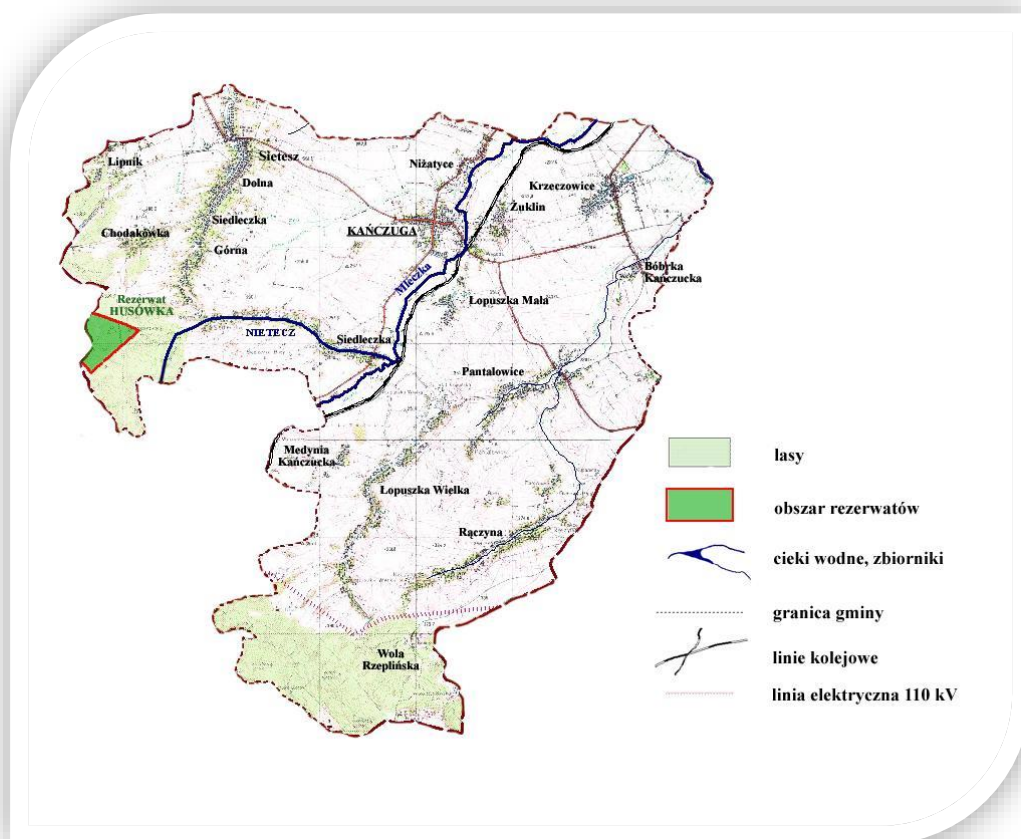
Duża liczebność oraz stałe odnawianie się kłokoczki wykazuje, że znajduje ona tutaj optymalne warunki rozwoju. Dominującym zespołem roślinnym na terenie rezerwatu jest grab wysoki oraz dąb, grab, buk z domieszką lipy, jawor, brzoza, jodła oraz klon. W sąsiedztwie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

rezerwatu znajduje się cenny 150 letni modrzewiowy wyłączony drzewostan nasienny o pow. 1,20 ha. Rezerwat jest położony na terenie wsi Lipnik, na wysokości 340 – 375 m n.p.m. i obejmuje swym zasięgiem powierzchnię 72 ha. Rzeźba terenu urozmaicona jest przez liczne jary i potoki stanowiące dopływ rzeki *Husówki*. Teren rezerwatu i otaczający go las jest położony w Obszarze Górniczym Gazu Ziemnego „*Husów – Albigowa*”. Teren rezerwatu Husówka administrowany jest przez Nadleśnictwo Kańczuga.

Mapa 3 Położenie geograficzne Rezerwatu Husówka na obszarze miasta i gminy Kańczuga

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze

Na terenie gminy Kańczuga znajdują się również inne biosystemy o szczególnym charakterze przyrodniczym. Na uwagę zasługują tzw. Parki Podworskie, których na obszarze administracyjnym gminy jest 5. Zespoły pałacowe z otaczającymi je parkami leśnymi powstały głównie w XIX wieku. Obecnie, parki podworski porośnięte są w większości starodrzewiem. Na szczególną uwagę zasługuje park podworski w Krzeczowicach z okazałymi drzewami, wśród których wyróżnia się ponad stuletni orzech kaukaski. W większości kompleksy zieleni wokół pałaców są zaniedbane i wymagają odrestaurowania oraz ciągłej pielęgnacji aby przywrócić ich dawne walory estetyczne. W wyniku naturalnych procesów zarastania oraz braku konserwacji i cięć sanitarnych trudno jest odtworzyć dawny wygląd alejek. Należy również zauważyć, że na terenie gminy znajdują się następujące pomniki przyrody:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- Aleja lipowa w Żuklinie złożona z 58 drzew o wym.: obwody pni na wys. 1,3 m od 150 do 280 cm, wys. drzew od 12 do 18 m w wieku 60 do 80 lat;
- Dąb szypułkowy w Kańczudze o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 3,20 cm, wys. drzewa 19 m, w wieku około 200 lat.

Duże zróżnicowanie fizjograficzne jest przyczyną znacznego bogactwa świata zwierzęcego. Na granicy Kotliny Sandomierskiej oraz Pogórza następuje mieszanie gatunków typowo górskich z gatunkami nizinnymi. Na obszarze doliny rzeki Mlecza obok gatunków typowo górskich takich jak: ryjówka górską, orzechówka, pliszka górską, traszka górską i karpacka, pluszcz, salamandra plamista czy kumak górski występują gatunki typowo nizinne takie jak skowronek borowy, kureczka nakrapiana, łośówka, potrzuszcz, remiz, rakiemniczka, traszka grzebieńista, ropucha paskówka, żaba moczarowa i śmieszka czy kumak nizinny. Lesistość terenu decyduje o występowaniu licznych gatunków fauny leśnej. Są wśród nich sarna, jeleni, ryś, wilk, wydra, kuna leśna, gadożer, orzesznica, bocian czarny (ciconia nigra, rzadko spotykany gatunek występujący na terenie rezerwatu Husówka), bielik, głuszec, cietrzew, krogulec, orlik krzykliwy, kruk, sójka, i jarząbek. Z uwagi na występowanie terenów otwartych – łąk i pól uprawnych – duży udział w faunie stanowią zwierzęta tych biotopów. Zaliczyć do nich można sarny polne, zające, bażanty i kuropatwy oraz liczne szkodniki z rzędu gryzoni. Szacuje się, że na omawianym terenie liczba żyjących gatunków kręgowców przekracza liczbę 250, co stanowi ponad połowę ogólnej liczby gatunków tego typu występujących w Polsce.

Ostoja obejmuje fragment lasów, śródleśnych stawów i łąk. W podłożu występują utwory fliszu karpackiego i gleby brunatne. Lasy zajmują ponad 95% powierzchni, w tym lasy iglaste 2%, lasy liściaste 55%, a lasy mieszane 42%. Siedliska rolnicze zajmują tylko 1%. W obszarze kontynentalnym niewiele jest tak dobrze zachowanych żyznych buczyn karpackich i tak dobrze zachowanych grądów, z ponad 20 gatunkami roślin chronionych. W obszarze stwierdzono występowanie jednego z krańcowych stanowisk kłokoczki południowej, przy północnej granicy zasięgu tego gatunku.

Teren gminy Kańczuga graniczy z obszarami chronionego krajobrazu:

- od strony zachodniej z Hyżniańsko – Gwoźnickim Obszarem Chronionego Krajobrazu,
- od strony południowej z Przemysko – Dynowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Bezpośrednie sąsiedztwo gminy z chronionymi przyrodniczo obszarami oraz dominująca funkcja rolnicza terenów gminy utrzymuje szeroki korytarz ekologiczny obejmujący dwie części:

- Część zachodnią terenu gminy graniczącą z Hyżeńsko – Gwoźnickim Obszarem Chronionego Krajobrazu, w tym: tereny lasów ze starodrzewem modrzewiowym, rezerwat Husówka, źródła potoków: Markówka, Potok Średni, Graniczny, zespół dworsko – parkowy w Lipniku, grodzisko „Chodakówka”, tereny rolne i sadownicze.

- Część południową terenu gminy graniczącą z Przemysko – Dynowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu w tym: tereny lasów, jary leśne, dział wodny i źródła większych rzek i potoków przepływających przez gminę i tereny gmin sąsiadujących: Mlecza Zachodnia, Rączyna, Rzeplin, tereny osuwiskowe nad brzegami rzek, tereny upraw rolnych i łąk.

3.8. Turystyka i rekreacja

Obiekty noclegowe, ich liczba oraz dostępność są w pewnym stopniu wyznacznikiem atrakcyjności turystycznej. Na terenie Gminy Kańczuga w 2020 r. funkcjonował jeden obiekt świadczący usługi hotelarskie pn. Apartamenty „Green Place” Paweł Chmura, ul. Węgierska 39A, 37-220 Kańczuga. W powiecie przeworskim, ze względu na jego specyfikę, obiekty hotelowe i noclegowe są skupione w Przeworsku (największe miasto powiatu i siedziba starostwa powiatowego) i gminie miejsko-wiejskiej Sieniawa (Pałac w Sieniawie). Na uwagę zasługuje wysokie wykorzystanie miejsc noclegowych w gminie Sieniawa z uwagi na lokalizację zabytkowego Pałacu. W Gminie Kańczuga nie odnotowano pobytu turystów zagranicznych ze względu na brak rejestrowanej bazy noclegowej, nie odnotowuje się tu również gospodarstw agroturystycznych. Rozwój bazy noclegowej w kolejnych latach będzie stanowił jeden z celów w podejmowanych działaniach samorządu lokalnego.

Oferta turystyczna gminy Kańczuga powinna opierać się przede wszystkim na względach walorów krajobrazowych, przyrodniczych i architektonicznych, szczególnie w dobie wzrastającego popytu na ekologię, eko i agroturystykę. Wskazuje na to duży potencjał rozwojowy w tej dziedzinie gospodarki, mogący w istotny sposób uzupełniać obecne dochody mieszkańców. Wskazane jest stworzenie innowacyjnej i spójnej oferty turystycznej dążącej do wykreowania marki gminy wykorzystującej duży potencjał do uprawiania turystyki kulturowej, aktywnej i rekreacyjnej.

3.9. Zagrożenia wywołane czynnikami naturalnymi

Uwarunkowania wodne i obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego dla dorzeczy jest opracowywany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, a następnie zatwierdzony i publikowany przez właściwego ministra. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego opracowuje się mapy zagrożenia powodziowego (MZP) zgodnie z art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.), na których przedstawia się w szczególności:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

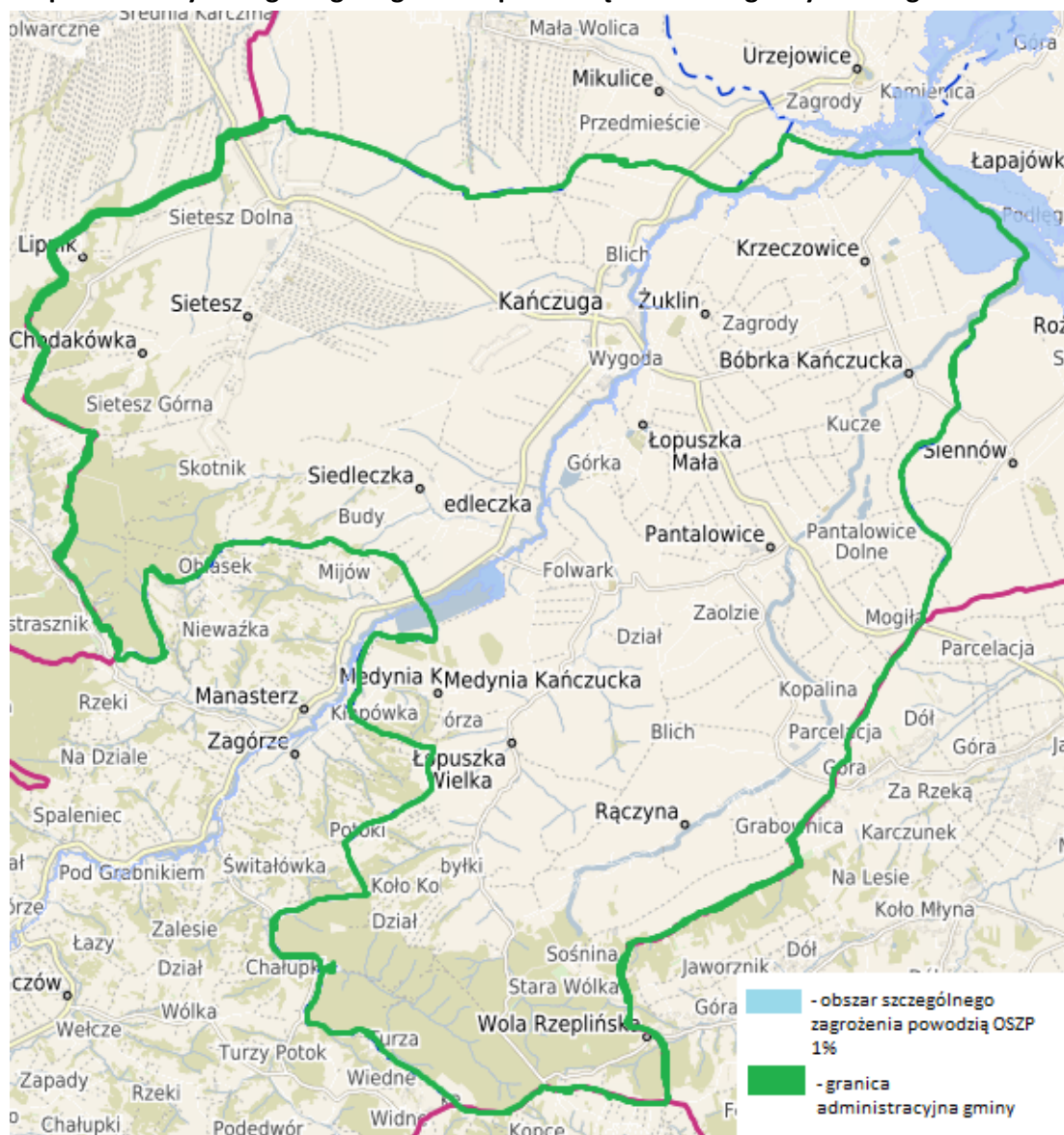
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - ✓ wału przeciwpowodziowego,
 - ✓ wału przeciwsztormowego,
 - ✓ budowli piętrzącej.

Na terenie gminy Kańczuga występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi od rzeki Mleczka, wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego, sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, obejmujące swym zakresem:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%).

Mapa 4 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Kańczuga

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Zgodnie z art. 171 ust. 1 ustawy Prawo wodne zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią jest wyznaczany na mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego, które są aktualizowane, co 6 lat na podstawie art. 171 ust. 8 tejże ustawy. Obecnie obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego, są mapy zaktualizowane w ramach II cyklu planistycznego.

Zagrożenia suszą i przeciwdziałanie jej skutkom

Zgodnie z art. 183 i 184 ust. 1 ustawy Prawo wodne, zadaniem administracji rządowej i samorządowej oraz Wód Polskich jest przeciwdziałanie skutkom suszy, które prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy. Projekt planu przygotowują Wody Polskie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

w uzgodnieniu z ministrami właściwymi do spraw: rolnictwa, rozwoju wsi, rybołówstwa, żeglugi śródlądowej oraz wojewodami. Plan obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Główny cel planu zawiera się już w samej jego nazwie, jest więc nim przeciwdziałanie skutkom suszy. Cel ten doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia ich dostępności na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód;
- 3) edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą;
- 4) stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

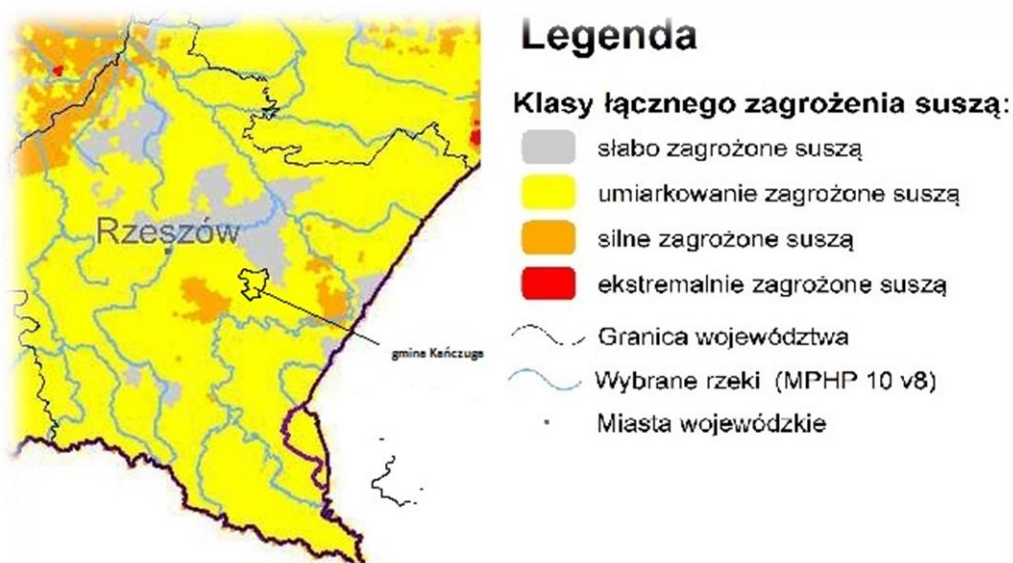
W celu osiągnięcia jednego z celów planu, tj. skutecznego zarządzania zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, dokonywana jest szczegółowa analiza z wykorzystaniem wyników map zagrożenia występowania poszczególnych typów susz. Mapy te stanowią dane do przeprowadzenia oceny ilości zasobów dyspozycyjnych w warunkach suszy oraz służą do określenia stopnia ryzyka suszy.

Zasadniczo wyróżnia się cztery rodzaje suszy: atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną. Na zarządzanie ryzykiem suszy wpływ mają wyniki zagrożenia występowania trzech z czterech typów suszy: rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. Z kolei mapy zagrożenia suszą dostarczają informacji dla planowania działań na rzecz przeciwdziałania jej skutkom, w szczególności poprzez czterostopniowy podział zagrożenia, gdzie I klasa obejmuje obszary zagrożone w stopniu słabym, II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym, III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym, a IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

Analizując mapy zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną dla obszaru gminy Kańczuga, można stwierdzić, że stopień zagrożenia suszą jest generalnie na umiarkowanym poziomie. W przypadku zagrożenia suszą rolniczą - określona została na tym terenie klasa I, zagrożenia suszą hydrologiczną – klasa II, natomiast jeśli chodzi o zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa I. Ocenę łącznego zagrożenia wymienionymi powyżej typami suszy, uzyskanego poprzez zsumowanie wyników zagrożenia uzyskanych dla poszczególnych typów suszy, przedstawia poniższa mapa.

Mapa 5 Zagrożenie suszą na terenie województwa podkarpackiego

Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Kluczowym elementem Planu przeciwdziałania skutkom suszy jest katalog działań, który określa konkretne i mierzalne rozwiązania, których wdrożenie ma przyczynić się do ograniczenia skutków suszy. Katalog ten ma wymiar operacyjny, a poprzez zbiór działań realizowane są cele szczegółowe, co z kolei ma przełożenie na cel główny. Plan nie jest planem inwestycyjnym, a prezentuje jedynie plany budowy, przebudowy i remontów urządzeń wodnych, które są zawarte w pozostałych dokumentach planistycznych z zakresu gospodarki wodnej.

Postępowanie w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zakłada przede wszystkim działania zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, które są realizowane w sposób niezależny od faktycznego wystąpienia suszy. W praktyce jest to wdrażanie działań technicznych oraz nietechnicznych, które służą m.in. kształtowaniu zasobów wodnych, gospodarowaniu gruntami i wodami, czy też ochronie ekosystemów wodnych i terenów podmokłych. Kluczowe są działania retencyjne, służące poprawie i przywracaniu naturalnych warunków obiegu wody. Przeciwdziałanie skutkom suszy służy również zmniejszaniu niedoborów wody, wzmocnieniu ochrony przeciwpowodziowej oraz poprawie stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

Na obszarze gminy Kańczuga, w okresie 2021-2027 nie zostały zaplanowane przez Wody Polskie do realizacji zadania inwestycyjne z zakresu budowy i przebudowy urządzeń wodnych służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

3.10. Ochrona zdrowia

Dostęp do opieki zdrowotnej jest jednym z istotnych czynników, wpływających na sytuację zdrowotną i jakość życia mieszkańców gminy. Dane dotyczące opieki zdrowotnej na terenie gminy Kańczuga przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22 Dane dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Kańczuga w 2020 roku

Wyszczególnienie	Wartość
Przychodnie ogółem	4
Praktyki lekarskie	5
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie	40 383
Podstawowa opieka zdrowotna – porady lekarskie	4, 383

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Oprócz wskazanych powyżej, opiekę zdrowotną dla mieszkańców gminy Kańczuga zapewniają placówki medyczne w pobliskim Przeworsku. Miasto Przeworsk jest centrum medycznym dla mieszkańców całego powiatu przeworskiego. Podstawowym elementem tego systemu jest SPZOZ szpital rejonowy, który bezpośrednio realizuje obowiązek ochrony zdrowia, poprzez zapewnienie ogółowi ludności zamieszkującej na obszarze jego działania opieki zdrowotnej w ramach opieki stacjonarnej i specjalistycznego leczenia ambulatoryjnego oraz rehabilitacji i podstawowej opieki zdrowotnej.

Wykaz placówek, przychodni i gabinetów medycznych na terenie Miasta i Gminy Kańczuga:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Kańczuga” s.c., ul. Węgierska 1, 37-220 Kańczuga
W ramach NZOZ działają następujące punkty i ośrodki zdrowia:
 - Wiejski Ośrodek Zdrowia, Pantalowice 158,
 - Punkt Lekarski, Łopuszka Wielka 134,
 - Ośrodek Zdrowia, Sietesz 376A.
- Centrum Medyczne MEDYK, POZ Kańczuga, ul. Węgierska 2, 37-220 Kańczuga – Pracownia USG, Poradnia Ginekologiczna, Poradnia Ortopedyczna, Punkt Pobrań,
- Gabinet ortodontyczny OrtoZąbek, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 52, 37-220 Kańczuga,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Urszula Filar – Zyz, ul. Węgierska 1, 37-220 Kańczuga,
- Osdent – Tomasz Osuchowski – Stomatolog, Pantalowice 157, 37-224 Pantalowice,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Małgorzata Olędzka, Sietesz 376A, 37-206 Sietesz,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Małgorzata Olędzka, Łopuszka Wielka 134, 37-222 Łopuszka Wielka,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- DILAB Sp. Z o.o. Punkt pobrań materiału, ul. Węgierska 2, 37-220 Kańczuga,
- DILAB Sp. Z o.o. Usługi Diagnostyczne, ul. Tadeusza Kościuszki 2A, 37-220 Kańczuga,
- Gabinet Rehabilitacji KUBA, ul. Rynek 23, 37-220 Kańczuga,
- Gabinet Rehabilitacji MAG-MED., ul. Płachcińskiego 14, 37-220 Kańczuga,
- Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej Grażyna Fujarowicz, ul. Piłsudskiego 52, 37-220 Kańczuga,
- Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej Bernadeta Paszyńska, Rączyna 146A,
- Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej Halina Kaciuba, Siedlecza 56, 37-225 Siedlecza,
- Kuryło Anna. Indywidualna praktyka położnej środowiskowo-rodzinnej, ul. Piłsudskiego 52, 37-220 Kańczuga.

Apteki:

- Apteka przy ul. Węgierskiej 3, 37-220 Kańczuga,
- Lafarma przy ul. Rynek 23, 37-220 Kańczuga,
- Rodzinna przy ul. Słowackiego 1A, 37-220 Kańczuga,
- Apteka Rodzinna w galerii przy ul. Węgierskiej 39A, 37-220 Kańczuga,
- Punkt Apteczny Rodzinny pod adresem Sietesz 96, 37-206 Sietesz.

3.11. Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz niski stopień przestępczości są jednym z czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gminy oraz często są jednym z aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Położenie gminy i jej atrakcyjność turystyczna powodują, że sprawa bezpieczeństwa publicznego jest bardzo ważna tak dla mieszkańców, jak i dla innych znajdujących się tam osób. Przez teren gminy prowadzą ruchliwe drogi w kierunku Przeworska oraz Łańcuta. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada Komisariat Policji w Kańczudze.

Duży wpływ na komfort życia mieszkańców jest rozbudowana struktura Ochotniczej Straży Pożarnej, która oprócz działalności mającej na celu zapobiegania pożarom oraz interwencji w wyniku ich powstania, bierze czynny udział w akcjach ratowniczych i zagrożeniach ekologicznych związanych z ochroną środowiska. W gminie Kańczuga funkcjonuje 13 jednostek ochotniczej straży pożarnej, z czego w KSRG wpisane są OSP Kańczuga oraz OSP Sietesz:

- 1) OSP Kańczuga,
- 2) OSP Niżatyce,
- 3) OSP Żuklin,
- 4) OSP Pantalowice,
- 5) OSP Rączyna,
- 6) OSP Łopuszka Mała,
- 7) OSP Łopuszka Wielka,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- 8) OSP Sietesz,
- 9) OSP Bóbrka Kańczucka,
- 10) OSP Lipnik,
- 11) OSP Chodakówka;
- 12) OSP Krzeczowice,
- 13) OSP Siedlecza.

Wyszczególnienie występujących miejscowych zagrożeń według ich rodzajów oraz rodzajów zdarzeń, które były objęte działalnością jednostek ochrony przeciwpożarowej, przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23 Miejscowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia na przestrzeni lat 2018-2020

Rodzaj zagrożenia	Liczba występujących zagrożeń		
	2018	2019	2020
Silne wiatry	16	19	28
Opady deszczu	6	2	111
Komunikacyjne	15	22	17
Medyczne	10	9	6
Inne	5	5	125
Ogółem	52	57	287

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Tabela 24 Działania ratownicze podejmowane przez OSP na terenie gminy Kańczuga na przestrzeni lat 2018-2020

Rodzaj zdarzenia	Liczba zdarzeń		
	2018	2019	2020
Pożary	26	22	31
Miejscowe zagrożenia	58	64	196
Fałszywe alarmy	1	2	1
Zdarzenia ogółem	85	88	228

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Teren gminy Kańczuga i powiatu przeworskiego obejmuje również swoim działaniem jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Przeworsku.

3.12. Komunikacja i transport

Dostępność komunikacyjna gminy jest czynnikiem determinującym wielopłaszczyznowy rozwój społeczno – gospodarczy. Planowanie działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich powinno opierać się o upowszechnienie dostępu do dóbr i usług, które są podstawą egzystencji społeczności lokalnej. Dostępność komunikacyjna to także czynnik napędu gospodarczego, który jest elementem kluczowym do poprawy jakości życia mieszkańców.

Transport ma również zasadnicze znaczenie w zaspokajaniu potrzeb związanych z uprawianiem turystyki. Na dostępność komunikacyjną danego obszaru turystycznego składają się dwa czynniki. Po pierwsze jest możliwość dotarcia turysty z miejsca jego stałego zamieszkania do celu jego wyjazdu, czyli tzw. dostępność zewnętrzna, a po drugie jest to sieć połączeń komunikacyjnych, która umożliwia jego poruszanie się po zwiedzanym regionie turystycznym, czyli tzw. dostępność wewnętrzna. O dostępności komunikacyjnej świadczy więc zarówno infrastruktura komunikacyjna, obejmująca m. in. drogi, linie kolejowe, dworce i przystanki, oraz parkingi, ale także i sieć różnego rodzaju połączeń wewnątrz i na zewnątrz miejsca docelowego ruchu turystycznego.

Drogi publiczne ze względu na funkcję w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376) na następujące kategorie:

- drogi krajowe,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

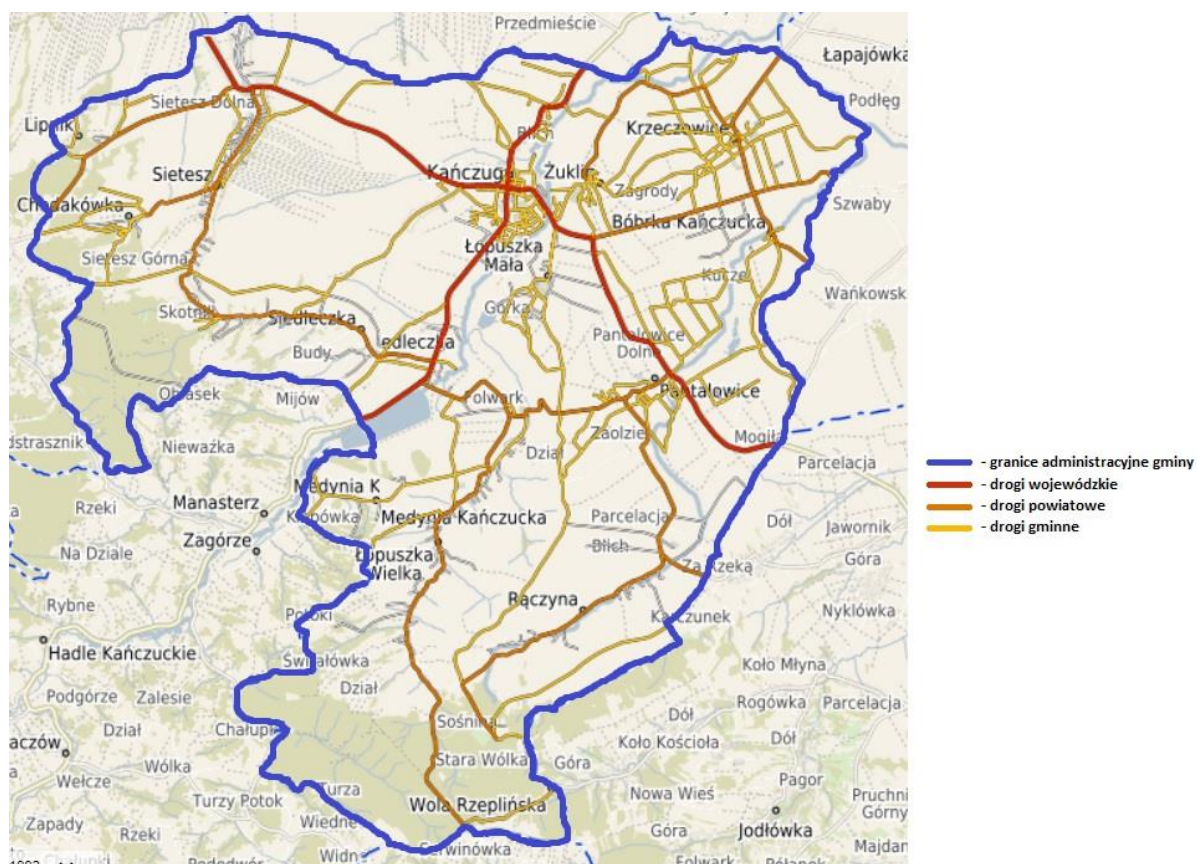
Przez obszar gminy Kańczuga przebiegają 2 drogi wojewódzkie - droga wojewódzka nr 881 relacji Sokołów Małopolski – Żurawica oraz droga wojewódzka nr 835 relacji Lublin – Grabownica Starzeńska. Łączna długość dróg wojewódzkich przechodzących przez teren gminy Kańczuga wynosi 19,672 km, z czego przez miasto Kańczuga – 5,314 km.

Na terenie gminy Kańczuga występuje również rozwinięta sieć dróg powiatowych oraz gminnych, zapewniających komunikację pomiędzy poszczególnymi miejscowościami na terenie gminy oraz komunikację na zewnątrz, poza obszar gminy. Przebieg oraz wykaz dróg powiatowych na terenie gminy przedstawiają poniższa mapa oraz tabela.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Mapa 6 Przebieg sieci drogowej na terenie gminy Kańczuga

Źródło: System Informacji Przestrzennej Gminy Kańczuga

Tabela 25 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Kańczuga

L.p.	Numer drogi	Przebieg	Długość [km]
1.	1545 R	Husów – Lipnik – Sietesz	4,227
2.	1 605 R	Urzejowice – Krzczowice – Siennów	4,058
3.	1 608 R	Dojazd kolejowy Stacja KPP Krzczowice	1,105
4.	1 609 R	Sietesz – Siedlecza	8,253
5.	1 610 R	Sietesz - Chodakówka	1,356
6.	1 616 R	m. Kańczuga – ul. Kolejowa	0,170
7.	1 617 R	Kańczuga – Jarosław	4,090
8.	1 623 R	Siedlecza - Pantalowice	4,991
9.	1 624 R	Dojazd kolejowy Stacja PKP Manasterz	0,234

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

10.	1 629 R	Widaczów – Świebodna – Pruchnik	3,637
11.	1 631 R	Łopuszka Wielka – Hucisko Nienadowskie	7,409
12.	1 632 R	Pantalowice – Rączyna	7,490
13.	1 633 R	Rączyna – Różwienica	0,860
14.	2 406 R	Kańczuga - Krzeczowice	4,090
SUMA			51,970 km

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Kańczudze

Uzupełnieniem infrastruktury drogowej na terenie gminy są drogi gminne, których długość wynosi 89,27 km.

Potrzeby mieszkańców w zakresie komunikacji zbiorowej zabezpieczane są głównie przez PKS Jarosław S.A., która zapewnia połączenie miejscowości gminy z miastem Kańczuga, Przeworskiem oraz Łąncutem. Sieć komunikacji prywatnej w miarę możliwości zabezpiecza dojazd mieszkańcom do miast i uczniom do placówek oświatowych, m.in. BUS NATURA Józef Hajduk, TRANS-BUS Hubert Kłos, F.H.U. „ALMAR”. Na terenie Miasta i Gminy Kańczuga nie ma przystanku kolejowego, a najbliższe stacje PKP znajdują się w Przeworsku, natomiast przystanków autobusowych jest 57, w tym 19 wiat, 1 budynek oraz 37 słupków.

3.13. Gospodarka mieszkaniowa i budownictwo

Warunki mieszkaniowe stanowią jeden z głównych elementów kształtujących warunki życia na danym terenie. Na zasoby mieszkaniowe w gminie Kańczuga składają się trzy formy zabudowy: budownictwo indywidualne, małe budynki mieszkaniowe oraz budownictwo wielorodzinne. Podstawę zasobów mieszkaniowych stanowi budownictwo zagrodowe uzupełnione jednorodzinym. Zasoby mieszkaniowe wielorodzinne obejmuje mieszkania przy szkołach, Ośrodkach Zdrowia oraz osiedla.

Jednym z zadań własnych gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkaniowych. Gmina powinna zgromadzić własny zasób mieszkaniowy i zarządzać nim w taki sposób, aby jak najlepiej zaspokajał on potrzeby rodzin, których dochód powoduje brak możliwości zakupu własnego mieszkania. Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze, w zasobach komunalnych gminy na koniec 2020 roku nie znajdowały się lokale socjalne.

Według danych GUS, Na obszarze gminy na koniec 2020 roku znajdowało się 4 223 mieszkań – w odniesieniu do roku 2015 ich ilość wzrosła o 105. Zasoby mieszkaniowe gminy w roku 2015 oraz 2020 przedstawia poniższa tabela.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 26 Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Kańczuga

Zasoby mieszkaniowe ogółem	Jednostka miary	2015	2020
Mieszkania	szt.	4 118	4 223
Izby	szt.	16 051	16 660
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	343 739	358 295
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	83,5	84,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	27,5	29,2
Mieszkania na 1000 mieszkańców	--	329,7	343,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się wzrost dostępu mieszkańców gminy do urządzeń techniczno – sanitarnych. Od roku 2015 do końca 2020, liczba mieszkań przyłączonych do sieci wodociągowej, wyposażonych w ustęp spłukiwany, łazienkę oraz centralne ogrzewanie wzrosła o 107, a dostęp do gazu z sieci uzyskało 78 mieszkań.

Tabela 27 Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne

Wyszczególnienie	2015	2019
Wodociąg	3 521	3 628
Ustęp spłukiwany	3 316	3 423
Łazienka	3 132	3 239
Centralne ogrzewanie	2 250	2 357
Gaz sieciowy	2 546	2 624

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL – na dzień opracowywania strategii dostępne były dane z 2019 r.

Na koniec 2020 roku 76,7 % ogółu mieszkań w gminie Kańczuga posiadało łazienkę, 85,9 % mieszkań było wyposażonych w wodociąg, a 55,8 % posiadało centralne ogrzewanie.

Budownictwo

W latach 2015 - 2020 na terenie gminy Kańczuga oddano łącznie do użytkowania 171 budynków – 141 budynków mieszkalnych oraz 30 budynków niemieszkalnych. Podstawowe informacje przedstawione w poniższej tabeli dotyczą budynków mieszkalnych i mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2015 – 2020. Przedstawione dane

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę).

Tabela 28 Budownictwo mieszkaniowe w latach 2015 - 2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budynki mieszkalne nowe							
Oddane budynki ogółem	szt.	23	21	30	22	23	22
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	3 477	3 173	4 556	3 089	3 237	2 840
Budynki rozbudowane							
Oddane mieszkania ogółem	szt.	0	0	2	0	0	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	0	0	280	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Obok budownictwa mieszkalnego, na terenie gminy powstają także budynki niemieszkalne. W okresie ostatnich 5 lat powstało 30 budynków o łącznej powierzchni użytkowej 5 813 m². Podstawowe informacje o oddanych do użytkowania nowych budynkach niemieszkalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29 Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budynki handlowo-usługowe							
Oddane budynki ogółem	szt.	2	1	0	2	0	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	891	405	-	356	-	-
Kubatura ogółem	m ³	4 395	1 296	-	1 384	-	-
Budynki garaży							

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Oddane budynki ogółem	szt.	0	1	2	0	0	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	34	88	-	-	-
Kubatura ogółem	m ³	-	106	386	-	-	-
Budynki przemysłowe							
Oddane budynki ogółem	szt.	0	0	0	0	0	2
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	-	-	-	-	559
Kubatura ogółem	m ³	-	-	-	-	-	5 599
Ogólnodostępne obiekty kulturalne							
Oddane budynki ogółem	szt.	0	0	0	1	0	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	-	-	948	-	-
Kubatura ogółem	m ³	-	-	-	6830	-	-
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych							
Oddane budynki ogółem	szt.	0	1	0	1	0	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	67	-	67	67	-
Kubatura ogółem	m ³	-	369	-	421	421	-
Budynki gospodarstw rolnych							
Oddane budynki ogółem	szt.	1	5	1	4	2	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	42	999	8	831	240	-
Kubatura ogółem	m ³	118	6 025	24	4 301	1 230	-

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Budynki biurowe							
Oddane budynki ogółem	szt.	0	0	0	0	1	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	-	-	-	20	-
Kubatura ogółem	m ³	-	-	-	-	84	-
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe							
Oddane budynki ogółem	szt.	0	1	0	0	0	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	115	-	-	-	-
Kubatura ogółem	m ³	-	730	-	-	-	-
Pozostałe budynki niemieszkalne, wcześniej niewymienione							
Oddane budynki ogółem	szt.	0	0	0	1	1	0
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	-	-	-	36	60	-
Kubatura ogółem	m ³	-	-	-	133	245	-
RAZEM							
Oddane budynki ogółem	szt.	3	9	3	9	4	2
Powierzchnia użytkowa ogółem	m ²	933	1 620	96	2 238	367	559
Kubatura ogółem	m ³	4 513	8 526	410	13 069	1 896	5 599

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

3.14. Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Zadania w zakresie dostarczania wody na terenie gminy Kańczuga realizowane są przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. we Kańczudze, którego założycielem i jednym

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

udziałowcem jest Miasto i Gmina Kańczuga. Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Kańczudze jest następcą prawnym Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Kańczudze.

System wodociągów Miasta i Gminy Kańczuga jest rozbudowany i w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców. Wodociągi przebiegają przez 99 % terenów miasta Kańczuga oraz 94 % terenów gminy Kańczuga. Niewielka część gospodarstw nie jest podłączona z uwagi na korzystanie ze studni głębinowych - własnych ujęć wody, jak również występowania niezamieszkałych gospodarstw w miejscu przebiegu sieci. Większość gospodarstw otrzymuje wodę z wodociągów komunalnych – na terenie Miasta i Gminy Kańczuga we wszystkich miejscowościach oprócz Woli Rzeplińskiej zostały wybudowane sieci wodociągowe. Woda surowa pobierana jest ze studni wierconych zlokalizowanych w miejscowościach Łopuszka Mała, Kańczuga, Siedlecza i Krzeczowice oraz tłoczona do Stacji Uzdatniania Wody w Łopuszce Małej, gdzie po procesie uzdatniania tłoczona jest do zbiorników wyrównawczych, skąd sphywa grawitacyjnie do sieci wodociągowej. Ponadto na terenie Miasta i Gminy Kańczuga znajdują się pompownie strefowe, które podnoszą wysokość ciśnienia wody w sieci wodociągowej w celu uzyskania wymaganych warunków przepływu wody w systemach wodociągowych.

Sieć wodociągowa w gminie Kańczuga długość eksploatowanej sieci rozdzielczej, zgodnie z danymi GUS, na koniec 2020 wynosiła 156,5 km, natomiast liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 3 113 szt.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze, w 2020 roku na potrzeby gospodarstw domowych sprzedano 262,30 dam³, natomiast jednostek gospodarki 28,9 dam³. Cena wody pobranej z gminnej sieci wodociągowej w roku-2020 wynosiła 3,25 zł netto (3,51 brutto) za jeden 1m³.

Jakość wód podziemnych kontrolowana jest w ramach sieci krajowej monitoringu przez Państwowy Instytut Geologiczny. Zadaniem sieci jest stała kontrola, jakości wód podziemnych we wszystkich poziomach użytkowania. Ochrona, jakości wód z ujęć wód podziemnych jest realizowana poprzez ustanowienie i przestrzeganie zakazów w strefach ochronnych, ich właściwe zagospodarowanie oraz prowadzenie monitoringu i nadzoru urządzeń i sieci wodnych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 30 Dane o studniach głębinowych na terenie Miasta i Gminy Kańczuga

Lp.	Nazwa studni	Status studni	Nazwa miejscowości w której się znajduje	Długość i szerokość geograficzna	Infiltracja	Głębokość studni [m]
1.	S-1a	obiekt czynny	Łopuszka Mała	N 49°57'57.8" E 22°25'29.1"	ujęcie nieinfiltracyjne	25
2.	S-2a	obiekt czynny	Łopuszka Mała	N 49°57'54.9" E 22°25'5.04",3"	ujęcie nieinfiltracyjne	41
3.	S-3a	obiekt czynny	Łopuszka Mała	N 49°57'54.2" E 22°25'21.7"	ujęcie nieinfiltracyjne	22
4.	S-4	obiekt czynny	Łopuszka Mała	N 49°58'3.3" E 22°24'38.1"	ujęcie nieinfiltracyjne	23
5.	S-6	obiekt czynny	Łopuszka Mała	N 49°57'47.6" E 22°24'13.3"	ujęcie nieinfiltracyjne	24
6.	S-1	obiekt czynny	Siedleczka	N 49°57'48.1" E 22°23'50.5"	ujęcie nieinfiltracyjne	21,5
7.	S-2	obiekt czynny	Siedleczka	N 49°57'37.6" E 22°23'54.5"	ujęcie nieinfiltracyjne	23

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

8.	S-3	obiekt czynny	Siedlecza	N 49°57'37.35" E 22°23'54.81"	ujęcie nie infiltracyjn e	40
9.	S-3a	obiekt czynny	Siedlecza	N 49°57'37.23" E 22°23'54.67"	ujęcie nie infiltracyjn e	22,1
10.	S-7	obiekt czynny	Kańczuga	N 49°57'48.07" E 22°24'3.56"	ujęcie nie infiltracyjn e	24,5
11.	S-2	obiekt czynny	Krzeczowice	N 49°59'31.6" E 22°27'57.0"	ujęcie nie infiltracyjn e	35,3
12.	S-1	obiekt zlikwidowany	Łopuszka Mała	N 49°57'57.62" E 22°25'29.1"	ujęcie nie infiltracyjn e	24
13.	S-2	obiekt zlikwidowany	Łopuszka Mała	N 49°57'55.13" E 22°25'4.77"	ujęcie nie infiltracyjn e	40,5
14.	S-3	obiekt zlikwidowany	Łopuszka Mała	N 49°57'54.22" E 22°25'21.74"	ujęcie nie infiltracyjn e	21.5
15.	S-5	obiekt zlikwidowany	Łopuszka Mała	N 49°58'5.38" E 22°24'25.8"	ujęcie nie infiltracyjn e	23

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

16.	S-1 bis	obiekt wyłączony	Krzeczowice	N 49°59'36.9" E 22°27'56.3"	ujęcie nie infiltracyjne	35,5
17.	S-1 (awaryjna)	obiekt wyłączony	Krzeczowice	N 49°59'37.1" E 22°27'56.5"	ujęcie nie infiltracyjne	33,8

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Kańczudze

Woda ww. studni głębinowych jest dostarczana do Stacji Uzdatniania Wody w Łopuszce Małej, gdzie jest uzdatniana i stamtąd jest za pomocą sieci wodociągowej dostarczana do podłączonych do sieci wodociągowej mieszkańców Miasta i Gminy Kańczuga.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wyniosło 21,3 m³ i w stosunku do 2015 roku zwiększyło się o 2,8 m³. Dane, dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Kańczuga przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31 Wybrane dane dotyczące instalacji wodociągowej w gminie Kańczuga

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2020
Długość czynnej sieci wodociągowej (rozdzielczej)	km	154,0	156,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 917	3 113
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	10 380	10 242
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z terenu Gminy Kańczuga	%	83,1	83,40
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z terenu Miasta Kańczuga	%	99	99,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Sieć kanalizacyjna

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Infrastruktura kanalizacyjna pozytywnie oddziałuje na stan środowiska naturalnego, eliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu lub z niewłaściwie eksploatowanych oczyszczalni przydomowych, zmniejszając w ten sposób zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Dobry stan sieci kanalizacyjnej i jej systematyczne modernizacje są konieczne ze względu na zużycie rur, prowadzi do stałego polepszania się zasobów środowiska, ogranicza również rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków, tak samo jak zaopatrzenia w wodę, prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej w Kańczudze. Na terenie gminy działają dwie oczyszczalnie ścieków, znajdujące się w Kańczudze oraz Krzczowicach.

Funkcjonujące oczyszczalnie ścieków zbierają ścieki z następujących miejscowości:

- Krzczowice,
- Bóbrka Kańczucka;
- Pantalowice,
- Kańczuga,
- Niżatyce,
- Siedlecza,
- Łopuszka Wielka,
- Łopuszka Mała,
- Żuklin,
- Rączyna (część miejscowości).

Według danych GUS, w 2020 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 144,0 km. Zgodnie z danymi z 2020 roku, z sieci kanalizacyjnej korzystało 8 182 osób, tj. 66,6 % ogółu ludności gminy.

Według danych GUS w 2020 roku ilość ścieków bytowych odprowadzonych siecią kanalizacyjną wyniosła 251,8 dam³. Ilość ta wzrosła w stosunku do roku 2019, kiedy wielkość bytowych odprowadzonych siecią kanalizacyjną wyniosła 234,4 dam³.

Sieć gazowa

Gaz ziemny staje się najwygodniejszym nośnikiem energii dla ludzkości. Jego zalety powodują, że od wielu lat trwa na świecie dynamiczny rozwój gazownictwa. Decydują o tym także względy ekonomiczne i ekologiczne (surowiec ten jest najbardziej przyjazny dla środowiska naturalnego).

W gminie Kańczuga występuje „średni” poziom gazyfikacji, kształtujący się według danych GUS z 2020 r. na poziomie 62,4 % ogółu ludności. Dla porównania, poziom gazyfikacji w powiecie przeworskim jest na poziomie 65,2 %, natomiast całego województwa podkarpackiego – 74,1 %. Korzystających z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w podziale

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

na poszczególne gminy powiatu przeworskiego na koniec 2020 roku, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32 Korzystający z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu przeworskiego

Gmina	% korzystających z sieci gazowej
Gmina Przeworsk – Gmina miejska	90,4
Gmina Adamówka	0,3
Gmina Gać	65,6
Gmina Jawornik Polski	48,1
Gmina Kańczuga	62,4
Gmina Przeworsk – Gmina wiejska	70,7
Gmina Sieniawa	54,9
Gmina Tryńcza	60,2
Gmina Zarzecze	67,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, gmina Kańczuga znajduje się na 5 miejscu w powiecie pod względem ilości osób korzystających z sieci gazowej. Gorzej na tym tle wypadają gminy: Tryńcza, Sieniawa, Jawornik Polski oraz Adamówka.

Dane, dotyczące sieci gazowej na terenie gminy Kańczuga przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33 Wybrane dane dotyczące instalacji gazowej w gminie Kańczuga

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2020
Długość czynnej sieci gazowej	m	143 402	145 820
Długość czynnej sieci przesyłowej	m	5 165	6 786
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	138 237	139 034
Czynne przyłącza do budynków ogółem	szt.	2 541	2 672

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- w tym do budynków mieszkalnych	szt.	2 463	2 567
Liczba odbiorców gazu	gosp.	2 423	2 502
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1 100	1 173
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	7 780	7 671

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Gospodarka odpadami

W wyniku nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, od dnia 1 lipca 2013 r. zaczęły obowiązywać nowe zasady odbioru odpadów. Nowy system obejmuje również wszystkich mieszkańców gminy Kańczuga. Przyjęcie takiego rozwiązania przyczyniło się do zwiększenia odbioru odpadów trafiających do instalacji odzysku, jak również do zaniku nielegalnie składowanych odpadów w miejscach niedozwolonych.

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, obiekty użyteczności publicznej oraz obiekty infrastruktury związane z handlem, usługami, itp. Wytworzone odpady mają typowy charakter dla gminy wiejskiej.

W roku 2020 system gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Kańczuga nie uległ zmianie w stosunku do lat poprzednich w zakresie typu nieruchomości objętych systemem, tzn. zamieszkałe i niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne, jak również sposobu wyliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi - od liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość. Usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Kańczuga w roku 2020 realizował Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Kańczudze, ul. Św. Barbary 18, 37-220 Kańczuga na podstawie zawartej umowy. Zgodnie z obowiązkiem gminy wynikającym z zapisów art. 3 ust. 2 pkt. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o., na podstawie odrębnej umowy z gminą Kańczuga w okresie od dnia 9 lipca 2014 roku prowadzi Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, tzw. PSZOK.

Sposób gromadzenia odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości, którzy byli zobligowani do zbierania odpadów w roku 2020 nie uległ zmianie od momentu uruchomienia z dniem 1 lipca 2013 r. systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Odpady zbierane były przez firmę wywozową w systemie workowym, w systemie pojemnikowym, w ramach objazdowych zbiórek; Dodatkowo odbiór odpadów komunalnych wspomagany był przez funkcjonowanie PSZOK-u pod adresem Siedlecza 157A. W roku 2020 z terenu gminy Kańczuga:

- odebrano i zebrano łącznie 2 800,66 Mg wszystkich odpadów komunalnych (227,64 kg/mieszk/rok),
- odebrano i zebrano 1 466,32 Mg odpadów komunalnych zmieszanych (119,183 kg/mieszk/rok),

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- zebrano/odebrano selektywnie:
 - 34,78 Mg papieru i tektury tj. 2,826 kg/mieszkańca/rok,
 - 67,64 Mg tworzyw sztucznych, metalu tj. 5,49 kg/mieszkańca/rok,
 - 199,19 Mg szkła tj. 16,19 kg/mieszkańca/rok.
- odpady zmieszane zostały przekazane do komunalnych instalacji przetwarzania odpadów zmieszanych, tj.:
 - Zakład Gospodarki Komunalnej w Krzeszowie Sp. z o.o., ul. Biłgorajska 16, 37-418 Krzeszów,
 - Sortownia odpadów zmieszanych i selektywnej zbiórki,
 - kompostownia w miejscowości Sigiełki w ilości 960,30 Mg.,
 - Instalacja Termicznego przekształcania z odzyskiem energii, ul. Ciepłownicza 8, 35-322 Rzeszów, w ilości 506,02 Mg.

Miesięczna opłata dla właścicieli nieruchomości jednorodzinnych wynosiła 18,00 zł/od osoby, natomiast dla właścicieli nieruchomości wielolokalowych 23,00 zł od osoby. Na nieruchomościach, gdzie nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne obowiązywała stawka opłaty za pojemnik/worek o określonej pojemności.

Systemem gospodarowania odpadami objęto w okresie od 01.01.2020 do 31.12.2020 r. łącznie 3 339 nieruchomości, w tym nieruchomości zamieszkałe 3159 i niezamieszkałe 180.

Tabela 34 Dane dotyczące odebranych odpadów komunalnych w gminie Kańczuga

Rodzaj odpadów	2019	2020
Zmieszane odpady komunalne	1 553,300 [Mg]	1 466,310 [Mg]
Odpady zebrane w sposób selektywny	268,254 [Mg]	386,706 [Mg]
Razem	1 821,554 [Mg]	1 853,016 [Mg]

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Kańczudze

3.15. Gospodarka finansowa

Polityka finansowa gminy Kańczuga, realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową, uchwalaną corocznie przez Radę Gminy. Dochody i wydatki gminy Kańczuga na przestrzeni lat 2016-2020 przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 35 Realizacja budżetu gminy Kańczuga na przestrzeni lat 2016-2020

Rodzaj	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody	43 249 698,59	49 639 175,61	51 533 641,28	55 711 320,57	63 781 383,98

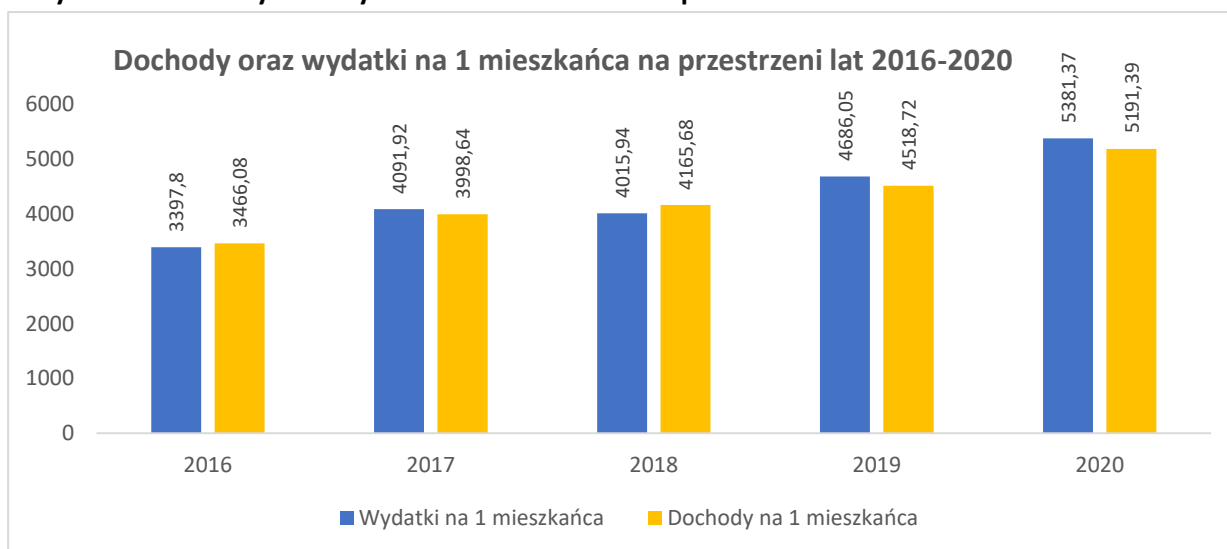
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Wydatki	42 397 743,56	50 797 117,97	49 681 218,90	57 774 326,17	66 115 558,15
Nadwyżka/ deficyt	+ 851 955,03	- 1 157 942,36	+ 1 852 422,38	- 2 063 005,60	- 2 334 174,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Dochody na 1 mieszkańca w 2020 roku wynosiły 5 191,39 zł i były o 1 725,31 zł wyższe niż w 2016 roku. Z kolei wydatki w 2020 roku wyniosły na 1 mieszkańca 5 381,37 zł i były wyższe o 1 983,57 zł niż w 2016 r. Dane dotyczące dochodów oraz wydatków na 1 mieszkańca w latach 2016-2020 przedstawiają poniższy wykres.

Wykres 11 Dochody oraz wydatki na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Znaczną część dochodów gminy stanowią dochody bieżące, jednak ważnym ich elementem są również dochody majątkowe. Pochodzą one w głównej mierze z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje, ale też ze sprzedaży składników majątkowych. W latach 2016-2020 udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem wykazywał tendencję wzrostową, przy czym w 2020 osiągnął rekordową wartość.

Kształtowanie się dochodów majątkowych na przestrzeni lat 2016-2020 przedstawiają poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 36 Kształtowanie się dochodów majątkowych na przestrzeni lat 2016-2020

Rodzaj	2016	2017	2018	2019	2020
Dotacje oraz środki przeznaczone na inwestycje	427 679,40	1 886 805,76	638 534,61	202 204,86	2 247 049,40

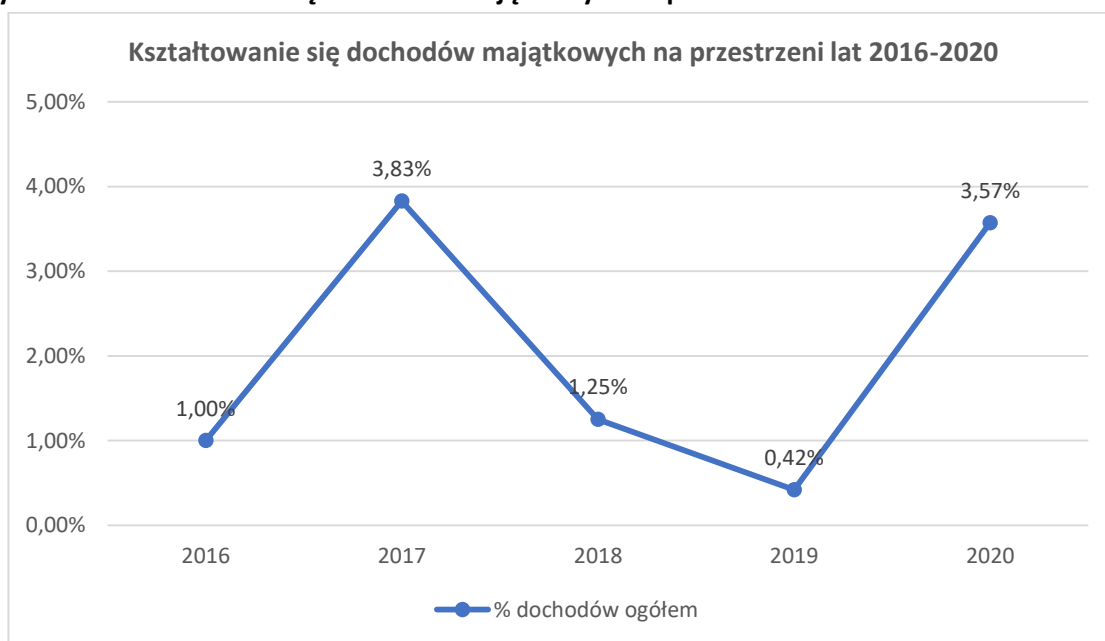

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	6 778,24	14 823,33	8 255,40	30 519,01	28 008,28
Dochody majątkowe ogółem	434 457,64	1 901 629,09	646 760,01	232 723,87	2 275 057,68
% dochodów ogółem	1,00 %	3,83 %	1,25 %	0,42 %	3,57 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Wykres 12 Kształtowanie się dochodów majątkowych na przestrzeni lat 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Podobnie rzecz przedstawia się w przypadku wydatków. Obok wydatków bieżących ważną rolę w kształtowaniu budżetu pełnią wydatki majątkowe, które obejmują wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne. Poziom wydatków majątkowych (inwestycyjnych) i ich udział w całkowitych wydatkach budżetowych w latach 2017 oraz 2019 wykazywał tendencje wzrostową, natomiast w roku 2018 oraz 2020 nastąpił spadek tego poziomu w odniesieniu do roku poprzedniego. Dane dotyczące poziomu wydatków majątkowych (inwestycyjnych) w latach 2016-2020, przedstawiają poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 37 Udział wydatków majątkowych (inwestycyjnych) w wydatkach budżetowych na przestrzeni lat 2016-2020

Rok	Wydatki ogółem (w zł)	Wydatki majątkowe (w zł)	Udział inwestycji w wydatkach ogółem (w %)
-----	-----------------------	--------------------------	--

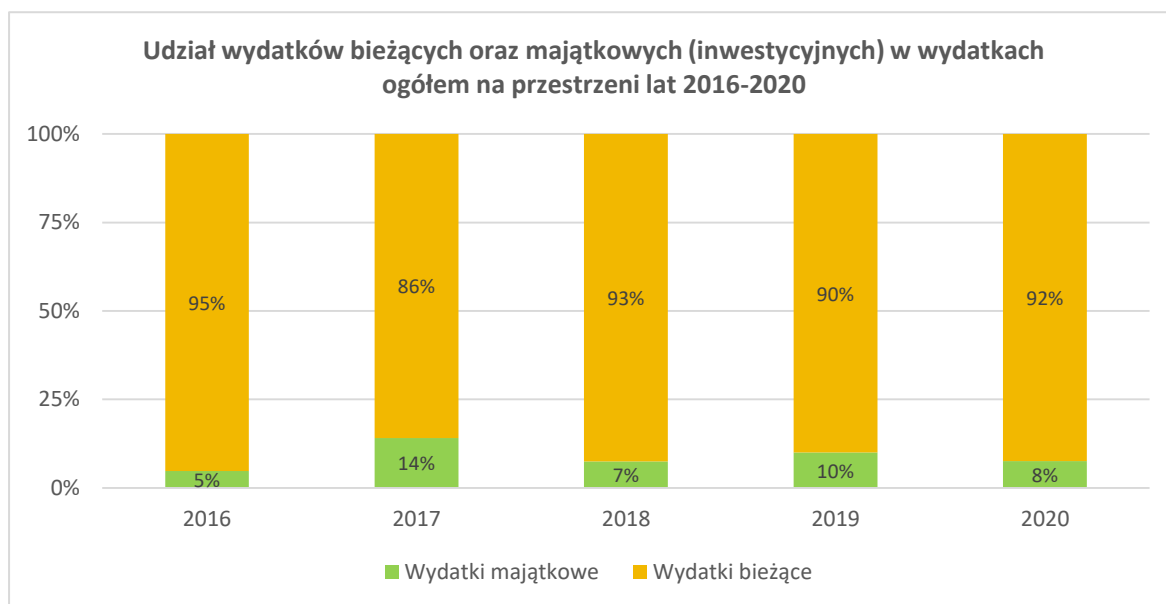

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

2016	42 397 743,56	2 012 708,17	4,7
2017	50 797 117,97	7 138 336,29	14,1
2018	49 681 218,90	3 704 928,06	7,5
2019	57 774 326,17	5 786 403,00	10,0
2020	66 115 558,15	5 011 131,69	7,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL.

Wykres 13 Udział wydatków bieżących oraz majątkowych (inwestycyjnych) w wydatkach ogółem na przestrzeni lat 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźnik zadłużenia ogólnego (zadłużenie / dochody ogółem) wynosi 11,88%. Wskaźnik spłaty zadłużenia w ciągu roku budżetowego (raty kredytu + odsetki / dochody ogółem) wynosi 1,79. Analizując roczne sprawozdania finansowe z wykonania budżetu gminy Kańczuga, można stwierdzić, że sytuacja finansowa gminy jest stabilna.

3.16. Planowanie przestrzenne

Gmina Kańczuga posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone uchwałą nr V/34/2000 Rady Miejskiej w Kańczudze w dniu 27 października 2000 r., wraz ze zmianami. W dniu 27 sierpnia 2020 roku Rada Miejska w Kańczudze podjęła uchwałę Nr XVIII/213/2020 w sprawie sporządzenia nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kańczuga, nad którym obecnie trwają prace.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Studium określa politykę przestrzenną gminy, lokalne zasady gospodarowania przestrzenią przy uwzględnieniu celów i kierunków polityki przestrzennej, określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa, planie zagospodarowania przestrzennego województwa i strategii rozwoju gminy. W tym zakresie fundamentalne znaczenie mają zasady ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

Ład przestrzenny jest określany, jako ukształtowanie powierzchni, które tworzy harmonijną całość i uwzględnia w sposób uporządkowany wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Z kolei zrównoważony rozwój jest to rozwój społeczno-gospodarczy, w którym występuje proces integracji działań politycznych, społecznych i gospodarczych, mając na względzie zachowanie równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności lub obywateli, zarówno w chwili obecnej jak i dla przyszłych pokoleń.

Studium jest sporządzane dla obszaru znajdującego się w granicach administracyjnych gminy oraz pełni trzy podstawowe funkcje:

- 1) stanowi akt polityki przestrzennej gminy, określający strategię rozwoju przestrzennego;
- 2) wpływa na zasady kształtowania przestrzeni, określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, koordynując ich ustalenia;
- 3) może stanowić ofertę dla przyszłych inwestorów, będąc jednym z ważniejszych elementów programu rozwoju gminy.

W celu kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu tworzone są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na działkach gminnych i prywatnych, umożliwiające przyjęcie wieloletniego kierunku działań standaryzujących ład i porządek przestrzenny oraz stwarzające możliwość zrównoważonego rozwoju podstawowej infrastruktury komunalnej i społecznej oraz sprawniejszego zasiedlania obszarów gminy. Obligatoryjnie realizowane są programy i projekty zmierzające do harmonizacji i kształtowania przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy Kańczuga obowiązuje osiemnaście miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 38 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Kańczuga

Nazwa planu	Powierzchnia planu	Wiodąca funkcja zagospodarowania terenu	Podstawa prawna
Teren przedszkola wiejskiego we wsi Sietesz	0,36 ha	Usługi oświaty - przedszkole wiejskie	Uchwała Nr IV/39/96 z dnia 28 listopada 1996r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Teren kaplicy rzymsko – katolickiej we wsi Łopuszka Mała	0,43 ha	Usługi sakralne - kaplica rzymsko-katolicka	Uchwała Nr IV/38/96 z dnia 28 listopada 1996r
Teren domu ludowego we wsi Medynia Kańczucka	0,13 ha	Usługi kultury - Dom ludowy	Uchwała Nr IV/37/96 z dnia 28 listopada 1996r.
Teren stacji paliw we wsi Siedlecza	0,16 ha	Usługi – stacja paliw	Uchwała Nr IV/42/96 z dnia 28 listopada 1996r.
Teren budownictwa jednorodzinne we wsi Pantalowice	0,45 ha	Budownictwo mieszkaniowe, jednorodzinne	Uchwała Nr IV/40/96 z dnia 28 listopada 1996r.
Teren budownictwa zagrodowego we wsi Sietesz	1,23 ha	Budownictwo mieszkaniowe zagrodowe	Uchwała Nr IV/43/96 z dnia 28 listopada 1996r
Teren budownictwa jednorodzinne we wsi Sietesz	0,66 ha	Budownictwo mieszkaniowe, jednorodzinne	Uchwała Nr IV/35/96 z dnia 28 listopada 1996r.
Teren budownictwa zagrodowego we wsi Siedlecza	0,15 ha	Budownictwo mieszkaniowe, zagrodowe, jednorodzinne	Uchwała Nr IV/36/96 z dnia 28 listopada 1996r.
Teren budownictwa jednorodzinne we wsi Siedlecza	0,27 ha	Budownictwo mieszkaniowe, jednorodzinne	Uchwała Nr IV/41/96 z dnia 28 listopada 1996r.
Budownictwo jednorodzinne i zagrodowe Łopuszka Mała	4,7 ha	Zabudowa mieszkaniowa	Uchwała Nr IV/38/02 z dnia 23 sierpnia 2002r.
Cmentarz komunalny Łopuszka Mała	4,6 ha	Cmentarz komunalny wraz ze strefą i zagospodarowaniem terenów sąsiadujących	Uchwała Nr IV/38/02 z dnia 23 sierpnia 2002r
Budownictwo jednorodzinne i zagrodowe Łopuszka Mała	1,7 ha	Zabudowa mieszkaniowa. Zbiornik wodny.	Uchwała Nr IV/38/02 z dnia 23 sierpnia 2002r.
Zbiornik retencyjny Łopuszka Mała	14,0 ha	Zbiornik wodny	Uchwała Nr IV/37/02 z dnia 23 sierpnia 2002r

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Przetwórstwo i usługi w Siedleczce	0,3 ha	Przetwórstwo i usługi handlowe	Uchwała Nr III/25/2003 z dnia 26 maja 2003r.
Przemysł, przetwórstwo i usługi w Kańczudze	0,48 ha	Przemysł, przetwórstwo i usługi w Kańczudze	Uchwała Nr III/24/2003 z dnia 26 maja 2003r
MPZP Nr 4/08 „Pantalowice”	88,0 ha	Tereny rolne z lokalizacją elektrowni wiatrowych	Uchwała Nr XXI/237/201 3 z dnia 6 lutego 2013r.
MPZP Nr 5/08 „Sietesz - Niżatyce”	305 ha	Tereny rolne z lokalizacją elektrowni wiatrowych	Uchwała Nr XIV/172/201 2 z dnia 18 maja 2012r.
MPZP „Nr 1/2014” w Kańczudze	23,5 ha	Tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej	Uchwała nr XXXII/327/2 018 z dnia 15 lutego 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia terenów objętych planami wynosi łącznie 446,12 ha, co stanowi 4,15 % całkowitej powierzchni gminy.

Optymalnym rozwiązaniem w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy byłoby uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich terenów zurbanizowanych gminy Kańczuga. Jednak w obecnej sytuacji ekonomicznej gminy oraz obowiązujących przepisów prawnych dot. ochrony przyrody, jest to rozwiązanie trudne i czasochłonne w realizacji. Ze względu na mały odsetek terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zagospodarowanie przestrzenne jest realizowane poprzez wydawanie przewidzianych prawem decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W 2020 r. wydano 33 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, dotyczyły przede wszystkim infrastruktury technicznej (woda, kanalizacja, gaz, energetyka). Zostały również wydane 56 decyzje o warunkach zabudowy, z czego 34 dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 5 zabudowy usługowej, a 17 dotyczyło zabudowy zagrodowej.

4. Gmina w oczach
mieszkańców

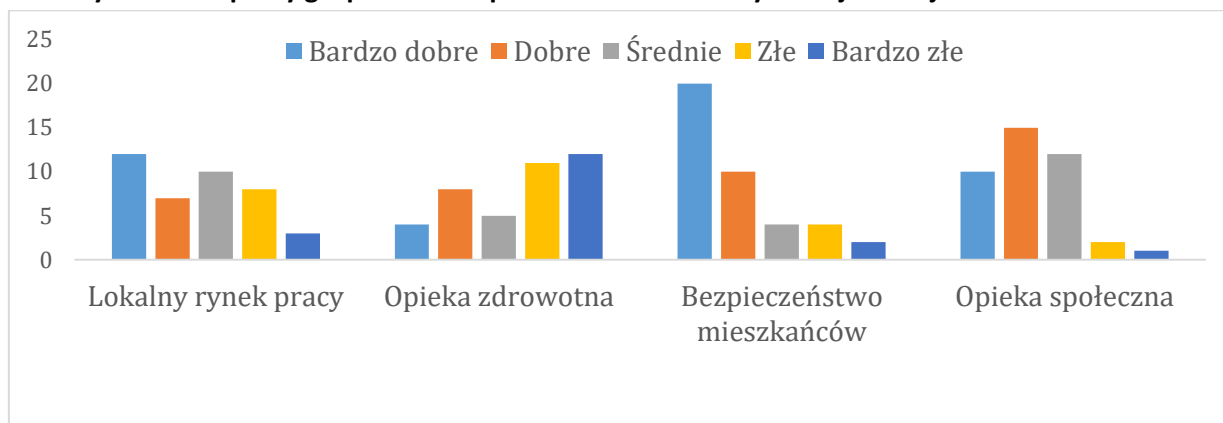

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

W ramach prac nad opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców, które ukazują ocenę ludzi w ramach wielu aspektów życia zamieszkujących teren miasta i gminy Kańczuga.

W ocenie elementów gospodarczych oraz społecznych w mieście oraz gminie Kańczuga negatywne wartości przeważały w delikatny sposób nad pozytywnymi. Mieszkańcy w szczególności negatywnie oceniają kwestie opieki zdrowotnej (ponad 50 % negatywnych ocen). Główną przyczyną negatywnych ocen może być niewystarczający zakres specjalistycznych usług medycznych i konieczność korzystanie przez mieszkańców z placówek ochrony zdrowia znajdujących się w miastach ościennych. Lokalny rynek pracy został oceniony w większości pozytywnie, co ukazuje dużą przedsiębiorczość ludzi zamieszkujących miasto i gminę Kańczuga (z każdym rokiem podnosząca się liczba przedsiębiorstw). W zdecydowanym stopniu mieszkańcy doceniają, iż miasto i gmina Kańczuga to bezpieczna okolica, gdzie można spędzać czas na świeżym powietrzu bez obaw o swoje zdrowie oraz życie. W przeważającym stopniu pozytywnie oceniono poziom opieki społecznej. Mieszkańcy, którzy mają problemy związane z destabilizacją sytuacji ekonomicznej swoich gospodarstw domowych mogą liczyć na pomoc ze strony instytucji społecznych.

Wykres 14 Aspekty gospodarcze i społeczne – ocena sfery funkcjonalnej

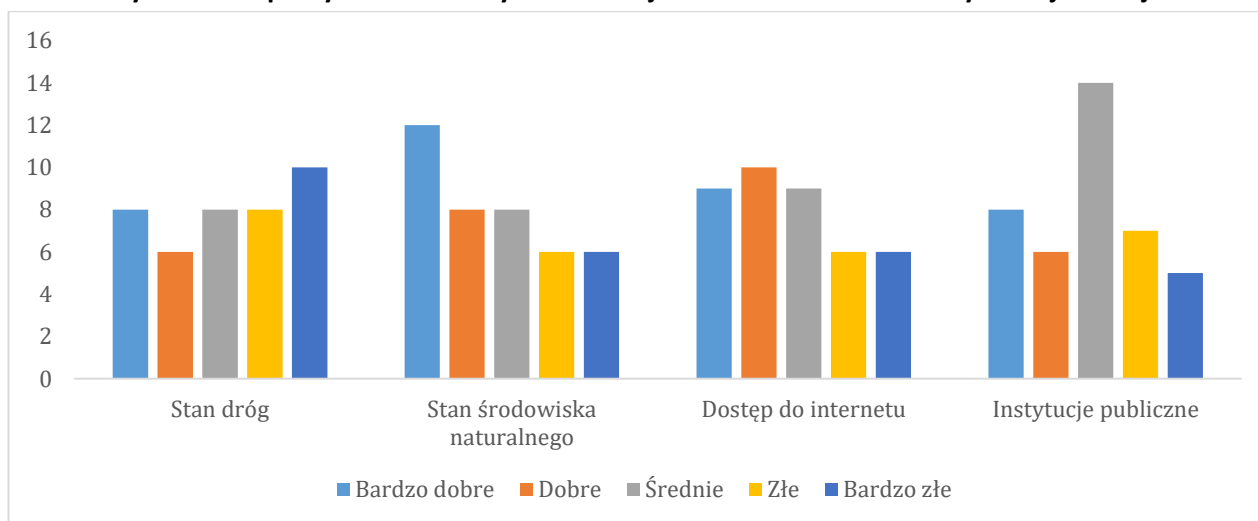
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Poniższy wykres ilustruje, iż rozwój wybranych elementów infrastruktury technicznej jest generalnie na dobrym poziomie, choć w ocenie mieszkańców największy nacisk należy kłaść na poprawę jakości dróg. Dostępność łącza internetowego także oceniana jest w większości dobrze. Najkorzystniej mieszkańcy miasta i gminy Kańczuga ocenili stan środowiska naturalnego, co świadczy o docenianiu położenia miasta i Gminy Kańczuga, przede wszystkim potencjał wynikający z krajobrazu (charakterystyczną cechą jest urozmaicony krajobraz rolniczo-leśny). Usługi turystyczne oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej jednak wymagają podjęcia działań samorządu w celu jeszcze większej poprawy tych elementów.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

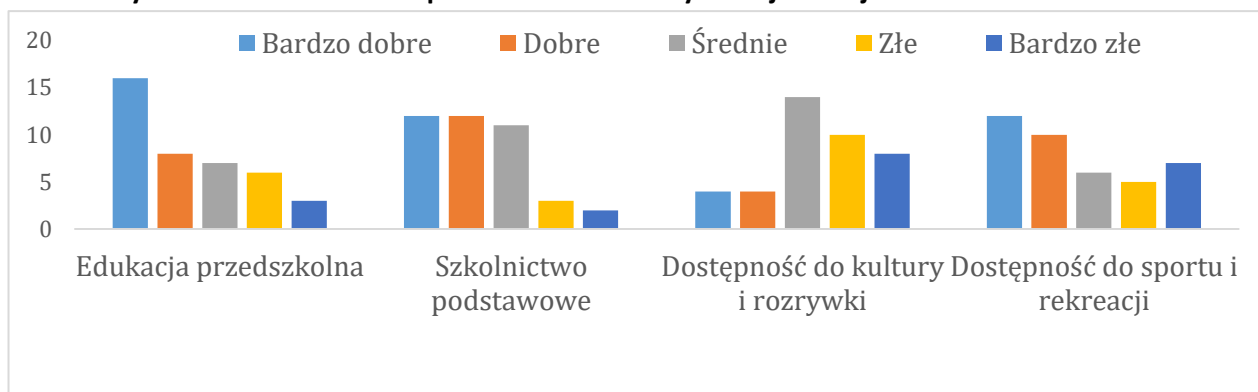
Wykres 15 Aspekty infrastruktury technicznej i środowiska – ocena sfery funkcjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Infrastruktura społeczna stanowi podstawę do zaspokojenia potrzeb socjalnych i oświatowych. Najwyżej ocenionymi elementami w tej dziedzinie są edukacja przedszkolna oraz edukacja podstawowa, co w kontekście miasta i gminy Kańczuga oznacza, że miejscowe placówki oświatowe dobrze spełniają swoją rolę i wypełniają postawione przed nimi zadania. Działalność edukacyjna społeczeństwa powinna być traktowana, jako inwestycja w kapitał ludzki, gdyż wykształcone społeczeństwo odgrywa ważną rolę dla współczesnych procesów rozwojowych. Tworzą je mieszkańcy aktywnie lub potencjalnie uczestniczący w działalności społeczno-gospodarczej ze względu na posiadaną wiedzę, kwalifikacje oraz umiejętności. Pozytywnie (około 65 %) oceniono dostępność do sportu i rekreacji, co ilustruje starania samorządu terytorialnego o jak najlepszy stan infrastruktury sportowej. Znacznie gorzej (około 60 % negatywnych opinii) oceniono dostęp do kultury i rozrywki w mieście i gminie Kańczuga, co ukazuje konieczność działań samorządu na tym polu.

Wykres 16 Infrastruktura społeczna – ocena sfery funkcjonalnej

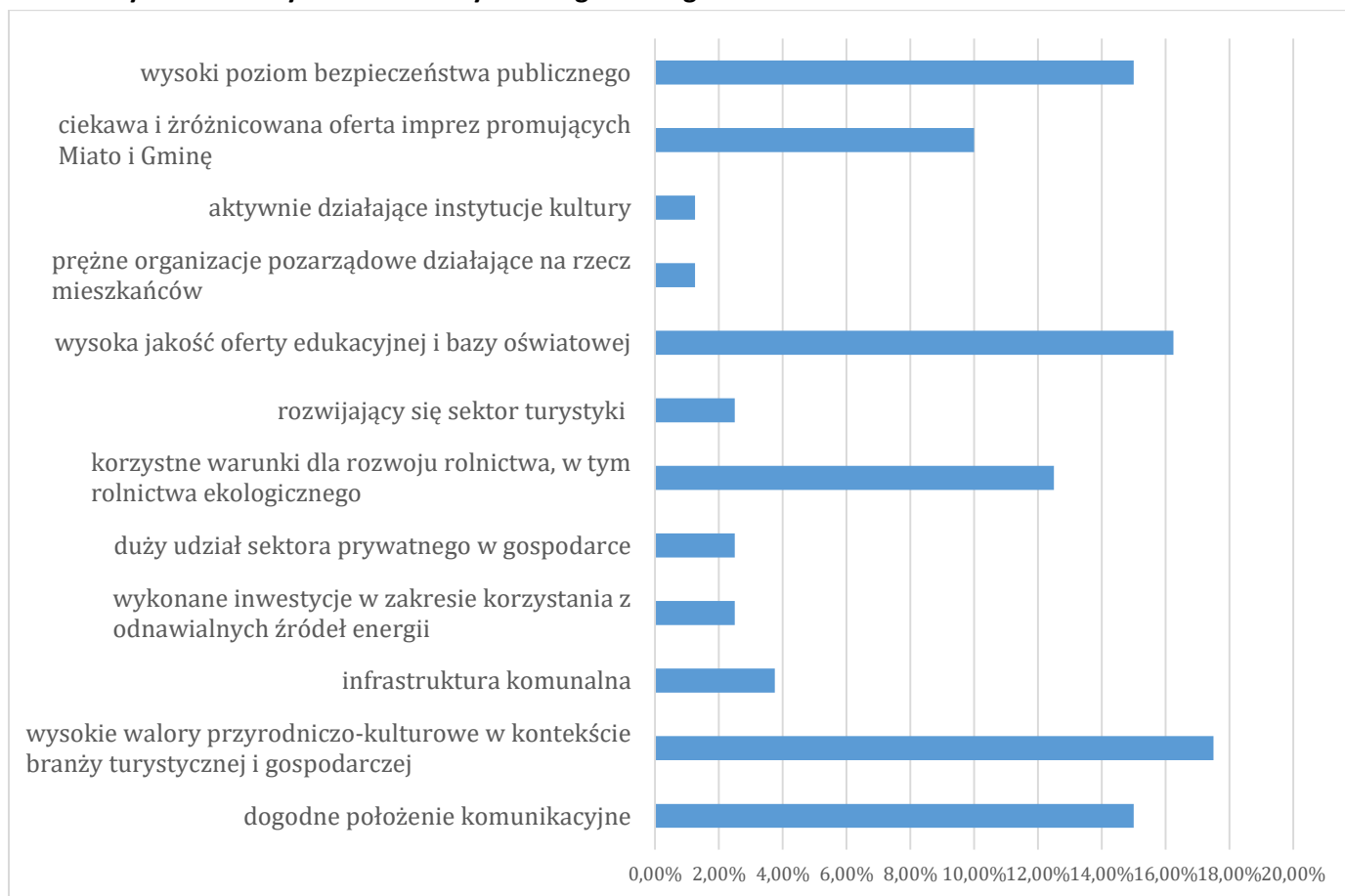
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

W ramach badania ankietowego zadano pytanie jakie są największe atuty miasta i gminy Kańczuga. Mieszkańcy wśród zalet wymienili przede wszystkim wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, co stanowi bardzo ważny aspekt wśród potencjalnych przyszłych mieszkańców miasta i gminy. Kolejnym bardzo ważnym aspektem dla osób zamieszkujących teren miasta i gminy Kańczuga jest wysoki poziom jakości edukacyjnej i bazy przedszkolnej, rozbudowa infrastruktury przedszkolnej ma w tej kwestii bardzo ważną rolę. Korzystne położenie komunikacyjne, dostępność do ościennych, większych miast, walory przyrodniczo-kulturowe są kolejnymi atutami miasta i gminy Kańczuga, które wykazali mieszkańcy, doceniają oni, iż mieszkają w pięknej okolicy rolniczo-leśnej. Wśród najsłabszych stron miasta i gminy Kańczuga mieszkańcy wykazywali aspekty społeczne, między innymi poziom bezrobocia, brak odpowiedniej komunikacji publicznej, która pozwoliłaby na większą konkurencję pod względem przedsiębiorczym mieszkańców.

Wykres 17 Atuty Miasta i Gminy Kańczuga według mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

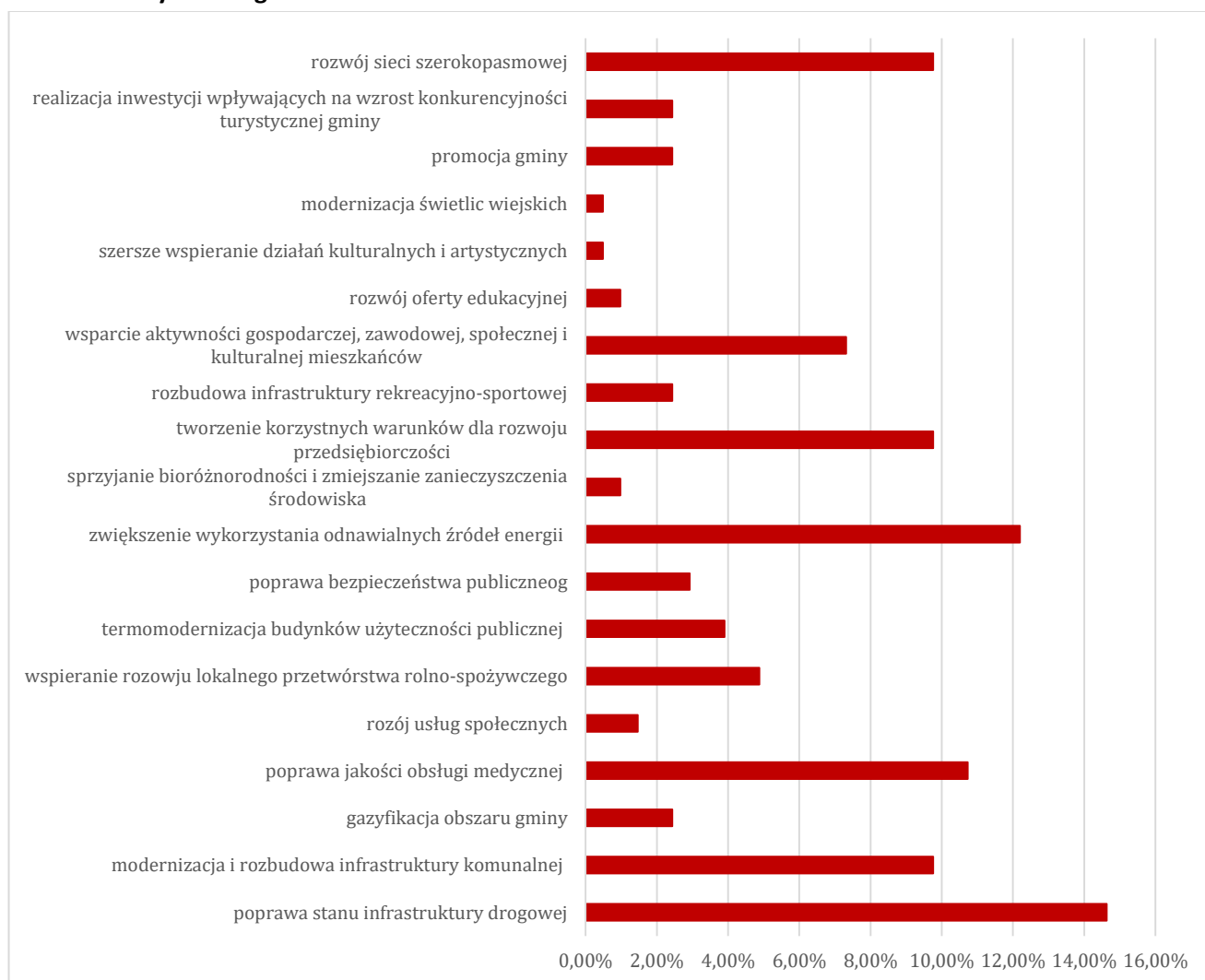
Zdaniem ankietowanych, aby w mieście i gminie Kańczuga poprawiły się warunki rozwoju społeczno-gospodarczego należy w znacznym stopniu rozszerzyć ofertę kulturową, w tym aspekcie mieszkańcy byli w 100 % zgodni. Zwiększenie oraz urozmaicenie wydarzeń kulturowych pozwoli na większe zjednoczenie się lokalnego społeczeństwa oraz na zainicjowanie powstawania nowych organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Zdaniem społeczeństwa wśród priorytetowych zadań do wykonania na terenie miasta i gminy Kańczuga jest rozwój sieci szerokopasmowej, wsparcie aktywności gospodarczej, zawodowej, społecznej i kulturalnej mieszkańców, tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wspieranie lokalnego rolnictwa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunalnej oraz drogowej. Niniejsze zadania wpisują się w zdiagnozowane problemy miasta i gminy Kańczuga, przede wszystkim bardzo potrzebną kwestią jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej, infrastruktury drogowej, wspieranie mieszkańców w pozyskiwaniu funduszy na wzrost przedsiębiorczości, zachęcanie mieszkańców do oszczędności energii poprzez instalacje Odnawialnych Źródeł Energii.

Wykres 18 Zadania priorytetowe według mieszkańców do wykonania na terenie Miasta i Gminy Kańczuga

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Według mieszkańców największy potencjał rozwoju na terenie miasta i gminy Kańczuga występuje w budownictwie oraz w przetwórstwie rolno-spożywczym. Rozwój

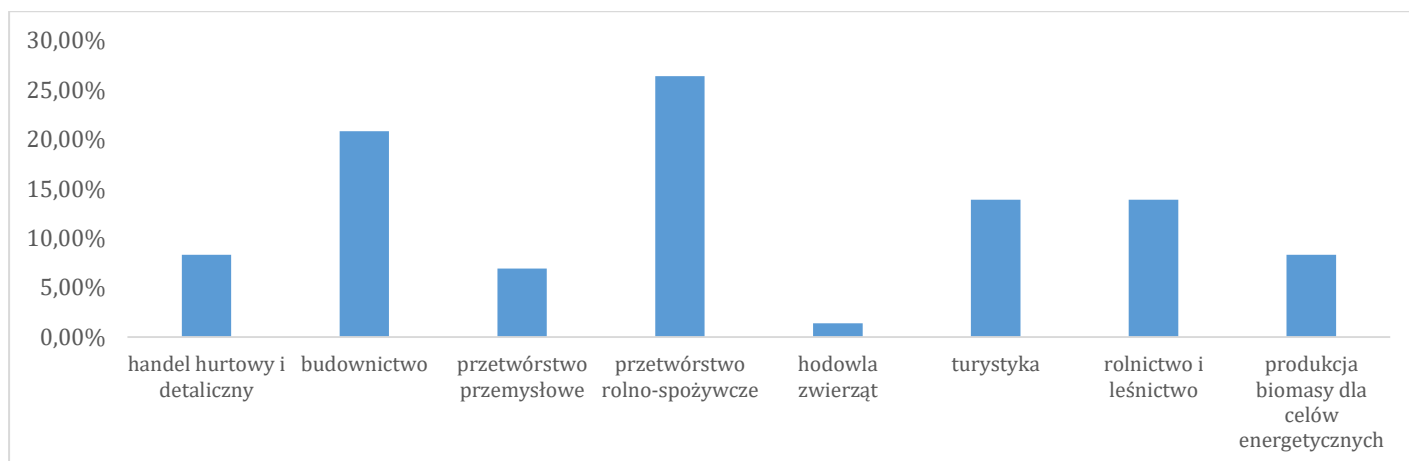

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

budownictwa jednorodzinnego oraz większych firm pozwoli na napływ ludzi, którzy zamieszkają na terenie miasta i gminy. Miasto i Gmina Kańczuga jest gminą z jednym z największych odsetków powierzchni upraw podstawowych owoców na terenie województwa podkarpackiego. Potencjał rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, który będzie oparty na rolnictwie ekologicznym jest bardzo duży, moda na ekologiczną żywność jest szansą, która dzięki wsparciu samorządu terytorialnego może zostać w pełni wykorzystana.

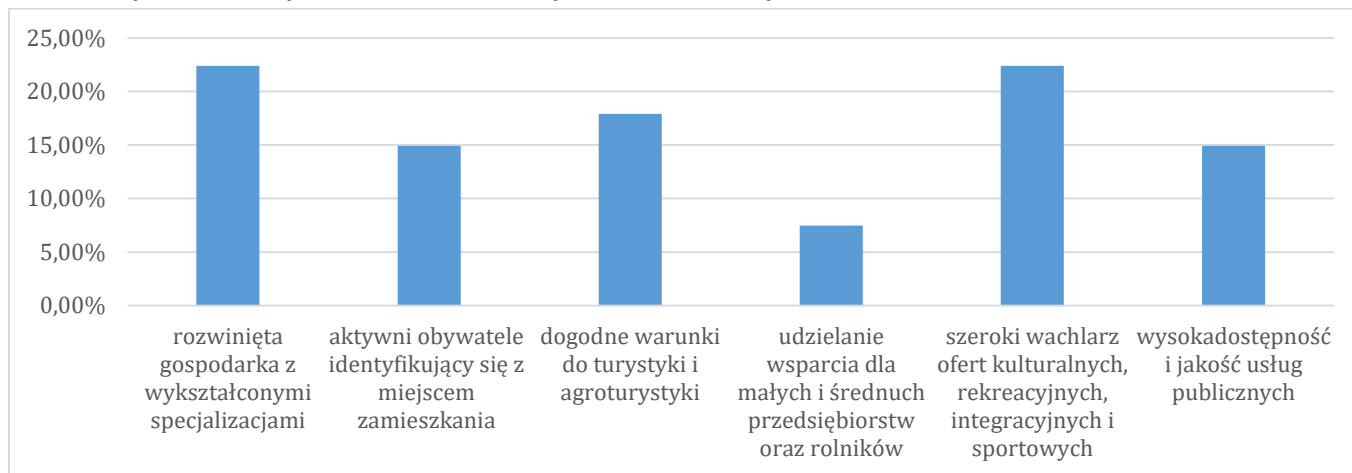
Wykres 19 Branże gospodarcze posiadające największy potencjał rozwojowy – opinia mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Miasto i Gmina Kańczuga w 2030 roku powinna stać przede wszystkim na rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki. Dogodne warunki do turystyki i agroturystyki mają szansę na przyciągnięcie gości, którzy będą podziwiał wszelkie walory przyrodnicze. Według mieszkańców wizytówką Miasta i Gminy Kańczuga powinien być szeroki wachlarz ofert kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, które pozwolą na zdecydowaną integrację społeczeństwa lokalnego.

Wykres 20 Wizytówka Miasta i Gminy w 2030 roku – opinia mieszkańców

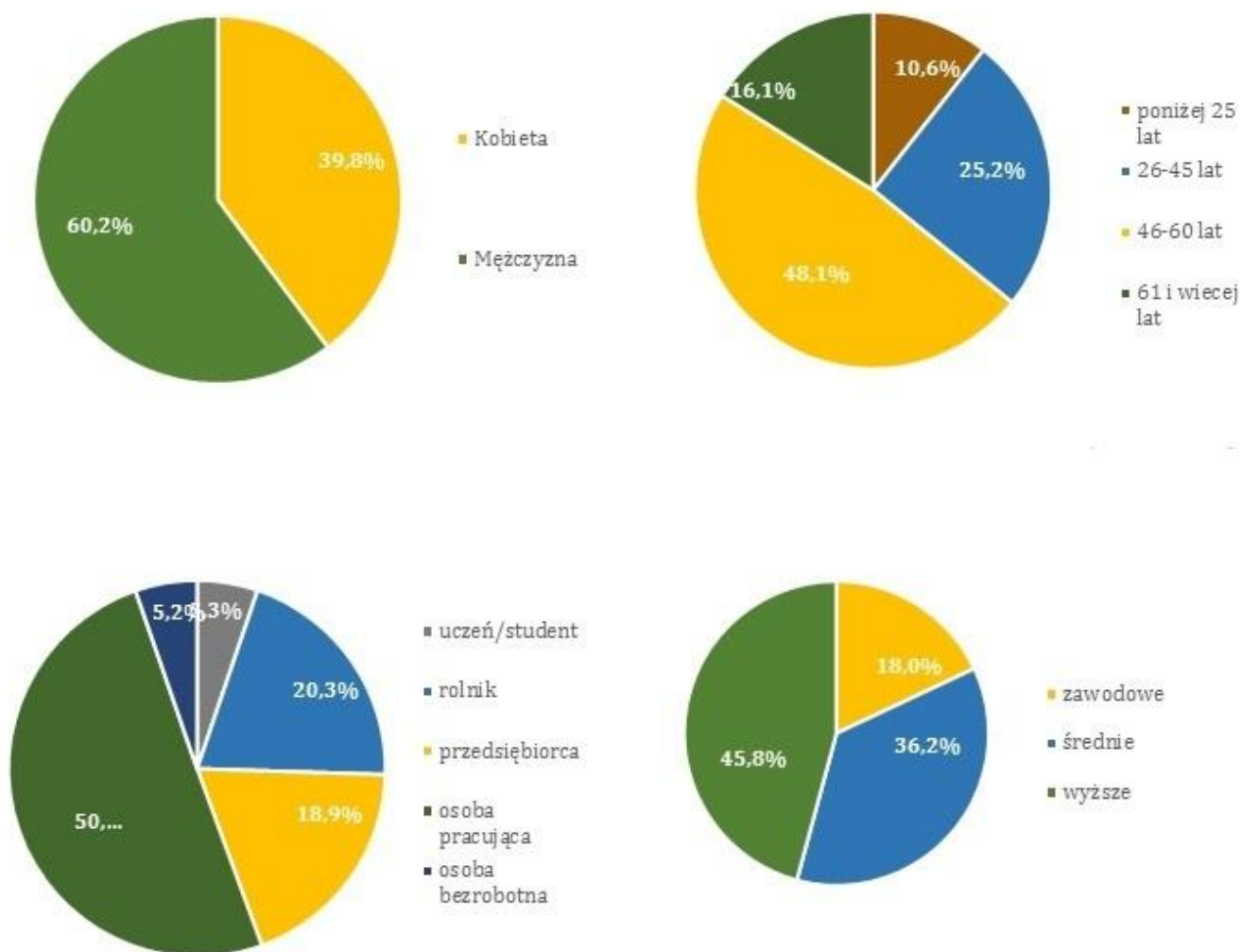
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

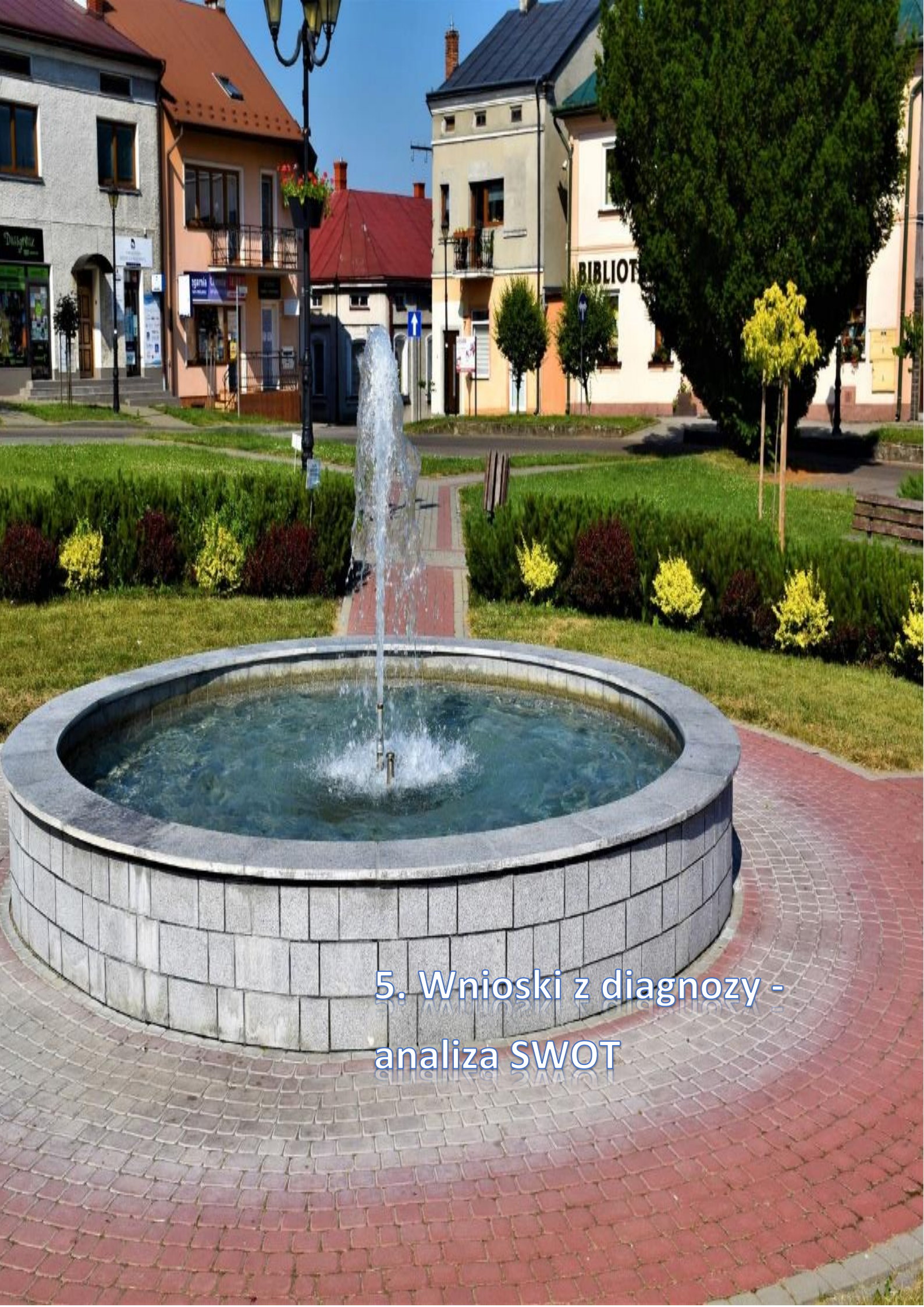
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

W przeprowadzonym badaniu, w którym wzięło udział 94 mieszkańców gminy, około połowy ankietowanych stanowiły osoby w wieku od 46 do 60 lat, a z kolei prawie połowa posiada wykształcenie wyższe. Najwięcej spośród ankietowanych pracuje zawodowo. Około 60 % badanych stanowili mężczyźni.

Wykres 21 Informacje dot. ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

5. Wnioski z diagnozy -
analiza SWOT

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Wymiar społeczny	
Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• poprawiająca się sytuacja społeczna i życiowa mieszkańców,• sprawnie działające organizacje pozarządowe w obszarze sportu oraz kultury,• bogata oferta kulturalna,• dostępność szkół podstawowych oraz placówek wychowania przedszkolnego,• dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy,	<ul style="list-style-type: none">• spadająca liczba ludności na terenie gminy,• migracje ludzi młodych i wykształconych,• mała liczba dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobku,• ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej,• rosnąca z roku na rok liczba osób starszych (wzrastający współczynnik obciążenia demograficznego),• niski poziom dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych,• niewystarczający system aktywizacji osób starszych,• niedobór infrastruktury umożliwiającej rozwój kapitału ludzkiego.
Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• zmniejszająca się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej,• rozwój polityki senioralnej, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,• dostosowanie infrastruktury budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,	<ul style="list-style-type: none">• pogłębiający się problem ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji,• rosnące koszty modernizacji, remontów i utrzymania placówek oświatowych,• migracje mieszkańców do większych miast,• bierna postawa mieszkańców, ograniczone potrzeby integracji społecznej,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

<ul style="list-style-type: none">wzrost aktywności i integracji mieszkańców, dzieci i osób starszych,dostępność do pomocy osób doświadczających przemocy w rodzinie, problemów uzależnień,spadek zjawiska wykluczenia społecznego,pozyskiwanie środków zewnętrznych na wspieranie działań rozwoju kapitału ludzkiego,wzrost integracji międzypokoleniowej.	<ul style="list-style-type: none">nasilające się problemy przemocy w rodzinie oraz zjawisko uzależnienia,pojawienie się sytuacji zewnętrznej powodującej wzrost liczby mieszkańców potrzebujących wsparcia i pomocy społecznej,zagrożenie izolacją i wykluczeniem społecznym osób starszych,wzrost problemów opiekuńczo wychowawczych.
Wymiar gospodarczy	
Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">efektywna realizacja aktywnych programów rynku pracy,systematycznie wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy,wzrost dochodów budżetowych samorządu oraz niski stopień zadłużenia gminy,doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje.	<ul style="list-style-type: none">wysoki poziom bezrobocia – wysoki udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym,postępujący wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym,mała liczba osób pracujących na terenie gminy – mała liczba zakładów pracy,mała ilość przedsiębiorstw na lokalnym rynku, zatrudniających powyżej 50 pracowników,migracje zarobkowe mieszkańców,brak terenów inwestycyjnych w gminie.
Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

wzrost liczby osób pracujących na terenie gminy – powstanie nowych zakładów pracy zapewniających zatrudnienie,dalszy spadek poziomu bezrobocia na terenie gminy,efektywniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki,efektywniejsza promocja produktów regionalnych,rozwój rolnictwa ekologicznego,rozwój społeczeństwa informacyjnego,wzrastający poziom udziału dochodów majątkowych gminy w dochodach budżetowych ogółem,skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych.	niewystarczający poziom wiedzy i informacji mieszkańców na temat możliwości pozyskania środków zewnętrznych na własny rozwój,ograniczenie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na rozwój gminy,nasilenie barier ograniczających aktywność zawodową osób ze szczególnymi potrzebami,występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska,brak środków na rozwój gospodarczy i turystyczny,brak większych inwestorów.

Wymiar przestrzenno-środowiskowy

MOCNE STRONY

- korzystna lokalizacja gminy pod kątem walorów przyrodniczych i kulturowych,
- duży potencjał rozwojowy gminy w oparciu o turystykę,
- duża lesistość terenu,
- bogate walory krajobrazowe,
- dobry stan czystości środowiska naturalnego,
- dobra dostępność komunikacyjna gminy,
- bogactwo infrastruktury zabytkowej,
- dobra jakość powietrza,
- bogata sieć wód powierzchniowych,
- odpowiednia realizacja programów na rzecz ochrony środowiska.

SŁABE STRONY

- zły stan infrastruktury drogowej
- brak podziału przestrzeni drogowej dla uczestników jej ruchu – niewystarczająca długość ciągów pieszych na terenie gminy,
- niewystarczająca infrastruktura turystyczna (hotele, pensjonaty) i gastronomiczna (restauracje, bary),
- niewielka powierzchnia obszaru gminy pokryta planami zagospodarowania przestrzennego,
- niewłaściwy system ogrzewania gospodarstw domowych,
- niewystarczający odsetek inwestowania w odnawialne źródła energii w gosp. prywatnych,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

	<ul style="list-style-type: none">niski poziom wyposażenia gospodarstw domowych w infrastrukturę gazową,niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna na terenie gminy,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">rewitalizacja obiektów zabytkowych,wzrost zainteresowania turystyką rowerową,wykorzystanie możliwości dalszego rozwoju infrastruktury drogowej,rozwój infrastruktury mieszkaniowej,rozbudowa infrastruktury technicznej,rozwój elektromobilności na terenie gminy oraz odnawialnych źródeł energii,wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój turystyczny gminy,wzrost usług turystycznych i gastronomicznychaktywna postawa gminy w procesie gospodarki niskoemisyjnej,wzrastająca świadomość mieszkańców na temat ochrony środowiska.	<ul style="list-style-type: none">niewykorzystanie potencjału rozwojowego gminy, wskutek ograniczeń finansowych lub organizacyjnych,brak środków na realizację działań gminy w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i gastronomicznej, a także infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej,brak środków finansowych na realizację polityki rozwoju,stale występujące awarie przyłączy wodociągowychniewystarczający poziom wiedzy i informacji mieszkańców na temat możliwości pozyskania środków OZE, wymianę pieców itp.

An aerial photograph of a town square. In the center is a circular green lawn with a fountain. Surrounding the square are various buildings, mostly multi-story houses with tiled roofs. The background shows a hazy landscape with rolling hills and a clear blue sky. The text '6. Analiza trendów – najważniejsze problemy' is overlaid in white on the lower part of the image.

**6. Analiza trendów –
najważniejsze
problemy**

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej jak również analiza SWOT pozwoliły na zebranie najważniejszych problemów/ barier rozwojowych gminy Kańczuga. Celem ich uporządkowania i usystematyzowania zebrano je w formie tabelarycznej oraz podzielono na obszary: społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny oraz środowiskowy.

Obszar	Problemy
Społeczny	<ul style="list-style-type: none">• niekorzystne zmiany demograficzne, wynikające z niskiego przyrostu naturalnego, niekorzystnej struktury wiekowej (wg. ekonomicznych grup wieku), oraz ujemnego salda migracji,• wyludnianie się obszaru gminy,• niewystarczająca oferta zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3,• brak oferty spędzenia wolnego dla osób starszych,• niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami,• niski poziom dostępu do usług.
Gospodarczy	<ul style="list-style-type: none">• mała liczba zakładów pracy na terenie gminy,• wysoki poziom bezrobocia,• migracje zarobkowe mieszkańców poza obszar gminy,• brak rozwiniętego przemysłu rolno-spożywczego i przetwórstwa,• brak terenów inwestycyjnych na terenie gminy,• słabo rozwinięty przemysł.
Przestrzenno – środowiskowy	<ul style="list-style-type: none">• niski stopień gazyfikacji obszaru gminy,• duży odsetek osób niekorzystających z infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,• zły lub niewystarczający stan infrastruktury drogowej,• niewykorzystanie potencjału turystycznego – niewystarczająca baza noclegowa oraz infrastruktura turystyczno-rekreacyjna,• brak oferty turystycznej.

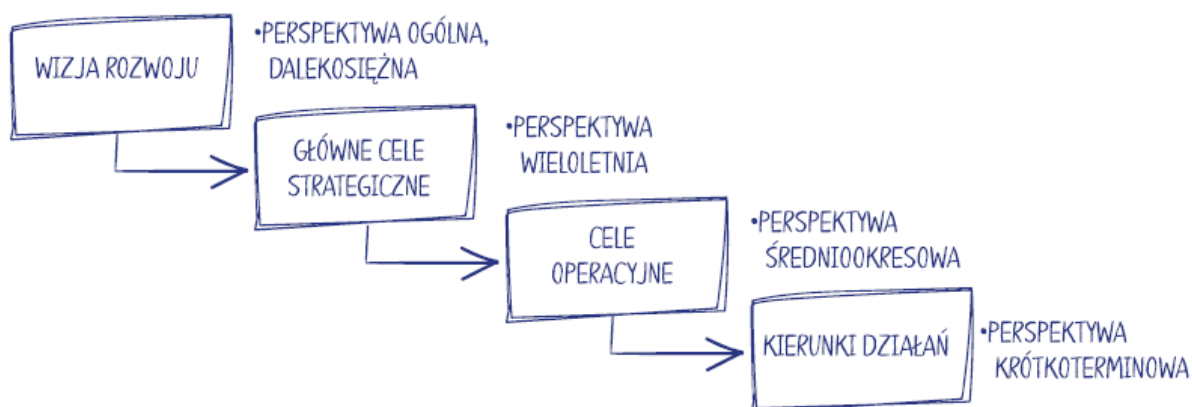
An aerial photograph of a town square in a European-style town. The square is paved and features a central fountain with water spraying upwards. A yellow excavator is parked in the middle of the square. Several cars are visible, including a red one. The square is surrounded by multi-story buildings with colorful facades (yellow, white, red) and various roof colors (red, grey, green). In the background, there are rolling hills and fields under a clear sky. The text is overlaid on the lower right portion of the image.

**7. Plan operacyjny
Strategii Rozwoju
Miasta i Gminy
Kańczuga na lata 2021-
2030 oraz kierunki
interwencji rozwoju
gminy**

7.1. Logika części programowej strategii

Tworząc część programową strategii założono, że struktura celów w dokumencie strategii musi tworzyć logicznie powiązany system. Realizacja działań powinna zapewniać osiągnięcie celów niższego rzędu – celów operacyjnych, co z kolei powinno przyczyniać się do osiągnięcia celów wyższego rzędu, czyli celów strategicznych. Kierunki działań planowane w ramach poszczególnych celów powinny wzajemnie się przenikać i uzupełniać, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii (wartości dodanej).

7.2 Cele Strategii

Istotą osiągnięcia wizji rozwoju gminy według przyjętej misji sposobu postępowania są cele strategiczne, obejmujące zasięgiem każdą ze sfer diagnozy (społeczna, gospodarcza i przestrzenno-środowiskowa). Poszczególne cele strategiczne będą realizowane na podstawie określonych celów operacyjnych, z kolei te poprzez kierunki działań, które stanowią dalsze uszczegółowienie postępowania. Każdy cel operacyjny oraz kierunek działania są wobec siebie komplementarne, co pozwala, aby działania zaplanowane w ramach nich tworzyły wspólną całość wpływającą na realizację celu strategicznego. Kierunki działań będą przekładały się na bieżące, konkretne projekty realizowane przez gminę i inne podmioty zainteresowane udziałem w realizacji strategii. Projekty nie stanowią części Strategii ze względu na ich indywidualny i zmienny charakter realizacji w zależności od warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego.

Na potrzeby realizacji zdefiniowanej wizji rozwoju gminy w oparciu o przyjętą misję, zostały sformułowane trzy cele strategiczne. Do każdego z tych celów zostały przyporządkowane trzy cele operacyjne, które obejmują istotne potrzeby i oczekiwania interesariuszy w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzenno-środowiskowego. Cele strategiczne są próbą reagowania na zidentyfikowane problemy oraz wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju w przyszłości.

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Miasta i Gminy Kańczuga, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu gminy opisanego w wizji rozwoju, określono 3 cele strategiczne, którymi są:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Cel strategiczny I: Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia we współpracy z mieszkańcami i lokalnymi partnerami

Cel strategiczny II: Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości

Cel strategiczny III: Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego

Cel strategiczny I Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia we współpracy z mieszkańcami i lokalnymi partnerami	Cel strategiczny II Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości	Cel strategiczny III Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego
Cel operacyjny 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie zagrożonych	Cel operacyjny 2.1 Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej - współpraca w zakresie kreowania i promocji lokalnych produktów	Cel operacyjny 3.1 Przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru gminy w regionie i wykluczeniu komunikacyjnemu
Cel operacyjny 1.2 Tworzenie warunków rozwoju oraz aktywnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa	Cel operacyjny 2.2 Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki	Cel operacyjny 3.2 Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego
Cel operacyjny 1.3 Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią	Cel operacyjny 2.3 Aktywizacja potencjału gospodarczego terenów w granicach gminy	Cel operacyjny 3.3 Wzmocnienie bezpieczeństwa przed zmianami klimatu
OSI I	OSI II	OSI III

Osiągnięcie celów operacyjnych, określonych w Strategii będzie możliwe poprzez realizację szeregu przedsięwzięć, w ramach kierunków działań, które będą pozytywnie wpływać na dalszy rozwój Miasta i Gminy Kańczuga. Szczególnie ważne i bardzo kosztochłonne są inwestycje

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

transportowe i infrastrukturalne, np. sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, oświetlenie, a także rewitalizacja terenów publicznych w poszczególnych miejscowościach przy zachowaniu dbałości o środowisko. Skala potrzeb w gminie jest tak duża, że sfinansowanie ich wszystkich jest nieosiągalne w ramach jej budżetu, dlatego też istotne jest aktywne poszukiwanie możliwości dofinansowania projektów ze środków zewnętrznych, przede wszystkim funduszy unijnych. Ważna w tym zakresie będzie aktywność i determinacja władz samorządowych i lokalnych partnerów, jak również siła i efekty współpracy między samorządami w realizacji zintegrowanych przedsięwzięć ponadlokalnych.

Osiągnięcie celów strategicznych w oparciu o realizację celów operacyjnych wiąże się z wyznaczeniem kierunków podejmowanych działań. Ocena stopnia ich wypełnienia jest możliwa na podstawie rezultatów określonych działań z wykorzystaniem prostej analizy wskaźnikowej.

CEL STRATEGICZNY I: TWORZENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA WE WSPÓŁPRACY Z MIESZKAŃCAMI I LOKALNYMI PARTNERAMI

- **Cel operacyjny 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie zagrożonych**
- **Cel operacyjny 1.2. Tworzenie warunków rozwoju oraz aktywnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa**
- **Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią**

Realizacja wskazanego celu strategicznego ma wzmocnić wizerunek obszaru gminy, jako miejsca atrakcyjnego i przyjaznego dla mieszkańców oraz lokalnych partnerów. Ważnym elementem działań będzie rozwój usług społecznych, które będą dostosowane do wszystkich grup społecznych oraz zmieniających się potrzeb mieszkańców. Wpływać to będzie na kapitał społeczny w gminie Kańczuga, który określają przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętności i chęć współdziałania. To z kolei przekłada się na jakość rządzenia w gminie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu gminy, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

Ważna jest również wysoka jakość infrastruktury i funkcjonowania placówek oświatowych, która zapewnić będzie wysoki poziom edukacji, a także działania w zakresie aktywizacji społecznej, integracji oraz bieżącej analizy potrzeb mieszkańców, które przekładałyby się na dalsze działania Gminy niwelujące problemy społeczne.

Taka sytuacja może wpłynąć pozytywnie na zmianę struktury demograficznej obszaru, zmniejszenie wykluczenia społecznego, zwiększenie aktywności zawodowej i zmniejszenie migracji zarobkowej rodzimych mieszkańców, a także zwiększy poziom zaangażowania w sprawy publiczne.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

CEL STRATEGICZNY I: TWORZENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA WE WSPÓŁPRACY Z MIESZKAŃCAMI I LOKALNYMI PARTNERAMI	
Cele operacyjne	Kierunki działań
Cel operacyjny 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie zagrożonych	<ul style="list-style-type: none">• przeprowadzenie rzetelnej diagnozy problemów społecznych, na podstawie której opierać się będą dalsze działania w zakresie rozszerzania oferty społecznej;• likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej;• zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych;• rozwój usług społecznych z zakresu opieki i aktywizacji osób starszych, w tym w tym form środowiskowych (zdeinstytucjonalizowanych),• promowanie przedsięwzięć na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych,• organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych
Cel operacyjny 1.2. Tworzenie warunków rozwoju oraz aktywnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none">• poprawę poziomu opieki wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dzieci w szkole podstawowej,• rozwój instytucjonalnej i pozarodzinnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (m.in. żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie),• profilaktyka uzależnień oraz przeciwdziałanie agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży,• zwiększenie aktywności zawodowej wskutek tworzenia możliwości zwiększenia poziomu kwalifikacji zawodowych i kompetencji,
Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią	<ul style="list-style-type: none">• angażowanie mieszkańców w partycypowanie w sprawy wspólnoty samorządowej,• zwiększenie dostępności do usług publicznych na terenie Miasta i Gminy – efektywne zarządzanie procesami rozwoju kompetencji pracowników instytucji publicznych• wspieranie sektora ekonomii społecznej,• wsparcie działalności domów ludowych stanowiących centrum aktywności mieszkańców sołectw,• tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej oraz poprawa jakości jej wykorzystania z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

CEL STRATEGICZNY II: AKTYWNE WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- **Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej – współpraca w zakresie kreowania i promocji lokalnych produktów**
- **Cel operacyjny 2.2. Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki**
- **Cel operacyjny 2.3. Aktywizacja potencjału gospodarczego terenów w granicach gminy**

Realizacja wskazanego celu strategicznego wpłynie na zwiększenie atrakcyjności terenu gminy do rozwoju przedsiębiorczości, a w konsekwencji również stworzenia miejsc pracy i zmniejszenia migracji zarobkowej mieszkańców, a także dostępu do drogi krajowej (autostrada A4 łącząca przejście graniczne z Niemcami w Jędrzychowicach koło Zgorzelca poprzez m.in. Wrocław, Opole, Gliwice, Katowice, Kraków i Rzeszów do przejścia granicznego z Ukrainą w miejscowości Korczowa) oraz dróg wojewódzkich. Wzmocnienie pozycji obecnych i powstanie nowych przedsiębiorstw zwiększy atrakcyjność terenu gminy do zamieszkania ze względu na oferowane miejsca pracy, a następnie pozwoli na zwiększenie możliwości finansowych gminy na skutek zwiększenia wpływów podatkowych do budżetu. Jednym z budowanych silnych fundamentów lokalnej gospodarki powinno być wykorzystanie lokalnych produktów, a także atrakcyjności turystycznej wynikającej z zabytków dziedzictwa kulturowego oraz obszarów cennych przyrodniczo

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY II: AKTYWNE WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	
Cele operacyjne	Kierunki działań
Cel operacyjny 2.1. Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej – współpraca w zakresie kreowania i promocji lokalnych produktów	<ul style="list-style-type: none">• wspieranie i rozwój rolnictwa ekologicznego,• zintegrowanie lokalnej oferty rynku produkcji żywności, w tym żywności tradycyjnej, lokalnej i ekologicznej,• promocja lokalnego rynku produkcji żywności,• pomoc w organizacji spółdzielni, stowarzyszeń, grup producentów produktów ekologicznych – we współpracy z LGD,• współpraca gminy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w zakresie promocji programów nastawionych na zwiększenie samozatrudnienia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

<p>Cel operacyjny 2.2.</p> <p>Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p>	<ul style="list-style-type: none">• budowa i modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój turystyki w regionie,• tworzenie warunków zachęcających do rozwoju bazy gastronomicznej i noclegowej,• podjęcie współpracy z organizacjami turystycznymi w zakresie rozwoju oferty turystycznej,• aktywna promocja gospodarcza i turystyczna gminy,• utworzenie, modernizacja i rozwój ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy w celach turystycznych,• modernizacja, rozbudowa i budowa miejsc wypoczynku i rekreacji na terenie Gminy,• promocja obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy jako atrakcji turystycznych.
<p>Cel operacyjny 2.3.</p> <p>Aktywizacja potencjału gospodarczego terenów w granicach gminy</p>	<ul style="list-style-type: none">• wykorzystanie potencjału istniejących i stworzenie nowych terenów inwestycyjnych mające na celu pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz tworzenie warunków do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw,• wspieranie modernizacji i rozbudowy sieci połączeń drogowych i transportu publicznego,• koncentracja inwestycji zewnętrznych, w tym zagranicznych na terenie gminy, pozwalających na stworzenie chłonnego rynku pracy,• zagospodarowanie zdegradowanych/niewykorzystanych przestrzeni publicznych.

CEL STRATEGICZNY III: WZMACNIANIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTANIA LOKALNEGO POTENCJAŁU

- **Cel operacyjny 3.1. Przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru gminy w regionie i wykluczeniu komunikacyjnemu**
- **Cel operacyjny 3.2. Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego**
- **Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie bezpieczeństwa przed zmianami klimatu**

Realizacja celu strategicznego ma wzmocnić atrakcyjność obszaru gminy wskutek wykorzystania jej walorów, takich jak: krajobraz, przyroda, historia i dziedzictwo kulturowe. Działania podejmowane przez władze gminy, mieszkańców i lokalnych partnerów mają na celu integrację lokalnego obszaru z regionem, ograniczając wykluczenie komunikacyjne i zwiększając zainteresowaniem się gminą przez przyjezdnych, w szczególności turystów. Ważne jest wykorzystanie potencjału inwestycyjnego terenów w granicy gminy, które wpłyną na zmiany w lokalnej gospodarce i społeczności. Nakładające się na to zmiany klimatu mają i będą miały duży

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

wpływ na funkcjonowanie samorządu terytorialnego poprzez oddziaływanie na fizyczne i biologiczne składniki ekosystemów (woda, gleba, powietrze i różnorodność biologiczna).

Ponadto, koniecznym jest zapewnienie bezpieczeństwa przed skutkami występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, np. ryzyko nieudanych zbiorów, burze i ulewne deszcze, susze, pożary i plagi gryzoni, które również powodują straty społeczne i gospodarcze, w tym w infrastrukturze. Trwałość i zrównoważone wykorzystanie lokalnego bogactwa także powinno opierać się o zapewnienie poprawy zdrowia ludzi i zmniejszenie ich śmiertelności, wywołanych, np. upałami, sezonowej produkcji alergenów i nowymi chorobami zakaźnymi.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY III: WZMACNIANIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTANIA LOKALNEGO POTENCJAŁU	
Cele operacyjne	Kierunki działań
Cel operacyjny 3.1. Przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru gminy w regionie i wykluczeniu komunikacyjnemu	<ul style="list-style-type: none">• wspieranie rozwoju sieci transportu publicznego w celu minimalizowania wykluczenia w dostępie do innych obszarów regionu,• rozwój warunków do elektromobilności – utworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych,• budowa i modernizacja mostów,• Zwiększenie dostępności i poprawa sytuacji komunikacyjnej poszczególnych miejscowości poprzez budowę ścieżek pieszko-rowerowych.
Cel operacyjny 3.2. Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none">• modernizacja i budowa infrastruktury komunalnej,• tworzenie warunków i wspieranie działań wiążących się z ochroną środowiska,• wykorzystanie naturalnych uwarunkowań sprzyjających rozwojowi energetyki odnawialnej na terenie Gminy (instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe, stacje ładowania),• kształtowanie postaw proekologicznych we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców,• budowa infrastruktury oraz zakupy wyposażenia służących racjonalnej gospodarce odpadami,• organizacja spotkań informacyjnych dot. zbiórki odpadów,• modernizacja zabytkowych obiektów.
Cel operacyjny 3.3.	<ul style="list-style-type: none">• budowa, rozbudowa i modernizacja zbiorników retencyjnych,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Wzmocnienie bezpieczeństwa przed zmianami klimatu	<ul style="list-style-type: none">• doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy w specjalistyczny sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i katastrof-zakup sprzętu dla wybranych OSP,• wsparcie systemu gospodarowania wodą deszczową,• podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz zmiany świadomości społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu oraz reagowania na jego skutki.
--	--

Kierunki działań są możliwe do osiągnięcia wskutek wdrażania zewnętrznych, bezzwrotnych źródeł finansowania przedsięwzięć wspierających rozwój gminy Kańczuga, w szczególności w zakresie funduszy unijnych dla obszarów z deficytem i o słabszych wskaźnikach gospodarczych. Głównym celem finansowego wsparcia jest likwidowanie dysproporcji w poziomie i tempie rozwoju poszczególnych terenów regionu Podkarpacia

8. Wieloletni Plan Inwestycyjny

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Nieodzownym elementem każdej Strategii Rozwoju jest Wieloletni Plan Inwestycyjny, zawierający kluczowe i strategiczne inwestycje planowane do wykonania w celu realizacji założeń i priorytetów, wskazanych w dokumencie strategicznym. Poniżej zamieszczono tabelę z kartami zadań, zawierającymi wybrane inwestycje kluczowe dla mieszkańców i władz gminy, których realizacja w szczególny sposób wpłynie na zmianę standardu życia mieszkańców.

Wybrane inwestycje, przedstawione poniżej nie wyczerpują katalogu przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach niniejszej strategii, lecz będą bezpośrednio wpisywać się w realizację wskazanych w rozdziale **7 Plan operacyjny**.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 39 Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2021-2030

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia i zakres	Okres realizacji	Szacunkowa wartość inwestycji w zł	Źródła finansowania
Karta zadania 1	Inwestycje w Infrastrukturę wodno-kanalizacyjną: - budowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej. - modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie gminy Kańczuga. - budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków położonych na terenie gminy Kańczuga.	2021-2030	50 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 2	Budowa sieci dróg rowerowych (ścieżek rowerowych) na obszarze gminy Kańczuga.	2021-2030	10 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 3	Budowa, przebudowa modernizacja sieci dróg, mostów, przepustów oraz parkingów na obszarze gminy Kańczuga.	2021-2030	15 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 4	Pozyskiwanie terenów pod inwestycje oraz ich uzbrojenie	2021-2030	2 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Karta zadania nr 5	Budowa, modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego (wymiana i montaż nowych lamp) na obszarze gminy Kańczuga.	2021-2030	5 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 6	Modernizacja i budowa ciągów pieszo-rowerowych obszarze gminy Kańczuga.	2021-2030	2 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 7	Utworzenie stacji ładowania samochodów elektrycznych a także rowerów oraz hulajnóg na terenie gminy Kańczuga.	2021-2030	1 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 8	Zagospodarowanie terenu przy zalewie rekreacyjnym wraz z terenem towarzyszącym	2021-2030	3 500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 9	Budowa, modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych na obszarze gminy Kańczuga.	2021-2030	5 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 10	Rewitalizacja centrum miasta Kańczuga oraz innych miejscowości gminy.	2021-2030	2 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Karta zadania nr 11	Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Kańczuga.	2021-2030	15 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 12	Remont i modernizacja zabytkowych budynków, parków, alejek na obszarze gminy Kańczuga.	2021-2030	1 400 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 13	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest z obszaru gminy Kańczuga.	2021-2030	300 000,00	Fundusze europejskie i regionalne,
Karta zadania nr 14	Budowa przestrzeni rekreacyjnej na terenie gminy Kańczuga (m.in. place zabaw, siłownie napowietrzne, boiska wielofunkcyjne, ławki, punkty widokowe, ścieżki ekologiczne, smart ławek, wyznaczenie miejsc na terenie gminy na latanie dronami itp.)	2021-2030	3 800 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 15	Budowa nowych alejek w parkach, miejscach zalesionych, centrach miejscowości z obszaru gminy Kańczuga.	2021-2030	1 200 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 16	Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności budynkach użyteczności publicznych	2021-2030	1 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Karta zadania nr 17	Termomodernizacja oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Kańczuga.	2021-2030	1 500 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 18	Budowa zbiornika małej retencji	2021-2030	100 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 19	Budowa Klubu/Domu Seniora „Senior+”	2021-2030	1 000 000,00	Środki krajowe
Karta zadania nr 20	Budowa budynku socjalnego	2021-2030	7 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład
Karta zadania nr 21	Ograniczenie emisyjności budynków poprzez dotację na wymianę starych nieefektywnych źródeł ogrzewania	2021-2030	5 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne
Karta zadania nr 22	Budowa basenu	2021-2030	75 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne
Karta zadania nr 23	Budowa szkoły muzycznej	2021-2030	10 000 000,00	Fundusze europejskie i regionalne, Krajowy Plan Odbudowy, Polski Ład

9. Część planistyczna

9.1 Priorytetowe obszary rozwoju

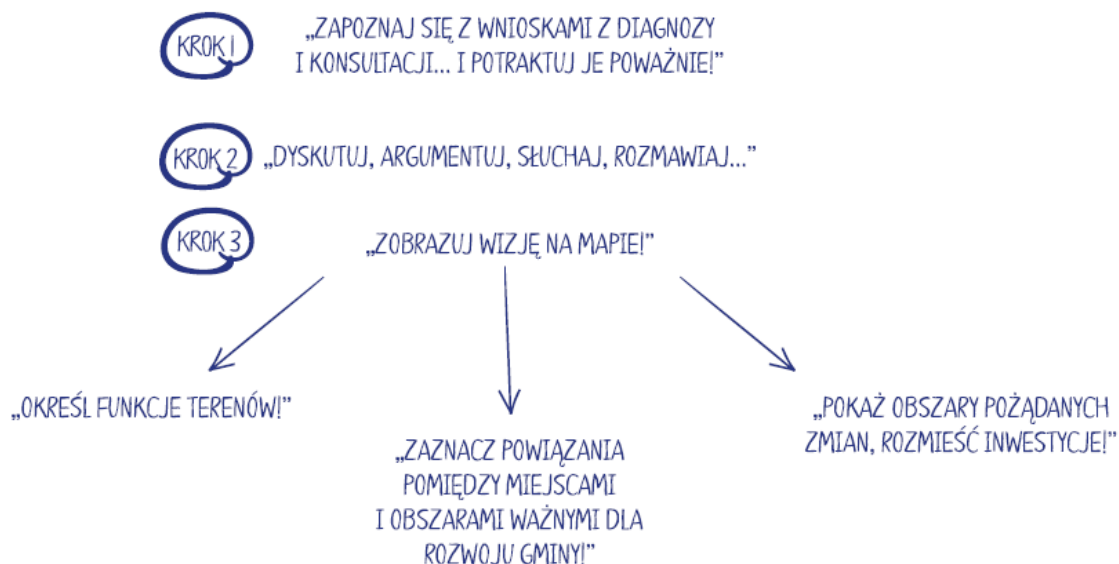
Przygotowując część strategiczną Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga założono, że zaplanowane cele działań na terenie samorządu muszą być zgodne z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu, tj. Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. Przyjęto również, że Strategia powinna również wynikać ze stwierdzonych w diagnozie braków i potrzeb, które zbiorczo zostały przedstawione w ramach analizy SWOT.

Priorytetowe obszary rozwoju wraz ze wskazaniem wynikającymi z części diagnostycznej i przeprowadzonej analizy SWOT, zostały zawarte w poniższej tabeli:

Obszar	Wskazania
Społeczny	<ul style="list-style-type: none">wzrost liczby miejsc pracy i dochodów mieszkańców,rozwój ekonomii społecznej,poszerzenie oferty opieki nad dziećmi do lat 3,minimalizowanie skutków niekorzystnych zmian demograficznych,przeciwdziałanie wyludnianiu się obszarów wiejskich oraz miasta.
Gospodarczy	<ul style="list-style-type: none">rozwój przemysłu (rolno-spożywczego i przetwórstwa),wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz miasta Kańczuga,rozwój przedsiębiorczości,tworzenie terenów inwestycyjnych i wyposażanie ich w infrastrukturę techniczną
Przestrzenno – środowiskowy	<ul style="list-style-type: none">modernizacja infrastruktury technicznej, turystycznej i rekreacyjnej,rewitalizacja terenu gminy,wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,poprawa infrastruktury drogowej,budowa przestrzeni rekreacyjno - wypoczynkowej,poprawa stanu środowiska naturalnego,programy dot. edukacji ekologicznej.

9.2. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie. Bazą modelu jest przestrzeń, która jest dobrem i zasobem o strategicznym znaczeniu dla społeczności lokalnych. Przestrzeń ma określoną powierzchnię, posiada konkretną wartość, a jednocześnie zmienia się pod wpływem trendów globalnych (np. zmiany klimatyczne) oraz lokalnych (np. podlega silnej presji rozwojowej i zawłaszczaniu przez indywidualnych właścicieli).

Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Model wskazuje obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Główne zadania modelu to:

- obrazować kierunki rozwoju przestrzennego,
- opisywać spodziewane efekty przekształceń przestrzeni wynikające z realizacji celów strategii oraz wyjaśniać spójność interwencji dedykowanych danym obszarom,
- określać i hierarchizować obszary o różnych charakterystykach oraz powiązaniach między nimi, formułować ogólne zalecenia (rekomendacje) i zasady dotyczące gospodarowania przestrzenią (ze szczególnym uwzględnieniem obszarów istotnych z punktu widzenia rozwoju gminy),
- ustalać ramy współpracy z interesariuszami na obszarach realizacji wyznaczonych celów rozwoju (np. właścicielami nieruchomości, instytucjami rządowymi i JST, inwestorami, przedsiębiorcami),

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- tłumaczyć wartości ważne w długiej perspektywie czasowej, wyrażane w wizji rozwoju decydujące o prowadzonej polityce rozwoju,
- definiować interes publiczny poprzez ustalenie ram działania dla strategii, polityk i użytkowania przestrzeni, a w konsekwencji pełnić funkcje prewencyjne przed ewentualnymi konfliktami – społecznymi, przestrzennymi, środowiskowymi (np. dotyczącymi lokalizowania kontrowersyjnych inwestycji).

W ramach najważniejszych zadań inwestycyjnych można wymienić:

1. Infrastruktura komunikacyjna:

- Budowa, sieci dróg rowerowych (ścieżek rowerowych) na obszarze gminy Kańczuga,
- Modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego (wymiana i montaż nowych lamp) na obszarze gminy Kańczuga,
- Budowa, przebudowa modernizacja, sieci dróg, mostów, przepustów oraz parkingów na obszarze gminy Kańczuga,
- Modernizacja i budowa dróg lokalnych i chodników na obszarze gminy Kańczuga;

2. Infrastruktura rekreacyjno-sportowa:

- Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przy kąpielisku Łopuszka Mała,
- Modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych na obszarze gminy Kańczuga,
- Budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy Kańczuga (m.in. place zabaw, siłownie napowietrzne, boiska wielofunkcyjne, ławki, punkty widokowe, wyznaczenie miejsc na terenie gminy na latanie dronami itp.).

3. Infrastruktura techniczna:

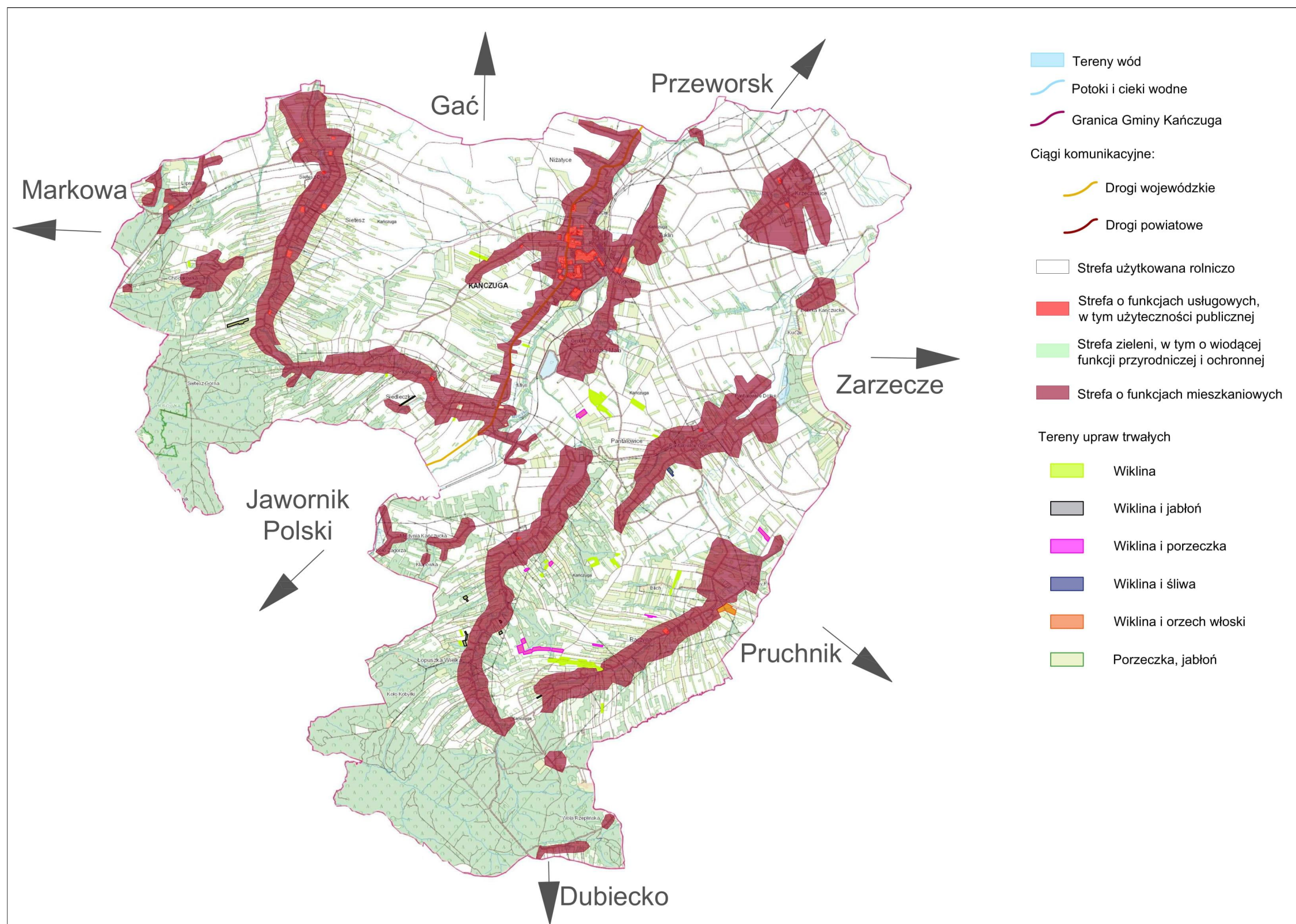
- Inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną:
 - budowa kanalizacji i sieci wodociągowej oraz modernizacja sieci istniejących,
 - budowa, modernizacja oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków położonych na terenie gminy Kańczuga,
 - modernizacja stacji uzdatniania wody położonych na terenie gminy Kańczuga,
- Rewitalizacja centrum Kańczugi oraz innych miejscowości gminy,
- Montaż odnawialnych źródeł energii oraz wymiana nieefektywnych źródeł ogrzewania na terenie gminy Kańczuga,
- Termomodernizacja oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Kańczuga.

4. Infrastruktura społeczna:

- Utworzenie stacji ładowania samochodów elektrycznych, a także rowerów oraz hulajnóg na terenie gminy Kańczuga,
- Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności w budynkach użyteczności publicznej,
- Budowa budynku socjalnego,
- Budowa basenu,
- Budowa szkoły muzycznej

Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – uwarunkowania przestrzenne

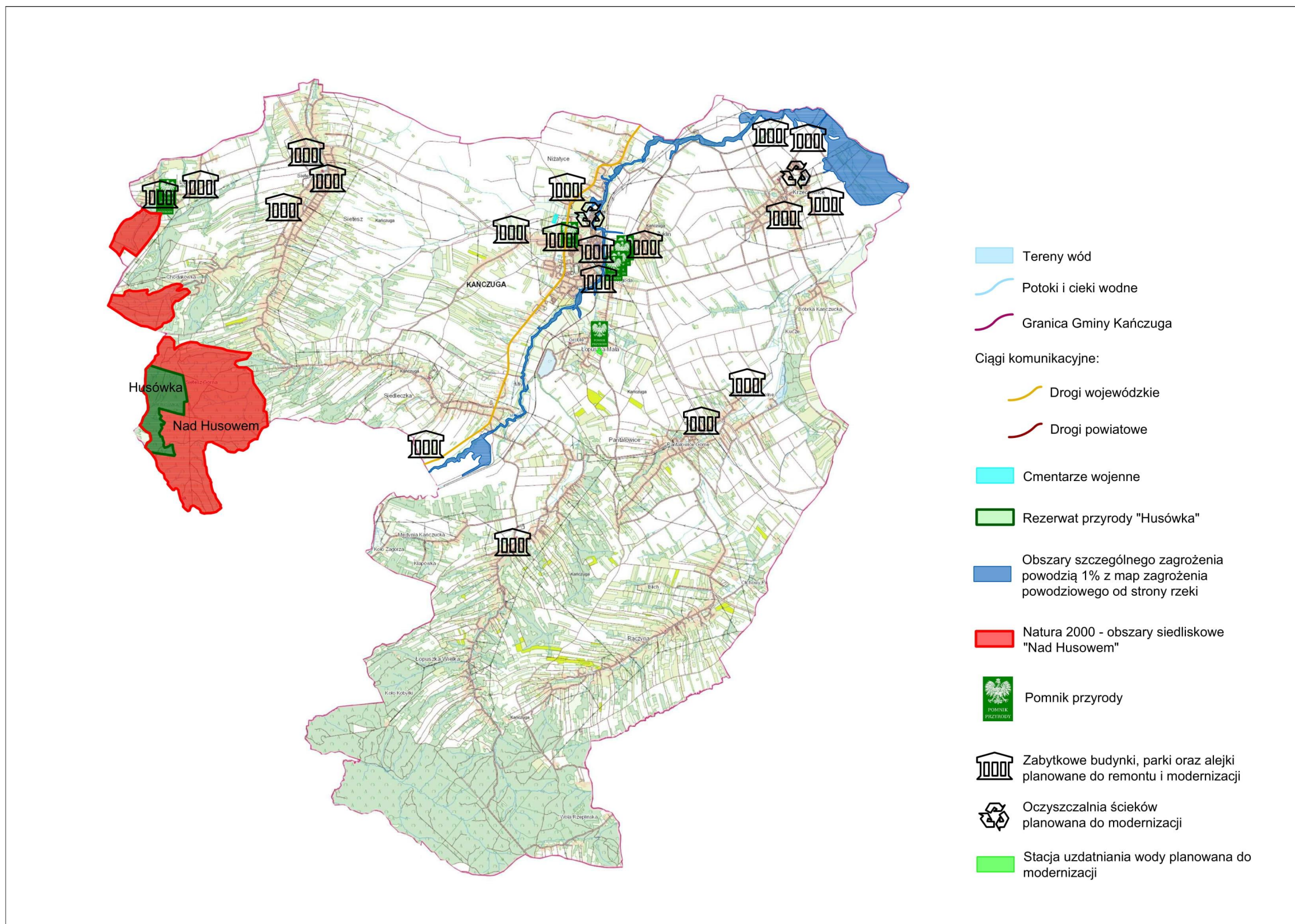

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

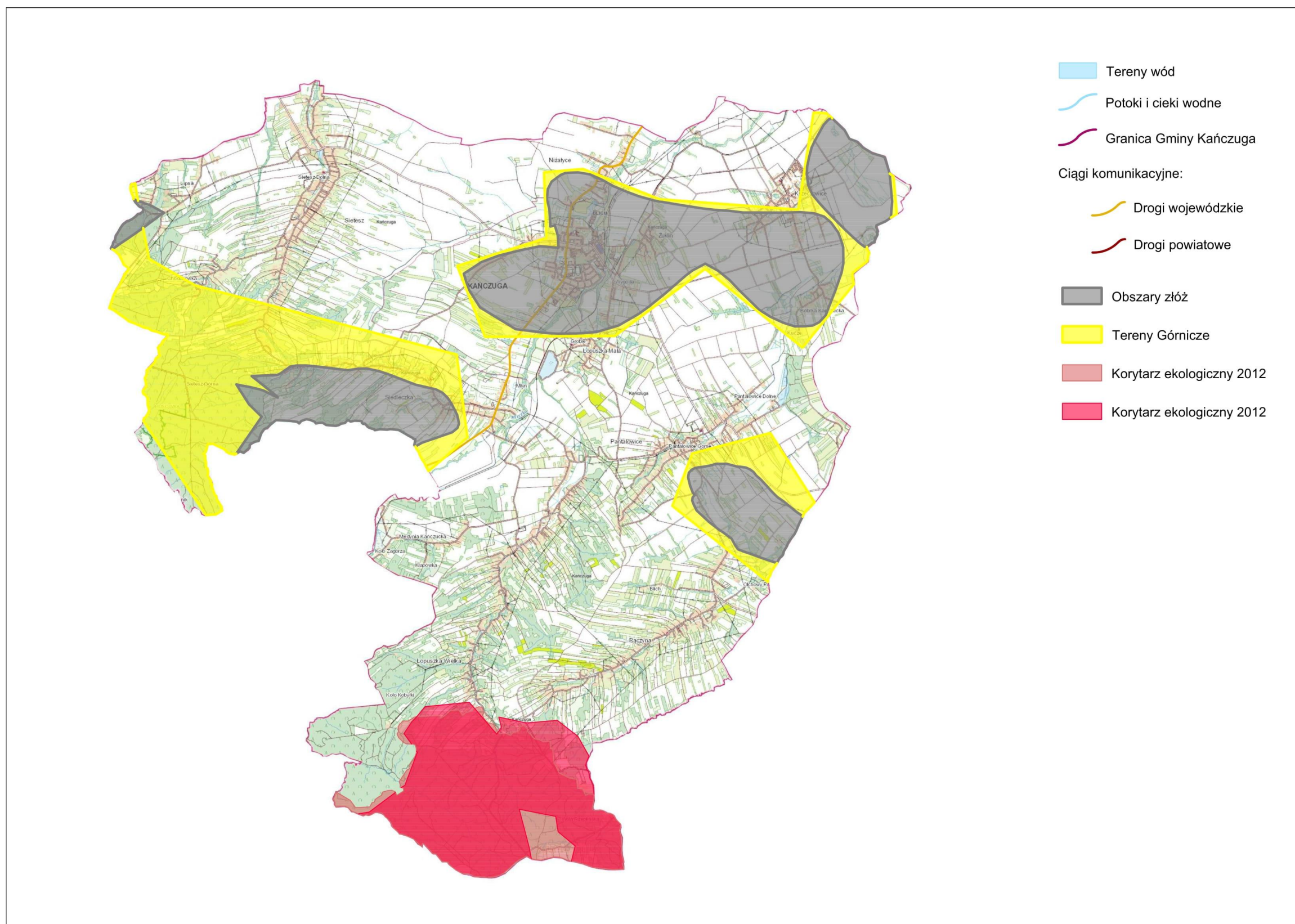
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – ochrona środowiska i planowane działania modernizacyjne

Źródło: Opracowanie własne

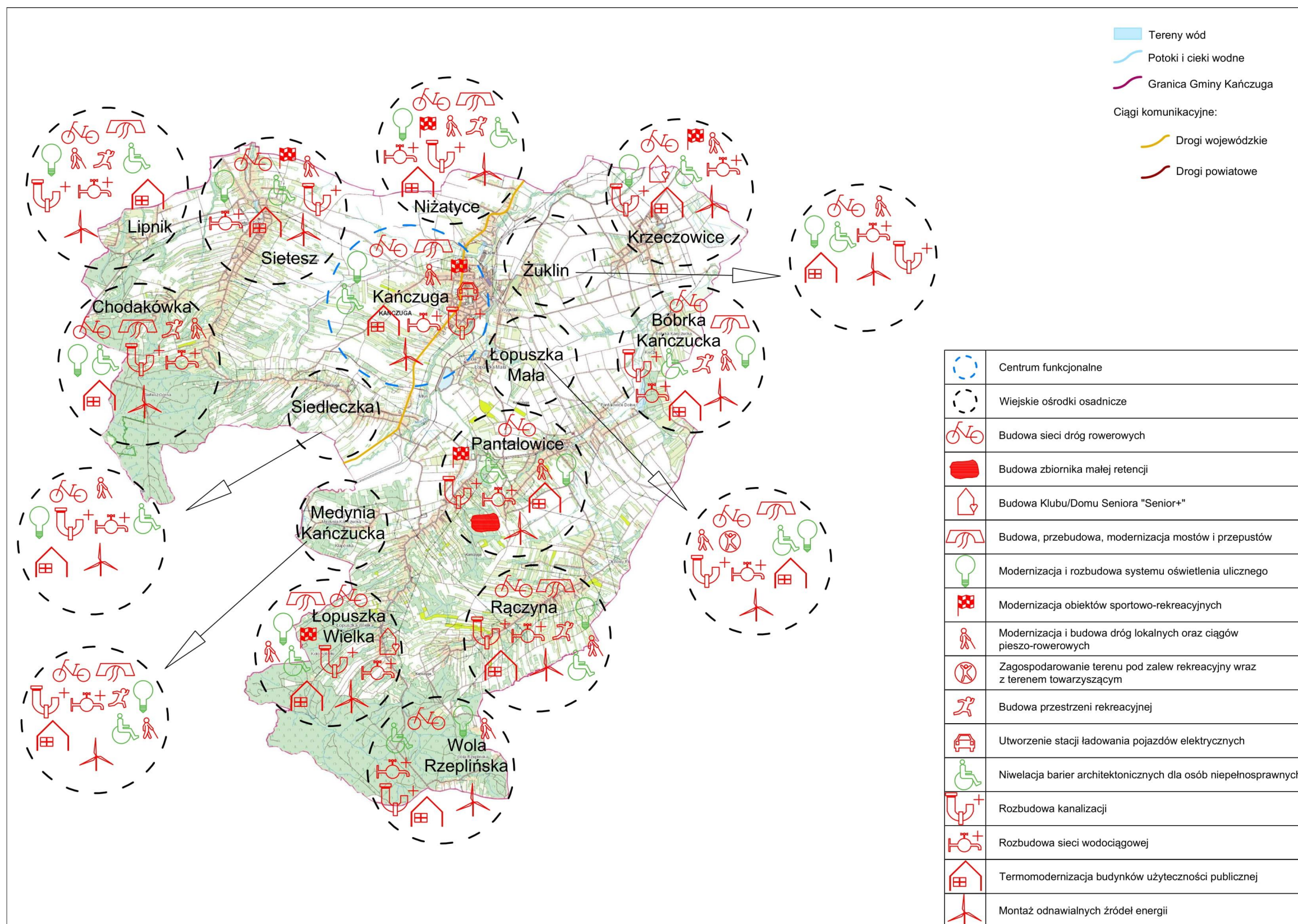
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – zasoby naturalne

Źródło: Opracowanie własne

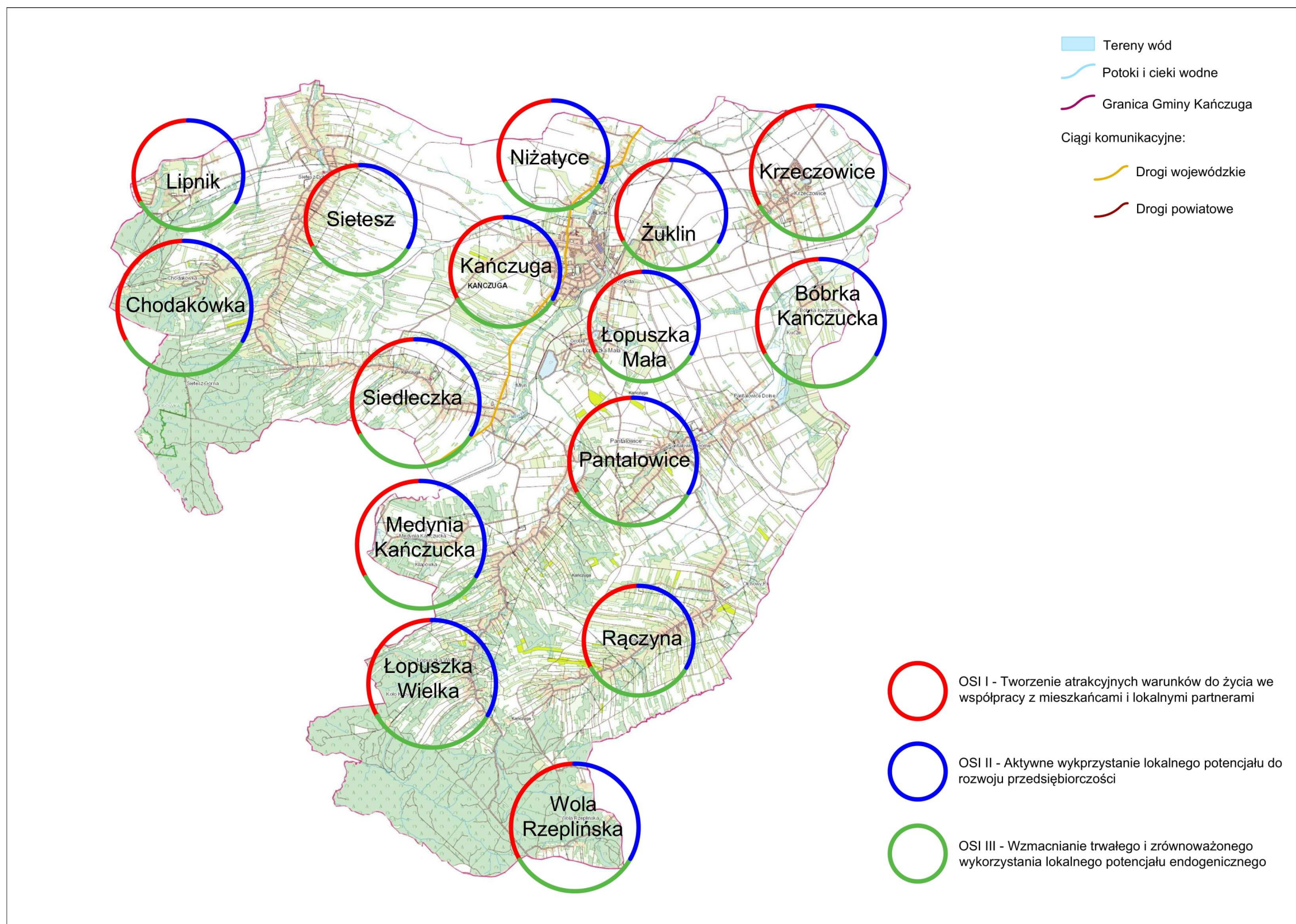
Mapa 10 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – inwestycje planowane do realizacji

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – obszary strategicznej interwencji

Źródło: Opracowanie własne

9.3 Wizja rozwoju

Wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia tych celów są wynikiem prac diagnostycznych, w tym badań ankietowych, jak również przeprowadzenia analizy SWOT.

Na wizję gminy składa się ogólny opis oczekiwanego w przyszłości stanu rozwoju danego terytorium. Opis ten ma powodować, że ludzie będą utożsamiać się z przyszłym obrazem gminy, aby wspólnie dążyć do jego osiągnięcia. Znaczenie zaangażowania mieszkańców miasta i gminy zostało podkreślone w wizji rozwoju. Mieszkańcy mają stać się partnerami w działaniach rozwojowych oraz wpływać na kreowanie rozwoju lokalnego. Ważnym elementem sukcesu gminy w jej dążeniu do osiągnięcia stanu rozwoju opisanego w wizji będzie poprawa sprawności, skuteczności i efektywności instytucjonalnych opierająca się na kształceniu zasobów ludzkich i współpracy między instytucjami.

WIZJA GMINY

Gmina Kańczuga obszarem wykorzystującym walory przyrodniczo – krajobrazowe i dziedzictwa kulturowego, aktywnie wspierającym przedsiębiorczość i tworzącym przyjazne warunki do życia, przy zaangażowaniu mieszkańców i partnerów lokalnych w kreowanie i wzmocnienie jego potencjału.

! wzmocnienie jego potencjału

zgodnie z potrzebami i interesami mieszkańców i partnerów lokalnych w kreowaniu

Istotą rozwoju gminy Kańczuga będzie wzmocnienie trwałego i zrównoważonego wykorzystania potencjałów endogenicznych, w szczególności w zakresie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego muszą być elementami uwzględnianymi w projektowaniu wszystkich działań rozwojowych w gminie. Takie podejście pozwoli zapewnić dostęp do lokalnego bogactwa przyszłym pokoleniom oraz adaptację do zmian klimatu, np. gwałtowne zjawiska atmosferyczne, susze, podtopienia, aby nie stanowiły znaczącej bariery rozwojowej.

Nie mniej ważnym przedsięwzięciem będzie aktywne wspieranie mikro i małych przedsiębiorstw działających w oparciu o lokalne potencjały w celu zwiększenia konkurencyjności ich produktów i usług. Gmina Kańczuga również powinna dążyć do utworzenia i wykorzystania potencjału terenów inwestycyjnych położonych na terenie gminy.

Gmina jako wspólnota lokalna powinna tworzyć przyjazne warunki życia, aby zarówno zatrzymać ujemne saldo migracji, jak i wzmocnić atrakcyjność jej terenów ze względu na możliwości osiedlania się przez nowych mieszkańców. Warunki życia nie tylko są zależne od działań podejmowanych przez władze gminy Kańczuga. Istotnym też jest zaangażowanie mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

pozarządowych i wielu innych interesariuszy, co pozwoli zagwarantować, że zmiany tych warunków będą trwałe i społecznie akceptowane. Kierunkiem tych działań powinno być wsparcie edukacji dzieci i młodzieży, idei kształtowania wśród dorosłych postaw partycypacji społecznej w sprawach dotyczących rozwoju gminy, budowanie więzi społecznych, a także wspieranie systemu opieki społecznej i zdrowotnej.

Osiągnięcie wizji wiąże się z aktywnością wszystkich grup lokalnych interesariuszy, w szczególności władz samorządowych i mieszkańców. Aktywność ta będzie opierała się na misji wiążącej się z system wartości przyjętym w regionie Podkarpacia do 2030 r. W ramach tego systemu założono wzajemną otwartość na współmieszkańców regionu, jak i otwartość odnoszącą się do procesów globalizacji (wymiany wiedzy, doświadczeń, kapitału, technologii) - „OTWARCI NA SIEBIE - OTWARCI NA ŚWIAT”. Otwartość ta jest postrzegana przede wszystkim jako wyrównywanie szans rozwojowych, wzrost aktywności mieszkańców, wieloaspektowa integracja (społeczna, gospodarcza i przestrzenna) i partycypacyjne zarządzanie.

9.4 Misja rozwoju

MISJA GMINY

Gmina Kańczuga obszarem otwartym na wspieranie lokalnych inicjatyw i integracji mieszkańców, przedsiębiorców i innych partnerów, przy zapewnieniu wykorzystania partycypacji społecznej, aktywności interesariuszy i szans rozwoju z zachowaniem trwałości walorów przyrodniczo – krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego

kańczuga obszar otwarty na wsparcie lokalnych inicjatyw i integracji mieszkańców, przedsiębiorców i innych partnerów, przy zapewnieniu wykorzystania partycypacji społecznej, aktywności interesariuszy i szans rozwoju z zachowaniem trwałości walorów przyrodniczo – krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego

Działania podejmowane przez lokalnych interesariuszy będą ukierunkowane zgodnie z sformułowaną misją, której podstawą jest realizacja idei rozwoju gminy Kańczuga na podstawie dwóch przewodnich haseł: „KAŃCZUGA DAJE SIĘ POZNAĆ” i „EUROPEJSKA KAŃCZUGA”. Hasła te stanowią właściwe, choć niełatwe, kierunki rozwoju gminy Kańczuga, która powinna dążyć w działaniach, po pierwsze do poznania się szerokiej grupie nowych odbiorców w regionie, kraju i Europie ze względu własną przewagę konkurencyjną wiążącą się z lokalnymi walorami endogenicznymi. Po drugie, aktywnie zmierzać do podnoszenia standardu życia mieszkańców odpowiadającego europejskim standardom obszarów o wiejskim charakterze z wewnętrznym potencjałem turystycznym. Kańczuga dając się poznać jako europejska zagroda pozwoli otworzyć szanse rozwoju dla gminy postrzeganej za atrakcyjne i spokojne miejsce do zamieszkania dla rodzin, a zarazem miejsce gwarantujące dostęp do rynku pracy w przestrzeni zurbanizowanej Europy.

9.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Miasto Kańczuga, jest główną jednostką osadniczą, a zarazem centrum administracyjno-usługowym. Zakłada się dalszą aktywizację inwestycyjną tego obszaru, związaną z rozwojem zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. W centrum miasta, w historycznej przestrzeni publicznej, kontynuowane i wzmacniane będą istniejące funkcje usługowe o znaczeniu gminnym.

Istotną rolę w systemie osadniczym gminy w kolejnych latach pełnić będą ośrodki podstawowe, które wyróżniają się potencjałem demograficznym, wyposażeniem w obiekty usługowe z zakresu obsługi dla ludności, dają perspektywę rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Pozostałe jednostki osadnicze nadal pełnić będą funkcje mieszkaniowe, usługowe i gospodarcze, proporcjonalnie do swojej skali i zasięgu oddziaływania.

Podstawą rozwoju przestrzennego gminy będzie istniejący układ komunikacyjny, wiążący wszystkie jednostki osadnicze, którego podstawę tworzą drogi powiatowe oraz gminne. Przez obszar gminy Kańczuga przebiegają również 2 drogi wojewódzkie, których łączna długość na terenie gminy Kańczuga wynosi 19,672 km, z czego przez miasto Kańczuga – 5,314 km.

Polityka przestrzenna gminy skupia się na kilku zasadniczych aspektach związanych z rozwojem turystyki, eliminacją potencjalnych konfliktów przestrzennych, kontrolą rozwoju zabudowy oraz zapewnieniem ładu przestrzennego. Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 i brzmią następująco:

- **Priorytetyzacja działań w zakresie opracowania kompleksowych dokumentów** planistycznych w postaci studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym w zakresie zapewnienia spójności z dokumentami na szczeblu regionalnym.
- **Kontrolowany proces rozwoju zabudowy** – opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego począwszy od obszarów cechujących się najintensywniejszymi zmianami użytkowania.
- **Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią** – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową poprzez zapobieganie antropopresji na terenach cennych przyrodniczo.
- **Wielowymiarowy rozwój społeczno-gospodarczy** – oparty na procesach rozwojowych funkcji obszarów o wysokim potencjale.
- **Sprawne planowanie w przestrzeni związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnych** – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
- **Kierowanie się zasadami ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni** w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym –

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

w szczególności na obszarach o wysokim potencjale rozwoju turystyki, w tym na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych.

- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym:** na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym:** uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.
- **Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią** – prowadzenie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.
- **Uspójnienie zasad dotyczących walorów estetycznych nowych inwestycji,** w tym mieszkaniowych i związana z tym konieczność opracowania planów miejscowych dla obszarów przeznaczanych pod zabudowę.
- **Ukierunkowanie celów polityki przestrzennej na rozwój obszarów atrakcyjnych turystycznie.**
- **Ochrona obszarów o stosunkowo mało zmienionych walorach przyrodniczych i krajobrazowych,** oraz uwzględnianie pozostałych działań ochronnych w zakresie ochrony krajobrazu, sformułowanych w obowiązujących planach ochrony parków krajobrazowych.
- **Obejmowanie ochroną w formie parku kulturowego obszarów o wysokich walorach historycznych, artystycznych i krajobrazowych.**
- **Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi i rowerowymi** w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód).
- **Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym informacji o obszarach perspektywicznych,** na których stwierdzono przesłanki występowania złóż oraz obszarów prognostycznych – rozpoznanych wstępnie i wskazanych (PZPW Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030).
- **Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych,** w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości.
- **Uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednoczenia parametrów użytkowych dróg.**
- **Wykorzystanie korzyści dostępności transportowej** – racjonalne gospodarowanie przestrzenią w celu zapewnienia odpowiedniej przepustowości dróg i wyznaczenia przestrzeni dla działalności gospodarczej.
- **Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych** oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi.

9.6 Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań

Gmina Kańczuga położona jest w obrębie wydzielonych obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach krajowych i wojewódzkich. W celu ich identyfikacji przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- **Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),**
- **Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030,**
- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030**

Przez obszary specjalne rozumie się:

- **OF (obszary funkcjonalne)** – obszary, na których występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego); szczególnym typem obszaru funkcjonalnego jest miejski obszar funkcjonalny
- **OSI (obszary strategicznej interwencji)** – określone w strategii rozwoju obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne.

1. OSI Krajowe - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030):

- **Wschodnia Polska,**

Wschodnia część kraju w największym stopniu skupia obszary zagrożone marginalizacją, a jej województwa - lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie - znajdują się w grupie regionów o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności w porównaniu do średniej w Unii Europejskiej. **W zasięgu OSI Wschodnia Polska znajduje się gmina Kańczuga.**

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Mapa 6 Wschodnia Polska

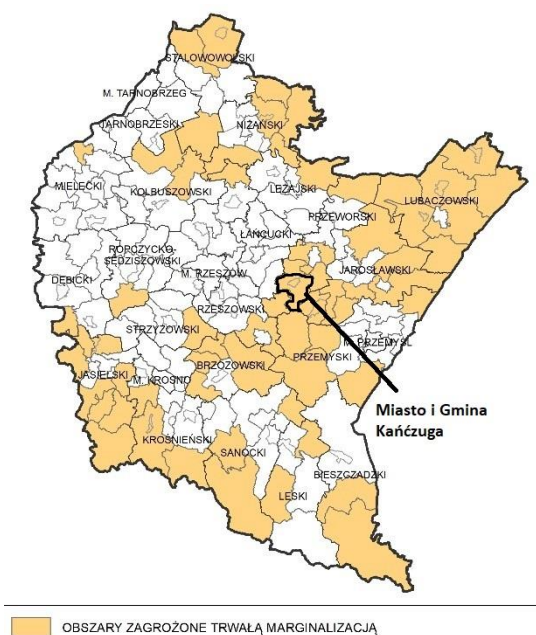

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

Zgodnie z załącznikiem 1. Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027 do KSRR 2030 Miasto i Gmina Kańczuga znalazła się na 452 pozycji ww. listy. W związku z tym jest ona usytuowana w obszarze OSI: obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Mapa 7 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

2. OSI Regionalne - Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030:

Miasto i Gmina Kańczuga wpisuje się w następujące priorytety:

- **7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego,**
- **7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju**
- **7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku,**

oraz w szczególności:

7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego:

7.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych

Zakładane działania:

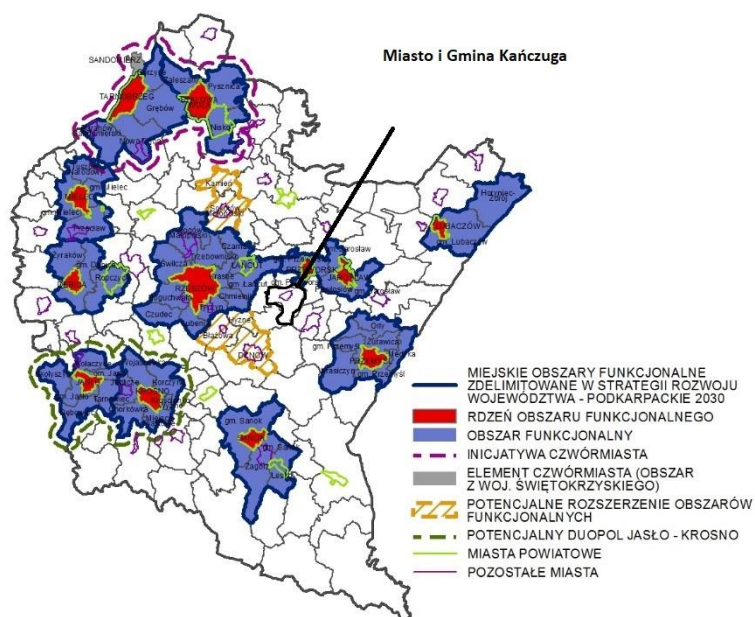
- poprawa i rozwój warunków prowadzących do dynamizacji przedsiębiorczości w oparciu o potencjalne specjalizacje gospodarcze ośrodka miejskiego;
- wzmacnianie powiązań funkcjonalnych w celu przywrócenia roli ośrodka w układzie osadniczym;
- zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez rozwój kompetencji zawodowych;
- modernizacja przestrzeni miejskiej umożliwiającej wykorzystanie potencjałów i zasobów miast, w tym turystycznych i wypoczynkowo-rekreacyjnych;
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost dostępu do usług publicznych;
- rozwój kapitału społecznego i wzmocnienie tożsamości regionalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w procesy rozwojowe;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- poprawa jakości zarządzania poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi;
- podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska;
- poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz związanego z nim zjawiska smogu;
- kreowanie instrumentów przyciągających do osiedlania się w miastach, w szczególności osób młodych i wykształconych;
- wykorzystanie możliwości programowych i finansowych UE w obszarze polityki miejskiej;
- dostosowanie sieci usług i zagospodarowania przestrzennego do zmian demograficznych;
- niwelowanie barier transportowych poprzez rozwój systemów transportu zbiorowego pomiędzy ośrodkami miejskimi a sąsiednimi obszarami wiejskimi oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi;
- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się.

Mapa 8 Miejskie obszary funkcjonalne

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju:

7.3.1. Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją województwie

Zakładane działania:

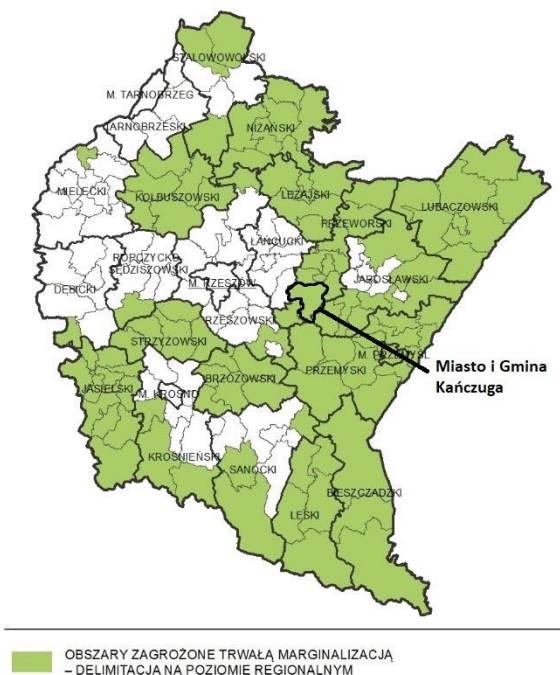
- rozwój sektora inwestycji prywatnych w oparciu o lokalne zasoby;
- aktywizacja lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów publicznych, prywatnych, organizacji pozarządowych i mieszkańców;
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zapewnienie przygotowanych terenów inwestycyjnych;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- pobudzanie procesów rozwojowych poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej na zewnątrz, w tym rozwój infrastruktury drogowej łączącej się z węzłami sieci dróg szybkiego ruchu oraz infrastruktury kolejowej;
- włączenie komunikacyjne obszarów o utrudnionej dostępności;
- dostosowanie infrastruktury technicznej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej) i społecznej, warunkującej rozwój gospodarczy i wyższą jakość życia mieszkańców;
- wzmocnienie roli instytucji publicznych, jako inicjatora nawiązywania partnerstw, współpracy z innymi instytucjami publicznymi, społeczeństwem i innymi interesariuszami na rzecz rozwoju regionu;
- ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych poprzez wielopłaszczyznowe wykorzystanie potencjału współpracy transgranicznej;
- intensyfikacja działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Mapa 9 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – poziom regionalny

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku:

7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej Zakładane działania:

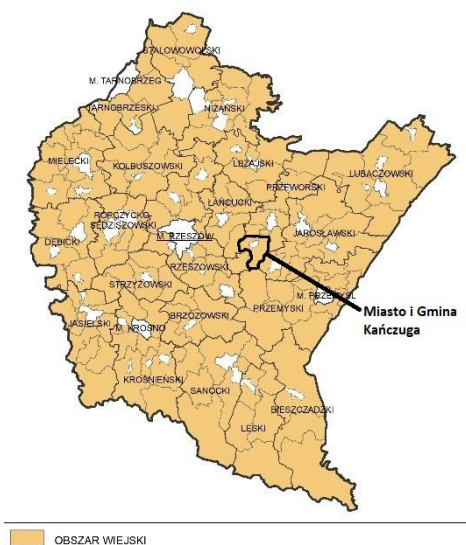
- poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu;
- zwiększenie dostępności cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- modernizacja i rozbudowa energetycznych linii przesyłowych, jako podniesienie komfortu życia i bezpieczeństwa;
- rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej
- poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami;
- tworzenie korzystnych warunków w tym kompleksowej infrastruktury technicznej dla rozwoju przedsiębiorczości.

Mapa 10 Obszary wiejskie województwa podkarpackiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Zakładane działania:

- promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych) w celu powstawania alternatywnych źródeł dochodów;
- aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości, jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej;
- kreowanie postaw przedsiębiorczych i lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej;
- wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnej oraz centrów produkcyjno-usługowych,
- ukierunkowanie na dywersyfikację specjalizacji w celu podniesienia towarowości gospodarstw rolniczych;
- rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby i specjalizacje.

7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym

Zakładane działania:

- wsparcie mieszkańców w realizacji działań wynikających z lokalnych dokumentów strategicznych mających na celu wzmocnienie tożsamości regionalnej;
- podejmowanie współpracy na rzecz integracji społeczności lokalnej w planowaniu wspólnych działań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych;
- poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, przyczyniającej się do wykreowania produktów charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości w oparciu o istniejące zasoby;
- promocja regionalnych specjalizacji w rolnictwie, jego otoczeniu i rybactwie (winiarstwo, pszczelarstwo itp. oraz usługi socjalne i rzemiosło, handel, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło itp.);
- upowszechnianie dobrych praktyk przez społeczność lokalną na płaszczyźnie międzyregionalnej i międzynarodowej;
- wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi.

7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej

Zakładane działania:

- dostosowanie przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców;
- efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów;
- wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego w projektowaniu przestrzeni wiejskiej;
- poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- budowa oraz modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój funkcji kulturowo-społecznych na terenach wiejskich;
- racjonalne wykorzystanie przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego.

3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030:

- **Wiejski obszar funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych**

Wiodące kierunki zagospodarowania:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- 1) rozwój gospodarki rolnej, leśnej oraz działalności pozarolniczej;
- 2) rozwój kapitału ludzkiego oraz wzrost poziomu życia mieszkańców;
- 3) poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym;
- 4) wzmocnienie powiązań obszarów wiejskich z ośrodkami miejskimi – włączenie terenów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe;
- 5) ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- 6) racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego;
- 7) rozwój infrastruktury technicznej i transportowej.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- 1) zagospodarowanie terenów wiejskich umożliwiające wzrost towarowości w rolnictwie;
- 2) rozwój powiązań komunikacyjnych drogowych i kolejowych, poprawiający wewnętrzną i zewnętrzną dostępność obszaru;
- 3) zapobieganie procesom suburbanizacji i rozpraszania zabudowy powodującym degradację otwartych terenów wiejskich przydatnych dla rolnictwa przez intensyfikację użytkowania terenów zainwestowanych;
- 4) rozwój rolnictwa dostosowanego do lokalnych warunków, poprawa struktury agrarnej gospodarstw;
- 5) rozwój i modernizacja bazy usług publicznych,
- 6) poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową.

• **Obszar funkcjonalny gospodarki rolno-spożywczej:**

Wiodące kierunki zagospodarowania:

- 1) utrzymanie i wzmocnienie zrównoważonej gospodarki rolnej, opartej na zdywersyfikowanym wykorzystaniu ziemi;
- 2) zachowanie funkcji przemysłowych ośrodków miejskich oraz rozwój „zielonego przemysłu” tj. przemysłu opartego o produkty i surowce regionalne, funkcjonującego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- 3) rozwój stref aktywności gospodarczej oraz instytucji otoczenia biznesu;
- 4) rozwój bazy przetwórstwa rolno-spożywczego oraz usług związanych z obsługą rolnictwa;
- 5) utrzymanie i rozbudowa infrastruktury transportowej oraz technicznej, w tym energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii;
- 6) rozwój turystyki, w tym agroturystyki, w oparciu o bogate zasoby dziedzictwa kulturowego.

• **Zasady i warunki zagospodarowania:**

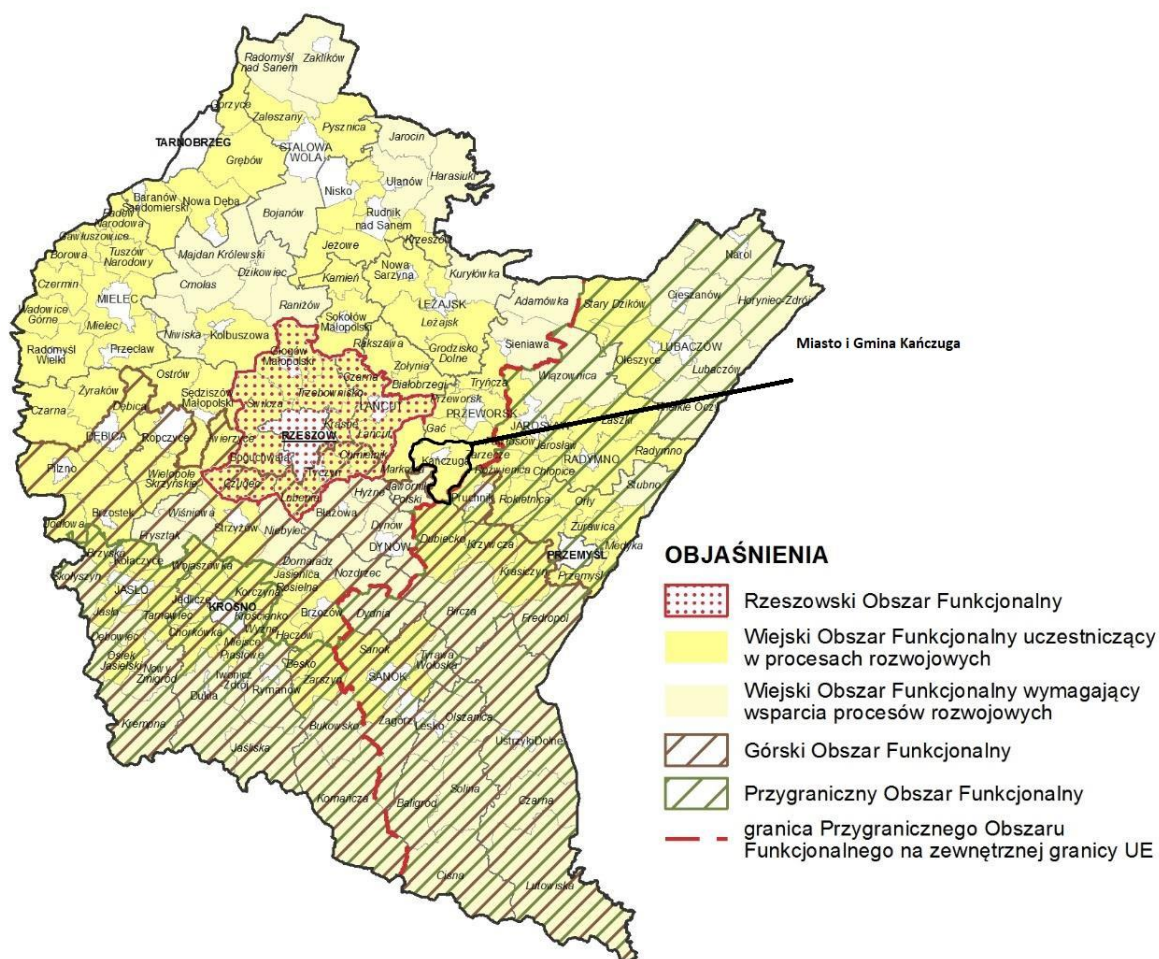
- 1) utrzymanie dotychczasowego użytkowania terenów rolniczych, przy jednoczesnym tworzeniu warunków do rozwoju rolnictwa towarowego;
- 2) zachowanie walorów krajobrazu kulturowego, w tym tradycyjnego krajobrazu rolniczego;
- 3) rozwój rolnictwa ekologicznego, w szczególności na terenach o dobrym stanie środowiska;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

- 4) uwzględnienie ochrony terenów o wysokim wskaźniku waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej przy lokalizacji inwestycji;
- 5) zapobieganie procesom suburbanizacji i rozpraszania zabudowy, powodującym degradację otwartych terenów wiejskich przydatnych dla rolnictwa, przez intensyfikację użytkowania terenów zainwestowanych;
- 6) utrzymanie istniejących urządzeń melioracyjnych oraz budowa zbiorników małej retencji dla celów gospodarczych;
- 7) przy zagospodarowaniu terenów uwzględnienie ograniczeń związanych z położeniem na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi;
- 8) zachowanie i ochrona walorów dziedzictwa kulturowego, w tym rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych świadczących o unikatowej historii i kulturze obszaru;
- 9) rozwój infrastruktury turystycznej.

Mapa 11 Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym – Wiejski Obszar Funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych,

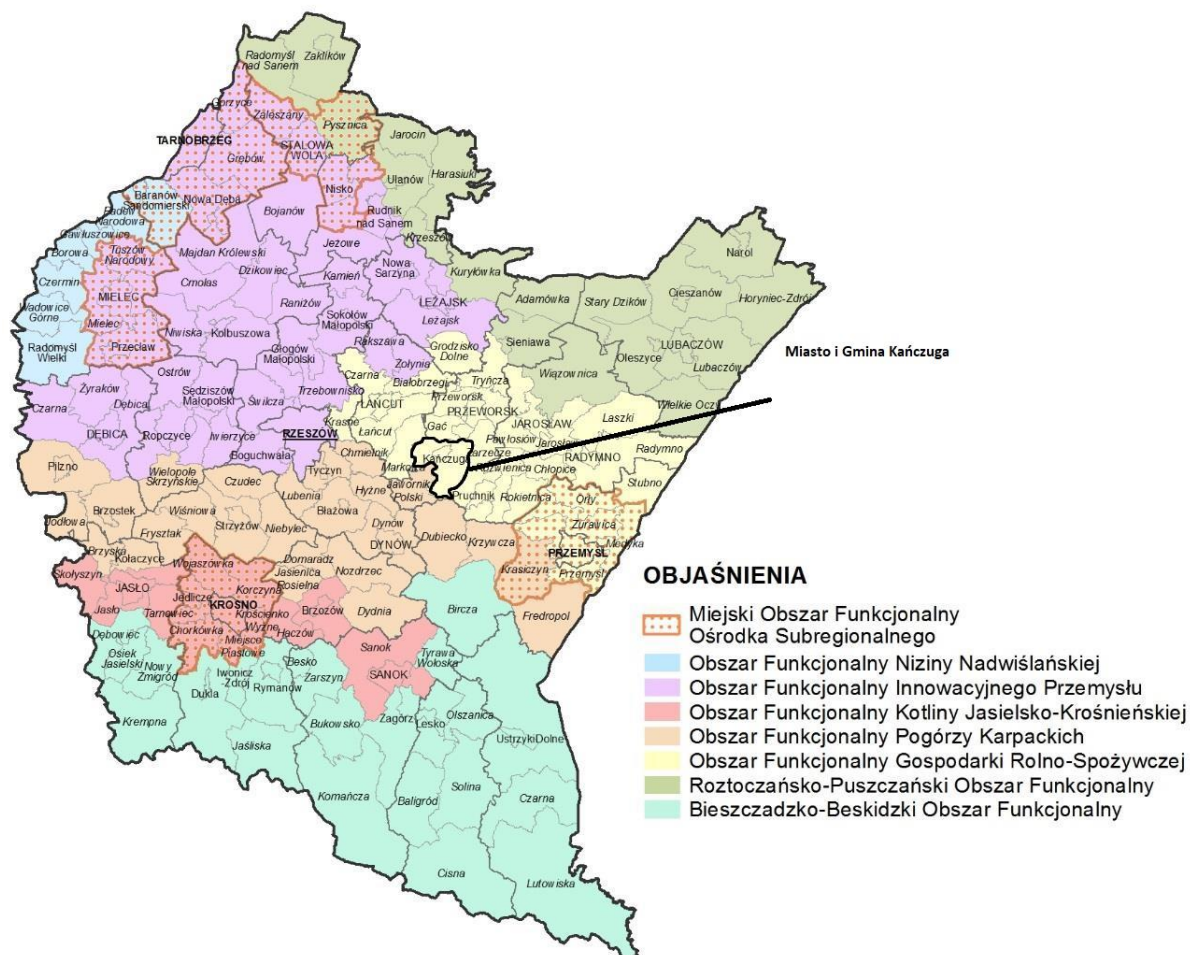

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Mapa 12 Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym - OBSZAR FUNKCJONALNY GOSPODARKI ROLNO-SPOŻYWCZEJ:

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030

3. OSI – Lokalne - Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

W ramach Strategii Rozwoju wyodrębniono trzy cele strategiczne, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- **CEL STRATEGICZNY I: Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia we współpracy z mieszkańcami i lokalnymi partnerami,**
- **CEL STRATEGICZNY II: Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości**
- **CEL STRATEGICZNY III: Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego**

Powyższe cele powiązane są z zidentyfikowanymi lokalnymi obszarami strategicznej interwencji, co zostało przedstawione w załączniku graficznym, stanowiącym mapę nr 11 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – obszary strategicznej interwencji, w rozdziale 9.2 Model strukturalny funkcjonalno – przestrzennej Miasta i Gminy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 40 Zgodność celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021 – 2030 ze Strategią rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021 – 2030
1.Zwiększanie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym 2.Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	OBSZAR TEMATYCZNY 1. GOSPODARKA I NAUKA	Cel strategiczny II Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości Cel strategiczny III Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego
2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach	Cel szczegółowy priorytetu 1.3. Zapewnienie dobrych warunków i systemu wsparcia podmiotów gospodarczych i rolnictwa w dostosowaniu do wymagań i potrzeb współczesnej otwartej gospodarki	Cel operacyjny 2.1 Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej - współpraca w zakresie kreowania i promocji lokalnych produktów Cel operacyjny 2.2 Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki
1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel szczegółowy priorytetu 1.4. Dostosowanie procesów gospodarczych do warunków wynikających ze współczesnych standardów środowiskowych	Cel operacyjny 3.2. Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego
1.Zwiększanie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	OBSZAR TEMATYCZNY 2. KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	Cel strategiczny I

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

<p>2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p>		<p>Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia we współpracy z mieszkańcami i lokalnymi partnerami</p> <p>Cel strategiczny II</p> <p>Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Cel strategiczny III</p> <p>Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego</p>
<p>2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p>	<p>Cel szczegółowy priorytetu 2.1. Podniesienie jakości edukacji i jej dostosowanie do wyzwań społeczeństwa przyszłości</p>	<p>Cel operacyjny 1.2 Tworzenie warunków rozwoju oraz aktywnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa</p>
<p>1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją</p> <p>2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p>	<p>Cel szczegółowy priorytetu 2.3 Rozwój form i instytucji kultury z uwzględnieniem dziedzictwa oraz wymagań nowoczesności</p>	<p>Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią</p> <p>Cel operacyjny 2.2 Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>Cel operacyjny 3.2 Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Cel szczegółowy priorytetu 2.4 Wsparcie rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej oraz tworzenia dobrej jakości miejsc pracy	Cel operacyjny 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie zagrożonych Cel operacyjny 1.2 Tworzenie warunków rozwoju oraz aktywnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa Cel operacyjny 2.1 Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej - współpraca w zakresie kreowania i promocji lokalnych produktów
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel szczegółowy priorytetu 2.5 Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne	Cel operacyjny 1.3 Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel szczegółowy priorytetu 2.6 Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie	Cel operacyjny 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie zagrożonych Cel operacyjny 1.2 Tworzenie warunków rozwoju oraz aktywnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa Cel operacyjny 1.3 Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

<p>1.Zwiększanie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p> <p>2.Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p>	<p>OBSZAR TEMATYCZNY 3. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA</p>	<p>Cel strategiczny II</p> <p>Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Cel strategiczny III</p> <p>Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego</p>
<p>1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją</p> <p>1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p>	<p>Cel szczegółowy priorytetu 3.1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu oraz optymalizacji wykorzystania energii i zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym województwa</p>	<p>Cel operacyjny 3.1 Przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru gminy w regionie i wykluczeniu komunikacyjnemu</p> <p>Cel operacyjny 3.2 Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego</p>
<p>1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p>	<p>Cel szczegółowy priorytetu 3.3 Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej zapewniającej spójność przestrzenną regionu oraz integrację obszarów funkcjonalnych</p>	<p>Cel operacyjny 2.2 Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>Cel operacyjny 2.3 Aktywizacja potencjału gospodarczego terenów w granicach gminy</p> <p>Cel operacyjny 3.1 Przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru gminy w regionie i wykluczeniu komunikacyjnemu</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnymi i lokalnym	Cel szczegółowy priorytetu 3.5 Tworzenie miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej i rozwój usług turystycznych	Cel operacyjny 2.2 Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych lokalnego krajobrazu do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki Cel operacyjny 2.3 Aktywizacja potencjału gospodarczego terenów w granicach gminy Cel operacyjny 3.1 Przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru gminy w regionie i wykluczeniu komunikacyjnemu
1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Cel szczegółowy priorytetu 3.6 Zwiększenie odporności wszystkich struktur regionalnych na zagrożenia wynikające ze zmian klimatycznych	Cel operacyjny 3.3 Wzmocnienie bezpieczeństwa przed zmianami klimatu
1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Cel szczegółowy priorytetu 3.7 Ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania rozwoju cywilizacyjnego na stan środowiska	Cel operacyjny 3.2 Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego Cel operacyjny 3.3 Wzmocnienie bezpieczeństwa przed zmianami klimatu
1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Cel szczegółowy priorytetu 3.8 Ochrona środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej w regionie	Cel operacyjny 3.2 Zapewnienie przyszłym pokoleniom dostępu do walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego
1. Zwiększanie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	OBSZAR TEMATYCZNY 4. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG	Cel strategiczny I

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

		<p>Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia we współpracy z mieszkańcami i lokalnymi partnerami</p> <p>Cel strategiczny II</p> <p>Aktywne wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Cel strategiczny III</p> <p>Wzmacnianie trwałego i zrównoważonego wykorzystania lokalnego potencjału endogenicznego</p>
<p>1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych</p> <p>1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p>	<p>Cel szczegółowy priorytetu 4.2 Poprawa zarządzania przestrzenią oraz przeciwdziałanie występowaniu wykluczenia osób i obszarów ze względu na ograniczenia ekonomiczne czy infrastrukturalne</p>	<p>Cel operacyjny 1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie zagrożonych</p> <p>Cel operacyjny 1.3 Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców i lokalnych partnerów we współzrządzeniu lokalną przestrzenią</p> <p>Cel operacyjny 2.1 Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej - współpraca w zakresie kreowania i promocji lokalnych produktów</p> <p>Cel operacyjny 2.3 Aktywizacja potencjału gospodarczego terenów w granicach gminy</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Cel szczegółowy priorytetu 4.3 Rozwijanie infrastruktury i integrowanie systemów zapewniających wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	Cel operacyjny 3.3 Wzmocnienie bezpieczeństwa przed zmianami klimatu
---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

A photograph of a stone monument topped with a black eagle sculpture. The monument is made of dark, stacked stones and is surrounded by various flowers, including white and red ones. A tall evergreen tree is visible in the background against a clear blue sky. The text is overlaid on the lower part of the image.

10. System realizacji strategii,
w tym wytyczne do sporządzania
dokumentów wykonawczych

10.1 Odpowiedzialność za realizację strategii

Przy opracowaniu strategii zastosowano podejście holistyczne, polegające m.in. na tym, że przy określaniu celów i kierunków działań wzięto pod uwagę nie tylko kompetencje i zadania statutowe gminy wiejskiej, ale również uwzględniono o wiele szerszy wymiar rozwoju gminy. Chodzi tu głównie o te obszary rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, na które władze nie mają bezpośredniego wpływu, a więc np. rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości czy bezpieczeństwo publiczne.

Tym samym, zgodnie z dokumentem „*Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny*” przyjęto założenie, że niniejszy dokument nie powinien ograniczać się w swych zapisach jedynie do zadań należących do wyłącznej kompetencji gminy, realizowanych bezpośrednio przez Urząd Miasta i Gminy w Kańczudzie i jednostki gminne. Strategia proponuje przede wszystkim zadania stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów działających na terenie jednostki samorządu terytorialnego lub pozostających z nią w relacji. W procesie zarządzania gminą i jej rozwojem, dokument pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządowych – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi. Powoduje to konieczność określenia głównych zadań oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jej realizację.

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „*trójkąta współpracy*”):

- **sektor publiczny** – władze samorządowe gminy, Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- **sektor biznesowy** – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- **sektor społeczny** – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Jeśli chodzi o kompetencje samorządu gminnego zaproponowane kierunki działań będą miały swoje odzwierciedlenie w projektach kluczowych – wynikających z planu działań operacyjnych. Są to projekty najważniejsze z punktu widzenia rozwoju gminy, których realizacja warunkuje osiągnięcie założonych celów strategii. Projekty te będą realizowane przez Urząd Miasta i Gminy w Kańczudzie bądź jednostki organizacyjne przy użyciu funduszy własnych lub z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych. Osiągnięcie założonych celów będzie w dużej mierze uzależnione od tego, czy inne podmioty (przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe) zechcą włączyć się w nurt działań zaproponowanych w niniejszej strategii. Zakłada się, że zaproponowane cele odpowiadają potrzebom i możliwościom rozwojowym gminy Kańczuga, a także że w procesie konsultacji społecznych osiągnięta została ich społeczna akceptacja. Dla przyśpieszenia tych działań i zachęcenia innych podmiotów do respektowania założeń strategii Urząd Miasta i Gminy w Kańczudzie będzie wspierał podmioty, których projekty będą wpisywać się w założenia i cele strategii. Ze względu na wielość podmiotów będących realizatorami strategii konieczne jest wprowadzenie mechanizmu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

koordynacyjnego. Zadanie to należy do Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze więc i będzie m.in. polegało na:

- informowaniu społeczności lokalnej o istnieniu Strategii, zapisanych w niej priorytetach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania,
- skorelowaniu procesów planowania przestrzennego z zapisami strategii,
- ścisłej współpracy z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowywanie i realizację zadań inwestycyjnych,
- wydawaniu jednostkom ubiegającym się o środki zewnętrzne opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami strategii, jeśli taka opinia będzie warunkiem sine qua non do udziału w konkursie,
- dokonywaniu koniecznych modyfikacji i zmian wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji wewnętrznej gminy.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Rada Miejska oraz Burmistrz Miasta i Gminy Kańczuga wraz z podległym mu Urzędem Miasta i Gminy.

Burmistrz	Rada Miejska	Referat Inwestycji i Rozwoju Gospodarczego	Komórki i jednostki organizacyjne	Partnerzy
<ul style="list-style-type: none">•stymulowanie i koordynacja działań•integrowanie zasobów•aktualizacja strategii•przedkładanie raportów o stanie realizacji strategii	<ul style="list-style-type: none">•podejmowanie strategicznych decyzji•zapewnienie środków finansowych w budżecie na realizację zadań•ocena stanu realizacji strategii	<ul style="list-style-type: none">•poszukiwanie źródeł finansowania projektów i zadań•przygotowywanie oraz realizacja projektów i zadań<ul style="list-style-type: none">•wsparcie merytoryczne Burmistrza•koordynacja projektów i zadań•harmonizacja i poszerzanie partnerstw•monitoring, ewaluacjai przygotowywanie zmian strategii<ul style="list-style-type: none">•promocja projektów i zadań	<ul style="list-style-type: none">•współdziałanie z Referatem Inwestycji i Rozwoju Gospodarczego przy przygotowywaniu oraz realizacji projektów i zadań•obsługa finansowa projektów i zadań•realizacja projektów i zadań	<ul style="list-style-type: none">•współpraca z Burmistrzem przy realizacji projektów i zadań

10.2 System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo, w razie potrzeby, rekomenduje się przyjęcie szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Programu Ochrony Środowiska i innych dokumentów sektorowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat przeworski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Jednocześnie wszystkie zadania zaplanowane do realizacji i wymagające wieloletnich inwestycji będą uwzględniane w Wieloletniej Prognozie Finansowej w trakcie jej uchwalania i aktualizacji. Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu pozyskania dodatkowego finansowania na zaplanowane działania samorząd będzie pozyskiwał środki z funduszy zewnętrznych – programów krajowych oraz unijnych. W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring działań będzie odbywać się również za pomocą wskaźników, które zostały określone dla danych celów strategicznych, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 41 Wskaźniki monitoringu dla poszczególnych celów strategicznych

CEL STRATEGICZNY I: TWORZENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA WE WSPÓŁPRACY Z MIESZKAŃCAMI I LOKALNYMI PARTNERAMI				
Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość końcowa
Liczba ludności korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej	UMiG Kańczuga/BDL	Szt.	821	821>
Saldo migracji ludności z terenu gminy	BDL	Os.	-4	-4<
Liczba żłobków na terenie gminy	UMiG Kańczuga/BDL	Ob.	1	1<
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności wieku produkcyjnym	BDL	%	9,5	9,5>
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	BDL	-	25	25<
CEL STRATEGICZNY II: AKTYWNE WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI				
Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość końcowa
Liczba podmiotów gospodarki narodowej działających	BDL	Szt.	13	13<

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

w sektorze rolno-spożywczym				
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy	BDL	Szt.	690	690<
Liczba spółdzielni	BDL	Szt.	3	3<
Liczba obiektów świadczących usługi hotelarskie	UMiG Kańczuga	Ob.	1	1<
liczba nowo powstałych i zmodernizowanych ścieżek pieszo-rowerowych	UMiG Kańczuga/BDL	Szt.	0	0<
CEL STRATEGICZNY III: WZMACNIANIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTANIA LOKALNEGO POTENCJAŁU ENDOGENICZNEGO				
Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość końcowa
Powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gminy	UMiG Kańczuga/BDL	%	4,24	4,24<
Długość zmodernizowanych dróg	UMiG Kańczuga	Km.	89,27	89,27<
Liczba osób korzystających z instalacji kanalizacyjnej w liczbie mieszkańców gminy Kańczuga	BDL	%	65,4	65,4<
Liczba osób korzystających z instalacji wodociągowej w liczbie mieszkańców miasta Kańczuga	BDL	%	99,1	99,1<

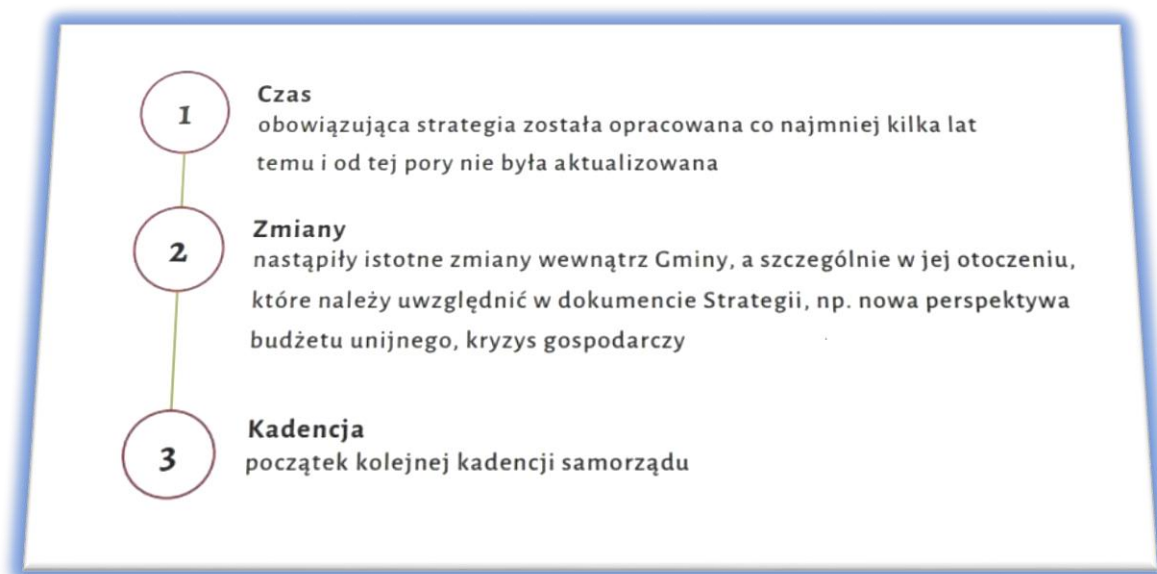

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Długość wybudowanej instalacji kanalizacyjnej	BDL	km	144	144<
Długość wybudowanej instalacji wodociągowej	BDL	km	156,5	156,5<
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	UMiG Kańczuga	%	35,0	35,0<

Źródło: Opracowanie własne

Przesłankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć charakter kroczący. Na początku każdej kolejnej kadencji Rady Miejskiej powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź identyfikowanych potrzeb.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga będą pełnić wyznaczeni pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Kańczudze. Będą oni zbierać propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy, przewodniczących komisji Rady Miejskiej oraz szefowie jednostek miejskich, a następnie przedstawiać je Burmistrzowi.

10.3 Instrumenty realizacji

Ponieważ strategia jest zapisem intencji, a nie planem pracy, konieczne jest zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te muszą zapewnić osiągnięcie celów strategii i być spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Wśród przyjętych instrumentów realizacji strategii, będą stosowane, wybrane spośród niżej wymienionych:

- **wdrożeniowe**, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- **organizacyjno-zarządcze**, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- **finansowe**, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- **prawne**, wynikające z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- **planowania przestrzennego**, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- **społeczne**, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- **kadrowe**, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- **ekonomii społecznej**, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- **koordynacji**, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- **kontrolne**, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

10.4 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości. Rekomenduje się

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju należy rozumieć obligatoryjne lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w mieście i gminie. W ramach poniższej tabeli zestawiono wybrane dokumenty, zgodnie z obszarem tematycznym do którego się odnoszą oraz wskazano wytyczne dla każdego z dokumentów.

Należy także pamiętać, iż podczas tworzenia nowych bądź aktualizacji istniejących sektorowych gminnych planów i programów, powinny być one spójne ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy. Do takich dokumentów należą m.in.:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy,
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych,
- Gminny program ochrony środowiska,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej,
- Program budowy dróg gminnych,
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Plany odnowy miejscowości.

10.5 Informowanie lokalnej społeczności

Naczelnym celem przygotowania, a następnie wdrażania Strategii jest, zapisane w wizji i misji, zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Kańczuga i jak najbardziej dogodnych warunków do życia, pracy i wypoczynku.

Realizacja Strategii ma służyć lokalnej społeczności i wobec tego powinna ona zostać powiadomiona o jej kluczowych zapisach, bowiem uchwalony przez Radę Miejską dokument jest nie tylko „przewodnikiem” dla działań samorządu, ale pełni również funkcję informacyjną dla mieszkańców – powinni oni dowiedzieć się z niej, jakie działania będą w perspektywie kolejnych kilku lat podejmowane przez Urząd Miasta i Gminy w Kańczudze i podległe jemu jednostki.

Oprócz publikacji pełnej wersji Strategii w Biuletynie Informacji Publicznej, najważniejsze tezy Strategii zostaną zaprezentowane poprzez stronę internetową gminy i media lokalne.

Ważne jest także cykliczne informowanie lokalnej społeczności o postępach we wdrażaniu Strategii, przede wszystkim poprzez publikację corocznych raportów o stanie gminy z zapisami dotyczącymi realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy.

11. Ramy finansowe oraz źródła finansowania

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030 to:

1) środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:

- dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień,
- subwencja ogólna (część oświatowa),
- dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).

2) krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:

- środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności),
- środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- środki pochodzące z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,
- inne krajowe (np. tarcze antykryzysowe) i zagraniczne środki finansowe np. z funduszu norweskiego i funduszu Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

3) komercyjne instrumenty finansowe, w tym:

- pożyczki i kredyty bankowe,
- inne.

4) środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Ze względu na brak zatwierdzonych programów operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2022-2027 w okresie opracowywania dokumentu *Strategii*, nie jest możliwe wskazanie źródła dofinansowania wraz z wielkością dofinansowania poszczególnych projektów.

12. Spis tabel

Tabela 1	Ludność, średnia gęstość zaludnienia oraz powierzchnia gmin powiatu przeworskiego.....	14
Tabela 2	Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020.....	16
Tabela 3	Przyrost naturalny na terenie gmin powiatu przeworskiego na przestrzeni lat 2015-2020 ..	18
Tabela 4	Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020.	19
Tabela 5	Stan ludności w podziale na płeć w latach 2015-2020	20
Tabela 6	Struktura wiekowa mieszkańców w 2020 roku	20
Tabela 7	Struktura ludności gminy Kańczuga wg ekonomicznych grup wiekowych.....	21
Tabela 8	Pracujący na terenie gminy Kańczuga w latach 2015 - 2020.....	21
Tabela 9	Udział zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kańczuga w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu przeworskiego według płci w %.....	22
Tabela 10	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kańczuga w latach 2015 - 2020	23
Tabela 11	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie gmin powiatu przeworskiego	24
Tabela 12	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie gminy Kańczuga	25
Tabela 13	Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD oraz sektorów własnościowych zarejestrowane na terenie gminy Kańczuga	25
Tabela 14	Wskaźniki dla obszaru gminy Kańczuga za lata 2015 i 2020.....	29
Tabela 15	Rodzaje użytków rolnych i gruntów leśnych na terenie gminy Kańczuga (2020 rok)	31
Tabela 16	Rodzaje gospodarstw na terenie gminy Kańczuga (2020 rok).....	31
Tabela 17	Dane dotyczące beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej oraz udzielanych świadczeń na rzecz rodziny w gminie Kańczuga w latach 2016-2020.....	33
Tabela 18	Liczba dzieci i uczniów w placówkach oświatowych na terenie gminy Kańczuga	37
Tabela 19	Szczegółowe dane dotyczące klubów sportowych w gminie Kańczuga	37
Tabela 20	Szczegółowe dane dotyczące czytelnictwa w Mieście i Gminie Kańczuga w roku 2015 oraz 2020.....	40
Tabela 21	Wykaz zabytków nieruchomych Miasta i Gminy Kańczuga według Rejestru zabytków województwa podkarpackiego roku przedstawia się następująco:.....	41
Tabela 22	Dane dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Kańczuga w 2020 roku.....	55
Tabela 23	Miejscowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia na przestrzeni lat 2018-2020.....	57
Tabela 24	Działania ratownicze podejmowane przez OSP na terenie gminy Kańczuga na przestrzeni lat 2018-2020	57
Tabela 25	Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Kańczuga	59
Tabela 26	Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Kańczuga.....	61
Tabela 27	Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne	61

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021-2030

Tabela 28 Budownictwo mieszkaniowe w latach 2015 - 2020.....	62
Tabela 29 Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w latach 2016 - 2020	62
Tabela 30 Dane o studniach głębinowych na terenie Miasta i Gminy Kańczuga	66
Tabela 31 Wybrane dane dotyczące instalacji wodociągowej w gminie Kańczuga	68
Tabela 32 Korzystający z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu przeworskiego	70
Tabela 33 Wybrane dane dotyczące instalacji gazowej w gminie Kańczuga	70
Tabela 34 Dane dotyczące odebranych odpadów komunalnych w gminie Kańczuga	72
Tabela 35 Realizacja budżetu gminy Kańczuga na przestrzeni lat 2016-2020	72
Tabela 36 Kształtowanie się dochodów majątkowych na przestrzeni lat 2016-2020.....	73
Tabela 37 Udział wydatków majątkowych (inwestycyjnych) w wydatkach budżetowych na przestrzeni lat 2016-2020	74
Tabela 38 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Kańczuga.....	76
Tabela 39 Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2021-2030.....	105
Tabela 40 Zgodność celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kańczuga na lata 2021 – 2030 ze Strategią rozwoju województwa – Podkarpackie 2030	132
Tabela 41 Wskaźniki monitoringu dla poszczególnych celów strategicznych.....	143

13. Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Kańczuga na tle województwa podkarpackiego	11
Mapa 2 Położenie gminy Kańczuga na tle powiatu przeworskiego	12
Mapa 3 Położenie geograficzne Rezerwatu Husówka na obszarze miasta i gminy Kańczuga	48
Mapa 4 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Kańczuga	52
Mapa 5 Przebieg sieci drogowej na terenie gminy Kańczuga	59
Mapa 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – uwarunkowania przestrzenne	113
Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – ochrona środowiska i planowane działania modernizacyjne	114
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – zasoby naturalne	115
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – inwestycje planowane do realizacji	116
Mapa 10 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Kańczuga – obszary strategicznej interwencji	117
Mapa 11 Wschodnia Polska	123
Mapa 12 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	124
Mapa 13 Miejskie obszary funkcjonalne	125
Mapa 14 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – poziom regionalny	126
Mapa 15 Obszary wiejskie województwa podkarpackiego	127
Mapa 16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym – Wiejski Obszar Funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych,	130
Mapa 17 Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym - OBSZAR FUNKCJONALNY GOSPODARKI ROLNO-SPOŻYWCZEJ:	131

14. Spis Wykresów

Wykres 1 Wzrost/spadek liczby ludności w poszczególnych gminach powiatu przeworskiego na przestrzeni lat 2019-2020 (w %)	15
Wykres 2 Stan ludności w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020	16
Wykres 3 Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2015-2020	17
Wykres 4 Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny na terenie gmin powiatu przeworskiego	17
Wykres 5 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w gminie Kańczuga na przestrzeni lat 2016-2020	19
Wykres 6 Udział zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kańczuga w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle gmin i powiatu przeworskiego	23
Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie miasta i gminy Kańczuga wg wybranych sekcji PKD (stan na koniec 2020 roku)	28
Wykres 8 Podmioty gospodarki narodowej na terenie miasta i gminy Kańczuga wg klas wielkości	29
Wykres 9 Struktura ilości gospodarstw wg powierzchni na terenie gminy Kańczuga	32
Wykres 10 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na przestrzeni lat 2015-2019 w województwie podkarpackim, powiecie przeworskim oraz gminie Kańczuga	34
Wykres 11 Dochody oraz wydatki na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2016-2020	73
Wykres 12 Kształtowanie się dochodów majątkowych na przestrzeni lat 2016-2020	74
Wykres 13 Udział wydatków bieżących oraz majątkowych (inwestycyjnych) w wydatkach ogółem na przestrzeni lat 2016-2020	75
Wykres 14 Aspekty gospodarcze i społeczne – ocena sfery funkcjonalnej	80
Wykres 15 Aspekty infrastruktury technicznej i środowiska – ocena sfery funkcjonalnej	81
Wykres 16 Infrastruktura społeczna – ocena sfery funkcjonalnej	81
Wykres 17 Atuty Miasta i Gminy Kańczuga według mieszkańców	82
Wykres 18 Zadania priorytetowe według mieszkańców do wykonania na terenie Miasta i Gminy Kańczuga	83
Wykres 19 Branże gospodarcze posiadające największy potencjał rozwojowy – opinia mieszkańców	84
Wykres 20 Wizytówka Miasta i Gminy w 2030 roku – opinia mieszkańców	84
Wykres 21 Informacje dot. ankietowanych	85